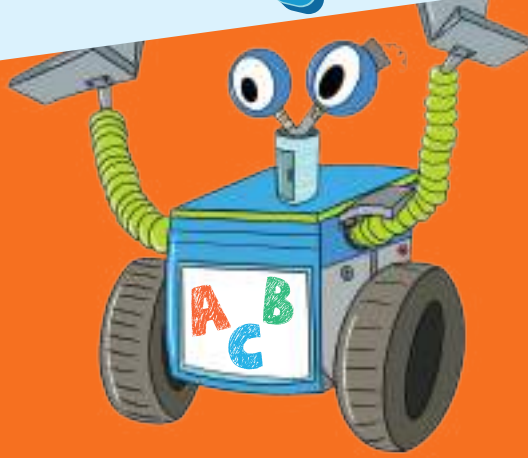

MEB Programına
%100 Uyumlu

3
SINIF

Keşif Takımı

EXTRA
GÜÇLÜ

“ Yeni Nesil Çocuklara
Yeni Nesil Sorular ”

PARAGRAF

 LKOKULLUYUM
YAYINLARI

**Genel
Yayın
Yönetmeni**

-----● Burak DEMİR

Editör

-----● Dilan KOMAT

Yazar

-----● Tanca GÜLTEKİN

Dizgi & Grafik

-----● İLKOKULLUYUM YAYINLARI

Adres

-----● İLKOKULLUYUM YAYINLARI
Ostim OSB Mah. 1220. Cadde
No: 31-33 Yenimahalle / ANKARA
Tel: (0312) 342 42 43
● www.ilkokulluyumyayinlari.com
● e-mail: iletisim@ilkokulluyum.com

Baskı

-----● Korza Yayıncılık Basım San. ve Tic.
Tel: (0312) 341 14 27
Matbaa Sertifika No: 40961

ISBN-978-625-93707-7-4

© İlkokulluyum Yayınları

Bu kitabın her türlü hakkı İlkokulluyum Yayınlarına aittir. Yayınevinin izni olmadan, eğitim ve tanıtım amaçları kısmi alıntılar hariç olmak üzere hiçbir şekilde kitabın tümü veya bir kısmı yayımlanamaz ve çoğaltılamaz.

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
○ benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
○ benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklal.

Mehmet Âkif Ersoy

iÇİNDEKİLER

SÖZCÜKTE ANLAM

1.Bölüm

Zıt Anımlı Sözcükler.....	5
Eş Anımlı Sözcükler.....	11
Eş Sesli Sözcükler	17
Sözcüklerin Sözlük Anlamı	23
Sözcük ve Görsellerin Çağrıştırdığı Sözcükleri Bulma	29
Soru Anlamı Taşıyan Sözcükler.....	35
Gerçek Anlam-Mecaz Anlam.....	41

CÜMLEDE ANLAM

2.Bölüm

Anımlı ve Kurallı Cümleler.....	47
Cümle Tamamlama.....	53
5NİK.....	59
Hikâye Unsurları.....	65
Olayların Oluş Sırası.....	71
Gerçek ve Hayalî Unsurlar	77
Atasözleri.....	83
Deyimler.....	89

PARÇADA ANLAM

3.Bölüm

Metinle İlgili Soruları Cevaplama.....	95
Paragrafta Cümle Tamamlama.....	107
Metnin Konusu ve Ana Fikri.....	113
Metne Uygun Başlık	119

METİN TÜRLERİ

4.Bölüm

Şiir - Hikâye - Masal.....	125
Anı - Günlük - Fabl.....	131
Şiirin Konusu - Ana Duygusu	137
Şiirin Başlığı.....	143
Metnin Bölümleri (Giriş - Gelişme - Sonuç).....	149
Öyküleyici Metin ve Bilgilendirici Metin.....	155

GÖRSEL OKUMA

5.Bölüm

Görselden Hareketle Soruları Cevaplama.....	161
Görsel - Paragraf İlişkisi.....	167
Grafik ve Tablo Yorumlama.....	179
Şekil, Sembol ve Akıllı İşaretler	187
Cevap Anahtarı	191

Zıt Anamlı Sözcükler

Zıt (karşıt) anlamlı sözcükler, anlamları birbirinin tamamen tersi olan sözcükler demektir. Birbirine zıt olan bu sözcükler, bir varlığın, durumun veya hareketin tam tersini ifade eder.

Örnek: "Büyük" sözcüğünün zıt anlamlısı "küçük" sözcüğüdür.

"Açık" sözcüğünün zıt anlamlısı "kapalı" sözcüğüdür.

Cümle İçinde Kullanım Örnekleri: Zıt anlamlı sözcükleri cümle içinde kullandığımızda anlamın nasıl değiştiğini görelim:

- Bu kutu **ağır**, diğer kutu ise **hafif**.
- Sınavda **kolay** sorular da çıktı, **zor** sorular da çıktı.
- Topu **önce** yukarı attı, **sonra** top aşağı düştü.
- Öğretmen, tahtaya **doğru** bilgileri yazdı; biz de **yanlış** olanları düzelttik.

UNUTMAMAN GEREKEN ÖNEMLİ BİR KURAL!

Zıt anlamlı sözcükleri, sözcüğün olumsuzu ile karıştırmamalısın. Bu, yapılan en büyük hatadır! Bir sözcüğün başına veya sonuna "-ma/-me" eki getirerek yapılan olumsuzluk, o sözcüğün zıt anlamlısı değildir.

"**Gelmek**" sözcüğünün zıt anlamlısı "**gitmek**"tir.

"**Gelmemek**" ise sadece gelme eyleminin yapılmadığı anlamına gelir, yani sadece olumsuzudur.

(1) Yağmur yağdığı zaman kendimizi bazen iyi, bazen de kötü hissedebiliriz. (2) Örneğin şemsiyemiz yanımızda değilse ıslanabiliriz. (3) Kıyafetlerimizi hemen değiştiremezsek veya kurutmazsak hastalanabiliriz. (4) Eğer şemsiyemiz yanımızdaysa yağmurda yürümek çok keyifli olabilir. (5) Aslına bakarsan (★) yağmur bize (👑) doğanın verdiği (🌸) güzel bir hediyedir. (6) Yağmurun ilk habercisi, gökyüzündeki bulutlardır. (7) Havada yoğun bir bulut tabakası görürsen bil ki o gün yağmur yağabilir. (8) Bir bulutun yarısı yağmur olarak yağar ki bu da tahminen 30 dakika sürer. (9) Ama bulutlar devamlı oluşabilir ve işte o zaman günlerce yağmur yağabilir. (10) Peki yağmur nasıl oluşur? (11) Yağmur havada bulunan küçük su buharı damlaları sayesinde yağar. (12) Sıcak ve nemli hava gökyüzüne doğru yükselir ve orada soğuk havayla karşılaşır. (13) Havada çok fazla su damlası biriktiğinde bulutlar oluşur. (14) Bulutlara su damlacıkları eklenmeye devam eder. (15) İşte o zaman bulutlar bu damlaları taşıyamaz ve yağmur yağar.

Bir daha yağmur yağdığında şemsiyeni yanına al. Yağmura da teşekkür et!

→ 1, 2 ve 3. soruları metne göre cevaplayalım.

1. Numaralanan cümlelerin hangilerinde zıt anlamlı sözcükler bir arada kullanılmıştır?
A) 1 – 12
B) 6 – 9
C) 4 – 14
2. Metnin 5. cümlesinde geçen altı çizili sözcüklerden hangisinin zıt anlamlısı vardır?
A) ★
B) 👑
C) 🌸
3. Aşağıda verilen sözcüklerden hangisinin zıt anlamlısı metnin 13. cümlesinde vardır?
A) Büyük
B) Kalın
C) Az

1. Bugün hava çok sıcak olduğu için kalın kazağımı çıkardım. Ablam, "Akşam hava soğuk olacak, yanına ince bir hırka almalısın." dedi. Ben de onu dinleyip yanına bir hırka aldım.

Metinde kullanılan altı çizili sözcüklerden hangisi birbirinin zıt anlamlısı değildir?

- A) Sıcak – Soğuk
- B) Kalın – İnce
- C) Çıkarmak – Almak

2. Ablam, bana doğru bilgileri öğreterek beni aydınlatmaya çalışır. Yanlış kararlar vermekten beni her zaman korur. Şu ana kadar onun sayesinde hayatıma güzel bir yön verebildim.

Metinde altı çizili verilen sözcüklerin zıt anlamlıları sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hata – İyi
- B) Yanlış – Çirkin
- C) Yalan – Kötü

3.

(1) Okuldan eve dönerken yolun bir kısmı aydınlık, bir kısmı ise karanlıktı. (2) O sırada bir köpek hızlı bir şekilde yanımızdan geçti. (3) Bu durum bizi biraz korkuttu.

Yukarıdaki metnin kaçınıcı cümlesinde zıt anlamlı sözcükler bir arada kullanılmıştır?

- A) 1
- B) 2
- C) 3

4. Annem, odamın dağınık olduğunda kendimi kötü hissedeceğimi söyledi. Birlikte toplamamızı teklif etti. Odam toplu olunca kendimi daha iyi hissettim. Ancak çok yoruludum. Kendime bir daha odamı bu kadar dağıtmayacağıma söz verdim.

Metinden alınan aşağıdaki sözcüklerden hangisinin zıt anlamlısı metinde yoktur?

- A) Toplu
- B) İyi
- C) Çok

5. Zeynep Ada, odasının kapısını kapattı. Bir süre sonra kardeşi geldi ve kapıyı açtı. İkisi birlikte oyuncaklarla oynamaya başladı.

Metinde kullanılan zıt anlamlı sözcükler aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Geldi – başladı
- B) Oynamak – geldi
- C) Kapattı – açtı

6. Ayşe, annesinin “Eşyalarını hemen topla!” sözü üzerine odasına gitti. Dağınık olan masasının sağ tarafını düzenledi ama sol tarafı hâlâ karışık. Odası dolu görünüyordu, oysa boş bir şekilde daha ferah olacaktı.

Aşağıdaki zıt anlamlı sözcük çiftlerinden hangisi metinde kullanılmamıştır?

- A) Temiz – Kirli
- B) Sağ – Sol
- C) Dolu – Boş

7. (1) Dedem erken kalkıp bahçede çalışmayı çok sever. (2) Komşumuz Ali amca ise geç kalkar. Bahçeyle de ilgilenmez. (3) Dedem, “Bahçenin geniş kısmını ben temizlerim dar kısmını da sen temizle. Bahçen kötü görünüyor.” diyerek sitem eder.

- İki farklı zıt anlamlı kelime çifti kullanılmıştır.
- “Geniş” kelimesinin zıt anlamlısı “büyük” olarak kullanılmıştır.
- ▲ İlk cümledeki “erken” sözcüğünün zıt anlamlısı ikinci cümlede kullanılmıştır.

Metin ile ilgili aşağıdakilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız ■
- B) ■ ve ▲
- C) ● ve ▲

8. Bahar mevsiminde günler uzar. Kış mevsiminde ise günler kısalır. Doğa bu değişimle yeniden canlanır.

Metinde geçen zıt anlamlı sözcük çifti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bahar – Kış
- B) Uzar – Kısalır
- C) Gün – Doğa

1.

Duraklara gidelim
Arabaya binelim.
Şoför hızlı sürerse
Biraz yavaş diyelim.
Dalga dalga bulutlar,
Gök kuşudur pilotlar
Yürütür uçağını
Gezer gök kuşağını

Şiirin hangi mısralarında birbirinin zıt anlamlısı olan sözcükler kullanılmıştır?

A) 3 ve 4

B) 2 ve 5

C) 3 ve 8

2.

Öğretmenimiz bize defterlerimizi ince bir defterle değiştirmemizi söyledi. Çünkü bu defterler çok ağır olduğu için çantalarımız sırtımızı incitiyordu.

Metinde geçen aşağıdaki sözcüklerden hangisinin zıt anlamlısı yoktur?

A) İnce

B) Çünkü

C) Ağır

3.

Öğretmenimiz tahtaya bir soru yazdı. Can, cevapladı. Cevabın doğru olduğunu zannetti. Oysa cevabı yanlıştı. O kadar üzülmüştü ki hemen ağlamaya başladı. Arkadaşları onu teselli etmek için çok uğraştı.

Metinden alınan aşağıdaki sözcük çiftlerinden hangisi zıt anlamlı değildir?

A) Üzölmek – ağlamak

B) Doğru – yanlış

C) Soru – cevap

4.

Hiç “Leylek leylek havada” diye başlayan bir tekerleme duydu mu? Pekiyi, leylekleri havada uçarken gördün mü? Leyleklerin göç mevsimi başladı.

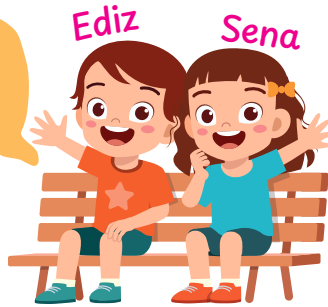
Sadece leylekler mi? Elbette hayır. Bütün göçmen kuşlar daha sıcak yerlere doğru uzun bir gündüz yolculuğuna başladı. Biliyor musun? Her yıl dünyada milyarlarca kuş göç ediyor. Bunların büyük bir kısmı da Türkiye’den geçiyor. Çünkü ülkemizde kuşların konaklaması için çok sulak alan var. Güzel Anadolu’muz kuşlar için tam bir cennet.

Aşağıdakilerin hangisinde metinde kullanılan altı çizili sözcüklerin tamamının zıt anlamlıları vardır?

- A) Hızlı – soğuk – akşam – uzun – mutlu – çok
- B) Evet – soğuk – kısa – çirkin – gece – bitti
- C) Güç – zor – yaş – geniş – bitti – sıcak

5.

Seni anlıyorum çünkü ----

Yarın okulun ilk günü. Ben yeni bir okula başlıyorum. Sabah uyandığımda beni bir heyecan sardı. Acaba yeni okulum nasıl?

Ediz’in cümlesi aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa Sena’nın cümlelerindeki altı çizili sözcüklerin zıt anlamlıları kullanılmış olur?

- A) aynı heyecanı ben de birinci ve ikinci sınıfta yaşamıştım. İnsan sonra alışıyor galiba.
- B) yeni bir okul, yeni arkadaşlar çok heyecan verici. Yarın neler anlatacağımı çok merak ediyorum.
- C) ben de son sınıfa başlıyorum. Umarım eski okulun kadar güzeldir. Yarın akşam güzel şeyler anlatırsın.

Eş Anımlı Sözcükler

Eş Anlam Ne Demek?

Eş anlamlı sözcükler, yazılışları ve okunuşları birbirinden farklı olduğu hâlde, aynı anlama gelen sözcüklerdir. Bu sözcükler, cümle içinde birbirinin yerine kullanıldığında cümlenin anlamı değişmez.

Eş Anlamlı Sözcüklerin Özellikleri:

- Anlamları aynı veya birbirine çok yakındır. mutlu ↔ sevinçli
- Farklı yazılırlar ama aynı kavramı anlatırlar. öğretmen ↔ muallim
- Cümleden biri çıkarılıp diğeri yazılınca anlam değişmez.
Vatanımızı severiz. ↔ Yurdumuzu severiz.
- Her sözcüğün eş anlamlısı yoktur. Masa, pencere gibi sözcüklerin eş anlamlısı bulunmaz.

Eş Anlamlı Sözcükler Neden Kullanılır?

Yazıya zenginlik katmak, aynı sözcüğü tekrar etmemek, duygu ve düşünceleri daha etkili anlatmak için eş anlamlı sözcükler kullanılır.

Cümle İçinde Kullanım Örnekleri:

Eş anlamlı sözcükleri cümle içinde kullandığımızda anlamın hiç değişmediğini görelim:

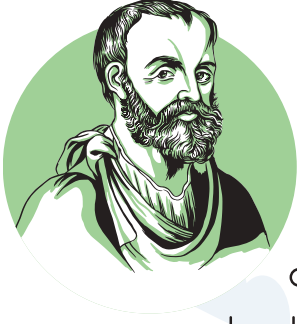
Bu sınav çok kolaydı. → Bu sınav çok basitti. (Anlam aynı, sadece sözcük değişti.)

Sınıfa yeni bir öğrenci geldi → Sınıfa yeni bir talebe geldi. (Anlam aynı, ikisi de okula gelen kişiyi anlatıyor.)

1.

ECZACILIĞIN SIRLARI

Galenos, eczacılığın babası olarak biliniyor. Milattan önce 130–200 yılları arasında Bergama’da yaşadı. Eski Roma gladyatörlerinin tedavileriyle uğraşıyordu. Arenalarda amansızca mücadele eden bu savaşçılara çok üzölmüş olmalı. Çünkü bu sayede ilaç tedavisinin öncüsü oldu.

Hastalandığımızda önce doktora gidiyoruz. Sonra onun yazdığı reçeteyle ilaçlarımızı eczaneden alıyoruz. Peki, hiç düşündün mü? Eczacılık mesleği nasıl başladı? Sıkı dur çünkü çok şaşıracaksın!

Eski çağlarda ilk insanlar ve hatta dinozor gibi canlılar, tıpkı bizim gibi hastalanıyordu. Bilim insanlarının bazı hayvan fosillerinde buldukları belirtiler bunu kanıtıyor. Peki, ilk insanlar nasıl iyileşiyorlardı? Eskiden insanların bitkileri kaynatarak şifa aradıklarını biliyoruz.

Eczacılıkla ilgili bilinen ilk belgelerden biri “Papyrus Ebers”tir. Binlerce yıl önce Mısırlılar tarafından yazılan bu belgelerde, yüzlerce formül ve ilaçtan söz ediliyor.

Ölkemizdeki ilk ilaç ise Pertev şurubudur. Pertev şurubu eczacılık eğitimi alan Ethem Pertev Bey ve Süreyya Bey’in ürettiği enerji veren bir şuruptu. Sonrasında cilt güzelliği için hazırladıkları Pertev kremi çok popüler oldu. Dakik Ziya ve Kına Nazif, Nuri Şurubu da yine onların hazırladıkları komik isimli ilaçlardı.

Bu metinde kullanılan sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Metinde “sene” sözcüğünün eş anlamlısı vardır.
- B) Metinde “hekim” sözcüğünün eş anlamlısı vardır.
- C) Metinde “hediye” sözcüğünün eş anlamlısı vardır.

1. Öğretmenimiz, “Millî eğitimin ilk hedefi, her talebeyi iyi bir vatandaş olarak yetiştirmektir.” dedi. Bizler de bu hedef için çalışmalıyız.

Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin eş anlamlısı metinde bulunmamaktadır?

- A) Yol
- B) Öğrenci
- C) Yurttaş

2. Dedem, bana eski zamanlardan kalma hikâyeler anlatmayı çok seviyor. Bütün bu öyküler çok ilginç ve eğlenceli oluyor. Bazen de bana siyah ve beyaz fotoğraflar gösteriyor.

Aşağıdakilerden hangisi metindeki altı çizili sözcüklerden birinin eş anlamlısıdır?

- A) Siyah
- B) Enteresan
- C) Masal

3. Yeni aldığımız elbise çok güzeldi ama biraz pahalıydı. Annem, bu giysi için çok para ödedi. Ödemeyi yaparken yüzündeki neşe hiç eksilmedi.

Aşağıdakilerden hangisi metinde renkli yazılan sözcüklerden birinin eş anlamlısıdır?

- A) Çünkü
- B) Kıyafet
- C) Üzüntü

4. Parkta koşarken düştüm ve dizimi yaraladım. Annem hemen bir doktor çağırdı. Neyse ki eve gelen hekim bana sadece küçük bir pansuman yaptı .

Metinle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Metinde “konut” sözcüğünün eş anlamlısı vardır.
- B) Metindeki “doktor – hekim” sözcükleri cümlenin anlamını değiştirmeden birbirinin yerine kullanılabilir.
- C) Metinde “cevap” sözcüğünün eş anlamlısı vardır.

5. Arkadaşım, sınavda bütün sorulara doğru yanıt verdi. Ona cevaplarının bu kadar doğru olmasına şaşırdığımı söyledim.

Metinde kullanılan eş anlamlı sözcükler aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yanıt – Cevap
- B) Soru – Cevap
- C) Sınav – Okumak

6. Arkadaşım, şehrin en ünlü iş insanıdır. Bütün kent halkı onu çok sever. Çünkü o çok akıllı ve zeki bir insandır.

Metinde kullanılan eş anlamlı sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) “Şehir – kent” sözcükleri birbirinin eş anlamlısıdır.
- B) “Akıllı” sözcüğü yerine “kurnaz” sözcüğü kullanılırsa anlam bozulmaz.
- C) “Ünlü” sözcüğünün eş anlamlısı “meşhur” sözcüğüdür.

7. Babam, işten yorgun gelince hemen yatak odasına gitti. Bütün gün çalışmaktan çok bitkin düşmüştü. Ona misafir geldiğini bile söylemedik.

Aşağıdakilerden hangisi metindeki bir sözcüğün eş anlamlısıdır?

- A) Salon
- B) Konuk
- C) Neşeli

8. Öğretmenimiz, bu sene okuma yarışması yapacağını söyledi. Okulumuzun kurucusu olan kişinin anısını yaşatmak için her yıl yapıyormuş. Yarışmada dereceye girenlerin adlarını kişisel panoya yazacaklarmış.

- 1. Yıl
- 2. Şahıs
- 3. İsim

Metinde altı çizili verilen sözcüklerin eş anlamlıları numaralanan sözcüklerin hangilerinde doğru verilmiştir?

- A) Yalnız 3
- B) 1 ve 2
- C) 1, 2 ve 3

1.

Bulmacada yer alan sözcükleri eş anlamlılarıyla eşleştirdiğimizde bulmacada eş anlamlısı olmayan sözcük aşağıdaki metinlerin hangisinde yer almaktadır?

- A) Newton, bir elma ağacının altında otururken kafasına düşen elma sayesinde, Yer Çekimi Kanunu'nu keşfetti.
- B) Bir plastik şişenin doğada 450 yıl sonra parçalara ayrıldığını biliyor muydun?
- C) Sıradan bir öykü değildi anlattıkları. İnsanı alan, sürükleyen içini kaplayan bir masaldı.

2. Ayşe, sabah uyanınca hemen okula hazırlandı. Annesi ona, "Bugün derslerine iyi çalış." dedi. Ayşe de "Merak etme, ödevlerimi bitirdim." diye cevap verdi. O, gerçekten başarılı olmak için çok çabalayan bir öğrenciydi.

Metinde geçen hangi sözcüğün yerine "gayretli" sözcüğü kullanılırsa cümlenin anlamı değişmez?

- A) Merak
- B) Çabalayan
- C) Öğrenci

3. Efe ile Mert okul çıkışı parka gittiler. Bir süre oyun oynayıp güldüler. Eve dönerken Efe, "Bugün çok mutluyum." dedi. Mert de aynı duyguyu paylaştı.

Metinde geçen "mutlu" sözcüğünün eş anlamlısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sevinçli
- B) Üzgün
- C) Yorgun

4.

Önce bir doktora git
Bir güzel kontrolden geç
Sonra kendine uygun
Bir spor dalını seç

Atletizm ve jimnastik
Yüzme, voleybol, futbol
Basketbol da faydalı
Stres atarsın bol bol

Yetenek ve ilgine
Uygun bir dal olmalı
Tembelliği atarak
Ruhun huzur bulmalı

❁ Şiirin 1. mısrasında "hekim" sözcüğünün eş anlamlısı kullanılmıştır.

❇ Şiirin 4. mısrasındaki "dal" sözcüğü yerine "okul" sözcüğü kullanılırsa anlam değişmez.

☆ Şiirin 7. mısrasında "yararlı" sözcüğünün eş anlamlısı kullanılmıştır.

◆ Şiirin 9. mısrasında "kabiliyet" sözcüğünün eş anlamlısı kullanılmıştır.

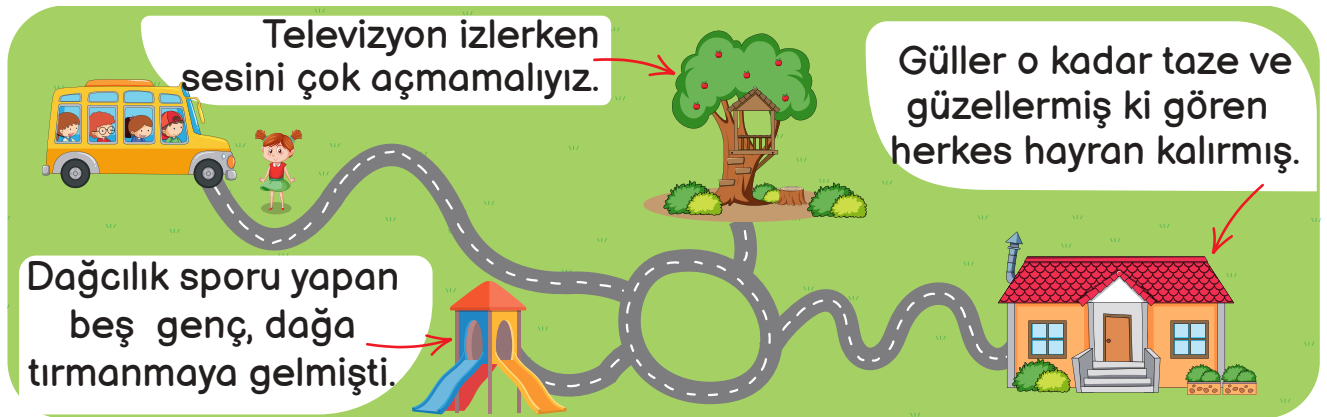
Şiire göre hazırlanan tabloda sembollerle gösterilen bilgilerden hangileri doğrudur?

A) ❁ ve ❇

B) ❁, ❇ ve ☆

C) ❁, ☆ ve ◆

5. Okul servisinden inen Ezgi, "seyretmek" sözcüğünün eş anlamlısının bulunduğu cümlenin olduğu yere gidecektir.

Buna göre Ezgi nereye gitmektedir?

A)

B)

C)

Eş Sesli Sözcükler

EŞ SESLİ SÖZCÜKLER (SESTEŞ SÖZCÜKLER)

Eş sesli sözcükler, yazılışları ve okunuşları aynı, anlamları farklı olan sözcüklerdir. Bu sözcükler cümledeki anlamına göre farklı şeyleri anlatır.

Unutmaman Gerekenler:

- Eş sesli sözcüklerin okunuşu ve yazılışı aynıdır.
- Anlamları tamamen farklıdır.
- Cümledeki anlamına göre hangi anlamda kullanıldığını bulabiliriz.
- Bir sözcüğün eş sesli olup olmadığını anlamak için:

Aynı sözcükle iki farklı anlamda cümle kurabiliyorsan o sözcük **eş seslidir**.

Örneklerle Anlayalım:

Yüz

1. Herkes havuzda yüzdü. → (yüzmek eylemi)
2. Yüzünü sabunla yıka. → (insanın yüzü)
3. Sınavdan yüz aldım. → (sayı anlamında 100)

Gül

1. Bahçede kırmızı bir gül açtı. → (çiçek)
2. Komik hikâyeyi duyunca herkes güldü. → (gülmek eylemi)

ARKADAŞ

Hiç göz göre göre kırar mı
Arkadaş arkadaşı
Bir gönlü kıran almaz mı
Karşısına tüm dünyayı
Hoşgörü değil mi her işin başı
Sakın gözden çıkarma
Gönlüne giren dostu, yoldaşı
Ben artık her sırrı
Bildim mi dedin?
Ben herkesin gönlüne
Girdim mi dedin?
Sen önce karınca ol,
Boğayı sırtında taşı
O kazanır çünkü helâl olan aş

Tanca GÜLTEKİN

→ 1, 2 ve 3. soruları şiire göre cevaplayalım.

1. Bu şiirde kullanılan eş sesli sözcükler aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Hiç - İş - Önce - Yol - İş - Değil
- B) Göz - Al - Baş - Ben - Sır - Aş
- C) Göre - Kıran - Tüm - Her - Göz

2. Şiirde geçen "gönül" sözcüğünün eş anlamlısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yüz
- B) Baş
- C) Kalp

3. Şiirde geçen "helâl" sözcüğünün zıt anlamlısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yüce
- B) Haram
- C) Güzel

1. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi eş sesli bir sözcüktür?

- A) Elma   B) Yaz
C) Masa

2. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi eş sesli değildir?

- A) Kalem   B) Dal
C) Gül

3. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi eş sesli bir sözcüktür?

- A) Ben   B) Defter
C) Sandalye

4. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi eş sesli değildir?

- A) Kır   B) Yüz
C) Ağaç

5. Aşağıdakilerden hangisi eş sesli bir sözcüktür?

- A) Masa   B) Dolu
C) Kitap

6. “Anneler deniz kenarında oturdu, biz de yüzdük.”

Bu cümlede geçen eş sesli sözcük hangisidir?

- A) Deniz   B) Biz
C) Yüz

7. “Bahçede açan kırmızı gül çok güzel kokuyor.”

Bu cümlede geçen eş sesli sözcük hangisidir?

- A) Kırmızı   B) Gül
C) Bahçe

8. “Kardeşim bahçedeki kiraz ağacının dalına tırmandı.”

Bu cümlede geçen eş sesli sözcük hangisidir?

- A) Ağaç   B) Kiraz
C) Dal

9. Yazılışları ve okunuşları aynı ama anlamları farklı olan sözcüklere “eş sesli sözcükler” denir.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi eş seslidir?

- A) At   B) Ot
C) Öt

10. “Atletler hemen pistteki yerini aldı.”
Bu cümlede geçen sözcüklerden hangisi eş seslidir?

- A) Pist   B) Hemen
C) Atlet

11. “Ata bin ama çok uzaklaşma.”

Bu cümlede altı çizili sözcük için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Eş sesli bir sözcüktür.
B) Eş anlamlısı vardır.
C) Zıt anlamlısı “yüz” sözcüğüdür.

12. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde eş sesli (sesteş) sözcük yoktur?

- A) Okullar güz mevsiminde başlar.
B) Biz soğuk çay içmesini pek sevmeyiz.
C) Her yaz köye giderim.

13. “Ocağın üzerinde çay kaynıyor.”
Bu cümlede kaç tane eş sesli sözcük kullanılmıştır?

- A) 1   B) 2   C) 3

14. “Kaz, en çok Kars’ta mı yetiştirilir?”

Bu cümledeki “kaz” sözcüğü aşağıdaki cümlelerden hangisinde farklı bir anlamda kullanılmıştır?

- A) Çiftliğimizde iki kaz bir hindi var.
B) Evin temelini derin kaz.
C) Kaz, irice bir kümes hayvanıdır.

GEOMETRİ

Atatürk'ün 1936-37 kış aylarında kendisinin yazdığı ve geometri öğretiminde (1) yol gösterici olarak tasarlanan 44 sayfalık bir geometri kitabı var. Kitap, 1937'de T.C. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yazar adı konmadan yayımlanmış, 1971 yılında da ikinci bir baskı Türk (2) Dil Kurumu tarafından çıkarılmış. Kitapta yer alan, günümüzde de kullanılmakta olan pek çok terim, Atatürk tarafından türetilmiş. Vereceğimiz örneklerden de görülebileceği gibi bugün kullandığımız matematik terimlerinin hemen hemen tamamı Atatürk tarafından türetilmiş. Atatürk'ün önerdiklerinden (3) sadece “varsayı, pürüzma, dikey üçgen, dikey açı, tümey açı, imsiy, ökül, yüre” terimleri yerine, bugün sırasıyla “varsayım, prizma, dik üçgen, (4) dik açı, tümler açı, benzerlik, tüm” terimleri kullanılıyor.

→ 1, 2 ve 3. soruları metne göre cevaplayalım.

1. Metinde numaralanan altı çizili sözcüklerden hangisi eş sesli bir sözcük değildir?

A) 1

B) 3

C) 4

2. Metinde 2 numaralı altı çizili sözcük aşağıdakilerden hangisinde metindeki anlamından farklı anlamda kullanılmıştır?

A) Ülkemizdeki en başarılı dil kursu hangisidir?

B) Kitabın son baskısında dil sadeleşmiş.

C) Fırından aldığım ekmekleri ince ince diledim.

3. Metinde 4 numaralı altı çizili sözcük aşağıdakilerden hangisinde metindeki anlamından farklı anlamda kullanılmıştır?

A) Öğle vakti toprağa dik bir çubuk sapla.

B) Önce bana bir önlük, babana da bir pijama dik.

C) Yavuz adı gibi bir çocuktur, dik ve eğilmez.

Sözcüklerin Sözlük Anlamı

Bir sözcüğün en temel, değişmeyen ve herkesçe bilinen anlamı "sözlük anlamı"dır. Bir sözcüğün anlamını öğrenmek için sözlüğe bakarız. Sözlükte verilen bu temel anlama **sözlük anlamı** denir.

Sözlükten Yararlanma İpuçları:

- Sözlükte sözcükler alfabetik (harf sırasına) sıralanır.
- Bilmediğimiz bir sözcikle karşılaşınca anlamını sözlükten bulabiliriz.
- Sözlük anlamını öğrenmek, doğru ve etkili konuşmamıza yardımcı olur.

-Sözcük bilgisini geliştirmek ve sözcük dağarcığını artırmak için bol bol kitap okumalıyız.

-Bilmediğimiz sözcüklerin anlamını sözlükten öğrenmeliyiz.

-Yeni öğrendiğimiz sözcükleri cümle içinde kullanmaya çalışmalıyız.

-Düzenli olarak yazı yazmak ve dinlediğimiz metinlere dikkat etmek de sözcük bilgisini güçlendirir.

EFE'NİN HATASI

Burcu ve arkadaşlarının bir müzik grubu vardı. Burcu gitar çalıyor, Efe davul çalıyor, Tan ve Deniz de şarkı söylüyorlardı.

Bir gün okulun ilan panosunda bir afiş gördüler. Afişte okullar arası bir müzik yarışması duyuruluyordu. Bu ilan çocukları çok heyecanlandırdı. Hemen müzik öğretmenlerine gidip konuştular. Haluk Öğretmen çocukların heyecanına ortak oldu. "Sizi, okuldan kalan zamanlarda ben hazırlarım." dedi.

Çalışmalar başladı. Günlerce hazırlandılar. Efe, son provaya gelmeyeceğini çünkü mahalleden arkadaşlarına maç sözü verdiğini söyledi. Diğerleri çok kızdılar. Yarışmadan bir gün önce bunu yapmamasını istediler. Ama Efe'ye söz dinletemediler.

Akşam saat dokuz sıralarında Efe'nin annesi, çocukları aradı ve Efe'nin maçta düştüğünü, kolunun dirsekten sakatlandığını söyledi. Efe, yarışmanın olacağı gün ameliyata girecekti.

Çocuklar çok kızsalar da arkadaşlarını yalnız bırakmadılar. Ertesi gün, yarışma saatinde çocuklar yarışma salonunda değil hastanede arkadaşlarının yanındaydı.

→ 1 ve 2. soruları metne göre cevaplayalım.

1. Metne göre "yarışma" sözcüğünün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Yazılı sınav
B) Rakipler arasında yapılan yarış
C) Kazanma isteği
2. Metinde geçen ve anlamı "kolun üst kol ile ön kol arasındaki kıvrımı veya eklemi" anlamına gelen sözcük aşağıdakilerden hangisidir?
A) Diz
B) Eklem
C) Dirsek

1. “Yangın” sözcüğünün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Bir ağacı tutuşturmak
B) Zarara yol açan büyük ateş
C) Ocaкта yemek pişirmeye yarayan küçük ateş

2.

Çocuğun balonu diğer çocuklarından daha çok şişti.

Bu cümledeki “şişti” kelimesinin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gururlanmak
B) Bir şeyi emerek genişlemek
C) İçine hava dolarak gerilmek

3. “Çizmek” sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde “Çalılar ayaklarımı çizdi.” cümlesindeki anlamıyla kullanılmıştır?
- A) Evinin krokisini çizip verdi.
B) Adımın üzerini çizip kâğıdı attı.
C) Kedi, koltuğun deri ve kumaşlarını çizmiş.

4.

“Defter, kitap ve dergilerini çantaya koydu.”

Berk, yukarıdaki cümlede geçen sözcüklerden birini şöyle tanımlamıştır:

“Yazı yazmak için bir araya tutturulmuş kâğıt yaprakları.”

Buna göre Berk, aşağıdaki sözcüklerden hangisini tanımlamıştır?

- A) Defter
B) Kitap
C) Dergi

5. Sözlükte bir sözcüğün birden fazla anlamı olabilir. Örneğin, “boş” sözcüğünün sözlükteki bazı anlamları şunlardır:

1. İçinde, üzerinde veya yakınında hiçbir şey bulunmayan.
2. İşe yaramayan, gereksiz.
3. Anlamsız, yersiz.

“Fatih, sürekli boş laflar konuşuyordu. Onu dinlerken zaman kaybetmek istemedim. Yanımdaki boş sandalyeye oturdum ve derse odaklandım.”

“Boş” sözcüğü bu cümlede numaralanmış anlamlardan hangileriyle kullanılmıştır?

- A) Yalnız 1   B) 1 ve 3
C) 2 ve 3

6. “Fırçalamak” sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde farklı bir anlamda kullanılmıştır?

- A) Çizmelerini boyayıp fırçaladı.
B) Gürültü yapanları fırçaladı.
C) Yerleri fırçalayıp temizledi.

7.

“İnsanların geçimini sağlamak için yaptıkları sürekli iş”

Bu tanıma karşılık gelen sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Meslek
B) Sohbet
C) Hobi

8.

Suna, yeni aldığı çiçekleri pencere kenarına koydu. Her sabah onları sular, yapraklarını severek okşardı. Bitkileri çok severdi.

Metinde geçen “okşar” sözcüğünün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sertçe vurmak
B) Yavaşça el ile sevmek
C) Kökünü koparmak

1. Ayşe, (1) açık havada piknik yapmayı çok seviyordu. Annesi, “Üzerindeki kazağı çıkar, (2) açık renkli bir tişört giy.” dedi. Piknik güzel geçse de eve gelince (3) açık kalan pencereden eve su girdiğini gördüler.

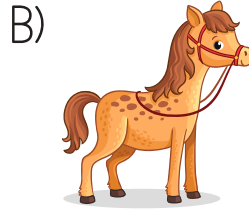
Metinde “açık” sözcüğü üç farklı anlamıyla kullanılmıştır.

Buna göre sözcüğün anlamları sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğrudur?

- A) 1. Kapalı olmayan → 2. Koyu olmayan → 3. Görünürde olan
B) 1. Güneşli → 2. Koyu olmayan → 3. Kapalı olmayan
C) 1. Kapalı olmayan → 2. Güneşli → 3. Koyu olmayan
2. Ali, dün futbol maçında çok yoruldu. Bugün erken yatıp dinlenmeye karar verdi. Sabah uyandığında kendini daha iyi hissetti.
Metinde geçen “dinlenmek” sözcüğünün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Çalışmak
B) Rahatlayıp güç toplamak
C) Oyun oynamak
3. Zeynep, sınıfta öğretmenini dikkatle dinledi. Defterine notlar aldı ve anlamadığı yerleri sordu. O, derslerde çok özenli bir öğrenciydi.
Metinde geçen “özenli” sözcüğünün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Dikkatli ve titiz
B) Dağınık ve ilgisiz
C) Neşeli ve hareketli

4. Yumurtadan çıkalı henüz beş gün olmuştu. Ama o beş gün içinde neler öğrenmişti neler. Yürüyebiliyor, su içebiliyor, yem yiyebiliyor hatta toprağı bile deşebiliyordu.

Bu metinde anlatılan canlı aşağıdakilerden olabilir?

5. “Şenay, konuşmasına devam etmek istedi ama konuşamıyordu. Sanki boğazı düğüm düğüm olmuştu. Bağırmak istese sesi çıkmayacak gibiydi. Yanındakilerden yardım istemeyi düşünse de cesaret edemedi. Oradan kaçmak, kurtulmak istiyordu. Ne yazık ki olmuyordu.”

Şenay’ın yaşadığı durumu en iyi tanımlayan sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çaresiz

B) Meraklı

C) Sabırsız

6. Babam, “Bu yıl yaz tatilini köyde geçireceğiz.” dedi. Ablam, hemen köyde lazım olabilecek eşyaların isimlerini kâğıda yazmaya başladı.

“Yaz” sözcüğü metinde aşağıdaki anlamlarından hangisiyle kullanılmamıştır?

A) Mevsim

B) Kaydetme işi

C) Yalan söyleme, uydurma

Sözcük ve Görsellerin Çağrıştırdığı Sözcükleri Bulma

Çağrışım (akla getirme), bir sözcüğü duyduğumuzda veya bir görseli gördüğümüzde onunla ilgili başka sözcüklerin, olayların ya da duyguların aniden aklımıza gelmesidir. Kısacası, bir şeyin bize başka bir şeyi hatırlatması demektir.

Bir sözcüğü okuduğumuzda o sözcüğün bize hatırlattığı her şey, o sözcüğün çağrışımıdır.

Örnek Cümle: "Hafta sonu piknik yapacağız." cümlesini duyunca aklına hemen ne gelir?

→ Çimen, sepet, yemek, eğlence, güneş, park...

Bir resme veya fotoğrafa baktığımızda da aynı şekilde zihnimizde birçok sözcük canlanır.

Örnek: Bir orman görseli sana neleri çağrıştırır?

Ağaç, yeşil, kuş sesi, hayvanlar, temiz hava, yürüyüş, kamp...

Çağrışım Yaparken Nelere Dikkat Etmelisin?

Özellikler: O şeyin hangi özelliklere sahip olduğunu düşün.

Örnek: Limon → Sarı, ekşi

Yaptığı İş: O şey ne işe yarar?

Örnek: Makas → Kesmek, kâğıt

Bulduğu Yer: O şey genellikle nerede bulunur?

Örnek: Ekmek → Fırın, mutfak

Hissettikleri: O şey bize ne hissettirir?

Örnek: Tatil → Mutluluk, dinlenmek

Unutma: Çağrışım kişiden kişiye değişebilir. Senin aklına gelen sözcük ile arkadaşının aklına gelen sözcük farklı olabilir, ikisi de doğru sayılır! Çünkü çağrışım, tamamen senin düşüncelerin ve deneyimlerinle ilgilidir.

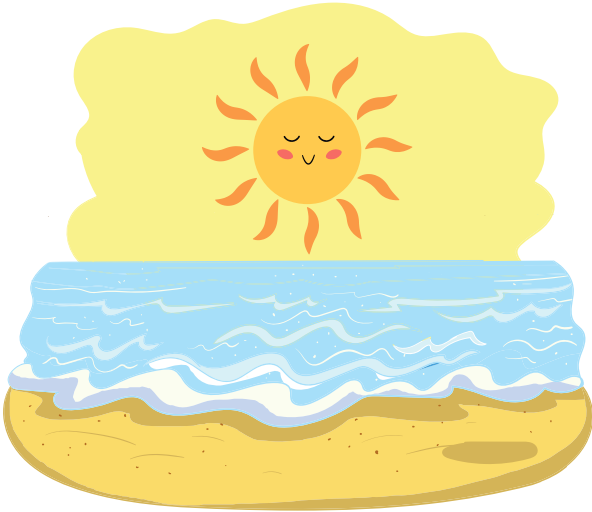
1. “Ağaç” sözcüğünü duyduğumuzda aşağıdakilerden hangisi aklımıza gelmez?

- A) Yaprak   B) Orman
C) Telefon

2. “Ateş” sözcüğü aşağıdakilerden hangisini çağırıştırır?

- A) Soğuk   B) Isı
C) Kar

3.

Bu görsel ve “tatil” sözcüğünün ortaklaşa çağırştırdığı sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kış   B) Sıcak
C) Yağmur

4. “Ayakkabı” sözcüğü aşağıdakilerden hangisini çağırıştırır?

- A) Ayak   B) Defter
C) Kalemlik

5. “Deniz” sözcüğüyle çağırışım yapan sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dalga   B) Bulut
C) Kalem

6. “Arı” kelimesiyle çağırışım yapan sözcük aşağıdakilerden hangisi değildir?

- A) Kovan   B) Kümes
C) Bal

7.

Bu görselin çağırştırdığı ve “soğuk” sözcüğüyle de ilişkilendirilebilecek sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Atkı   B) Bere
C) Eldiven

8.

Ayşe, eline kalemini aldı; defterini açtı. Öğretmeni konuyu anlatırken not aldı.

Bu metinde geçen sözcükler aşağıdakilerden hangisini çağrıştırır?

- A) Okul   B) Yaz tatili
C) Park

9.

Odada soba yanıyor, duman bacadan çıkıyor. Herkes battaniyelere sarılmış, sıcak çay içiyor.

Bu metin aşağıdaki sözcüklerden hangisini çağrıştırır?

- A) Kış   B) Yaz
C) Bahar

10.

Zeynep, gökyüzünde parlayan yıldızlara bakarken dilek tuttu ve uyudu. Hava sessizdi, Ay ışığı bahçeyi aydınlatıyordu.

Bu metin aşağıdaki sözcüklerden hangisini çağrıştırır?

- A) Gece   B) Sabah
C) Öğle

11.

Ali yaz tatilinde deniz kenarında yürürken rüzgârı hissediyor, martı seslerini duyuyor ve suya taş atıyor.

Ali'nin bu anısı aşağıdaki sözcüklerden hangisini çağrıştırmaz?

- A) Kumsal   B) Dalga
C) Kar

1.

- ★ Ellerini su ve sabunla güzelce yıka.
- ★ Limonları yıka ve kabuklarını rendelemek için bir büyüğünden yardım al. Sonra limonların suyunu sık.
- ★ Limon kabuğu, limon suyu ve balı bir kaba al. Buzdolabında 1 gece beklet.
- ★ Ertesi gün, bu malzemeleri tel süzgeçten geçir.
- ★ Üzerine soğuk su dök ve nane yapraklarını ekle.

Bu yönerge aşağıdakilerden hangisini çağrıştırmaktadır?

A)

Limonata

B)

Ayran

C)

Vişne suyu

2.

Bu görsel bir öğrenciye aşağıdakilerden hangisini çağrıştırır?

- A) Yaz tatili
- B) Yarıyıl tatili
- C) Piknik

3. “Yorgun” ve “gece” sözcükleri hangi temel ihtiyacı veya durumu çağrıştırır?

- A) Gezi
- B) Uyku
- C) Oyun

4. “Meslek” sözcüğü aşağıdakilerden hangisini çağrıştırmaz?

- A) Para
- B) Çalışmak
- C) Gözlük

5.

Sevgili Günlük,

Bugün öğretmenimiz bize yeni ve farklı bir anket dağıttı. Bize ödevlerimizi yapmakta neden güçlük yaşadığımızı sordu. Kâğıdın altına da sebepler sıralamış:

- * Ders zor olduğu için ödevimi yapmayı sevmiyorum.
- * Dersi anlayamadığım için ödevimi yapmayı sevmiyorum.
- * Ödevim çok uzun sürüyor ve oyun oynamama zaman kalmıyor.
- * Ekran başından kalkıp ödev yapmak hoşuma gitmiyor.

Bunun gibi bir sürü örnek cümle vardı. Kâğıdın altında da boş bir yer vardı. Diğer seçenekleri biz ekledik. Böylece başarılı olmamızı engelleyen unsurları tespit edebilecektik.

Bu metin aşağıdakilerden hangisini çağrıştırır?

A) Oyun

B) Başarı

C) Spor

6. Ninemin dediğine göre eylül ayında hep yağmur yağarmış. Zaten ağaçlar da yapraklarını döktü. "Çiçekler ve meyveler nerede?" diye sordum ona. Bana baktı ve güldü. "Doğanın kendini yenilemesi gerek! İlkbaharda ağaçlar yeniden uyanacak. Hem merak etme daha pastırma sıcakları var!" dedi. Pastırmalı yumurtayı çok sevdiğim için bunun güzel bir durum olduğuna karar verdim.

Bu metin aşağıdakilerden hangisini çağrıştırmaz?

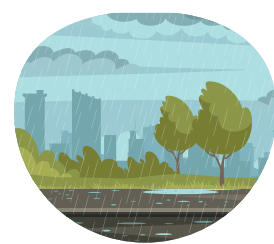
A)

B)

C)

Soru Anlamı Taşıyan Sözcükler

Soru Anlamı Taşıyan Sözcükler Nelerdir?

Bir şey öğrenmek, bilgi almak veya merak ettiğimiz bir şeyi sormak için kullandığımız sözcüklere "soru anlamı taşıyan sözcükler" denir. Bu sözcükler, cümlenin soru anlamı taşımasını sağlar.

Soru Sözcükleri ve Anlamları:

Ne → Nesneyi, varlığı sorar. → Ne aldın?

Kim → Kişiyi sorar. → Kim geldi?

Nerede → Yeri, mekânı sorar. → Kitabın nerede?

Ne zaman → Zamanı sorar. → Tatil ne zaman başlayacak?

Nasıl → Durumu, biçimi sorar. → Günün nasıl geçti?

Neden / Niçin → Sebebi sorar. → Neden geç kaldın?

Kaç → Sayıyı sorar. → Kaç kalemin var?

Hangisi → Seçim yapmayı sağlar. → Hangisi senin çantan?

Soru sözcüklerinin olduğu her cümlede soru anlamı vardır. Bazı cümlelerde "mi, mi, mu, mü" ekleri de soru anlamı taşır.

Örnek: "Okula gittin mi?"

STETOSKOP NEDİR?

İç organlarımızdan çıkan sesler, vücudumuzun yüzeyine ulaştığında duyulmaz olur. Bu sesleri daha net dinlememizi sağlayan alete “stetoskop” denir. Stetoskop, tıbbi bir cihazdır. Doktorlar tarafından kullanılır.

STETOSKOPLA HANGİ SESLER DİNLENİR?

Kalbimizin atışı, akciğerlerimizin çıkardığı sesler, bağırsaklarda ve midede ortaya çıkan sesler stetoskopla dinlenebilir.

PEKİ, NASIL ÇALIŞIYOR ?

Stetoskop; diyafram, tüp ve kulaklık olmak üzere üç ana parçadan oluşur. Diyafram, stetoskobun elastik boru şeklindeki tüp kısmının ucunda yer alır. Dinlenmek istenen bölgeye değdirilen yassı bir parçadır. Bu parçanın içinde bir zar vardır. Yüzeydeki sesle titreten zar, elastik tüpe doğru bir basınç uygular. Bu basınç kulaklığa kadar ulaşır. Böylece doktorlar ve hemşireler iç organlarımızın sesini net bir şekilde duymuş olurlar.

→ 1 ve 2. soruları metne göre cevaplayalım.

1. Stetoskop için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Vücudumuzdan çıkan sesleri daha net dinlememizi sağlayan alettir.
- B) Organlarımızı ekrana yansıtan alettir.
- C) Vücudumuzun kan basıncını düşüren alettir.

2. Metne göre stetoskop kim tarafından kullanılır?

- A) Doktorlar
- B) Eczacılar
- C) Öğretmenler

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamı taşıyan bir sözcük vardır?

- A) Elif, servisi kaçırınca okula yürüyerek gitti.
B) Öğretmen "Kim performans ödevini tamamladı?" diye sordu.
C) Bugün hava çok güzel olduğu için yürüyüş yapalım.

2. Sabah okula gelirken yağmur yağıyordu. Öğretmenimiz, "Bugün derse neden geç kaldınız?" diye sordu.

Bu cümledeki soru anlamı taşıyan sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bugün   B) Neden
C) Derse

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamı yoktur?

- A) Neden geç kaldın
B) Kitabını okudun mu
C) Bugün çok güzel bir gündü

4. "Kalem kutun nerede?"

Bu cümledeki soru anlamı taşıyan sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kalem   B) Nerede
C) Kutun

5.

Ayşe, sınıfa girdiğinde herkes bir şeyler anlatıyordu. O da merakla "Dün okulda ne oldu?" diye sordu.

Bu cümlede soru anlamı taşıyan sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dün   B) Oldu
C) Ne

6. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde "ne zaman" sözcüğü doğru kullanılmıştır?

- A) Ne zaman kalemim kırmızı
B) Ne zaman pastayı sever
C) Ne zaman tatile çıkacağız

1.

Salyangozların tam yirmi beş bin dişi varmış. Neyse ki ağızlarının büyüklüğü sadece toplu iğne başı kadar.

Yoksa onlara diş macunu yetiştiremezdik, ne dersin?

Ağızdaki bir diş plağında 300 çeşit bakteri yaşıyor.

Resmen dişlerimize yuva kurmuşlar. Zararlı bakterileri uzaklaştırmak için sen de dişlerini fırçalamalısın.

Diş macununun tarihi, diş fırçasından çok daha eskiye dayanıyor. Geçmişte insanlar, dişlerini sence hangi malzemeye fırçalıyorlardı?

Bu metinde aşağıdaki soru sözcüklerinden hangisi kullanılmamıştır?

A) Ne?

B) Ne zaman?

C) Hangi?

2. Uzay gemisi, büyük bir hızla ilerliyordu. Kaptan, uzayın derinliklerine doğru yolculuk yapıyordu. Gemi, Jüpiter gezegeninin yanından geçti. Kaptanın anonsu duyuldu. "Gemi, şu anda uzayın derinliklerinde ve Jüpiter gezegeninin yakınındadır."

Metindeki son cümlede verilen bilgiye ulaşmak için hangi soru sözcüğünü kullanmalıyız?

A) Ne zaman?

B) Nerede?

C) Kim?

3. Annem dün akşam bize çok güzel bir pasta yaptı. Pastayı yerken hepimiz çok eğlendik. Pastanın üzerinde yedi tane mum vardı. "Annem bu pastayı dört saatte hazırladı."

Metindeki cümlede koyu yazılan bilgiye ulaşmak için hangi soru sözcüğünü kullanmalıyız?

A) Nasıl?

B) Kim?

C) Kaç?

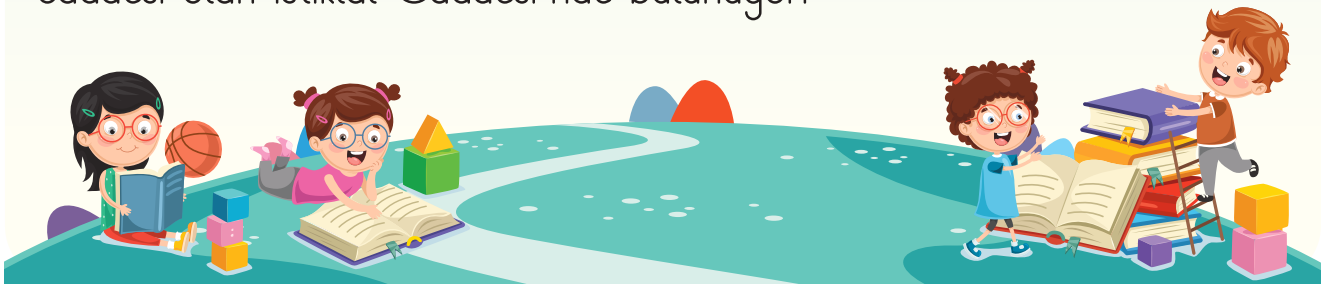
4. Okul bahçesindeki büyük fidanlar, bahçıvanlar tarafından özenle dikilmişti. Fidanların etrafına koruyucu çitler yapıldı. Öğrenciler, her gün fidanları sulama görevi için sıraya giriyorlardı. Sınıf başkanı bu görevi denetliyordu. Hava sıcaklığı, son günlerde hızla yükseliyordu. Bu durum, fidanların daha çok suya ihtiyacı olduğunu gösteriyordu. Öğretmenimiz, bu durumu derste hepimize anlattı. “Fidanların dikimi sırasında onlara tam **elli** litre su verildi.”

Metindeki cümlede koyu yazılan bilgiye ulaşmak için hangi soru sözcüğünü kullanmalıyız?

- A) Kaç?   B) Neden?   C) Nasıl?

5.

Şehrimizdeki eski kütüphane, uzun bir süredir bakımsızdı. Kütüphane müdürü, kütüphaneyi yenilemeye karar verdi. Duvarlar boyandı, zemin onarıldı. Artık kütüphanenin içinde pırıl pırıl yeni masalar ve sandalyeler vardı. Açılış törenine vali ve belediye başkanı da katıldı. Yeni kütüphane, okuma sevgisini artıracak gibi görünüyordu. Herkes bu yeni yapıyı görmeye can atıyordu. “Yeni kütüphane, şehrin en işlek caddesi olan İstiklal Caddesi’nde bulunuyor.”

Metnin son cümlesinde aşağıdaki soru sözcüklerinden hangisiyle oluşturulan sorunun cevabı yoktur?

- A) Nerede?   B) Ne zaman?   C) Ne?

Gerçek Anlam-Mecaz Anlam

Gerçek Anlam Nedir?

Bir sözcüğün ilk akla gelen, herkes tarafından bilinen temel anlamına **gerçek anlam** denir.

Kısacası: Bir sözcüğü duyduğunda gerçekten neyse onu anlatıyorsa bu gerçek anlamdır.

Örnekler: Elma kırmızı bir meyvedir.
Sınıfta yeni sıralar var.
Kedi süt içiyor.

Mecaz Anlam Nedir?

Bir sözcük, gerçek anlamının dışında, benzetme yoluyla başka bir anlamda kullanılırsa **mecaz anlam** kazanır.

Kısacası: Sözcük gerçek değil, farklı bir anlamda kullanılmışsa mecaz anlam vardır.

Örnekler:

Bugün kalbim kırık. → Gerçekten kırılmadı, üzgün demek.

Ali dağ gibi güçlü bir çocuk. → Ali gerçekten dağ değil, çok güçlü demek.

Öğretmenim bana ışık oldu. → Gerçek ışık değil, yol gösterdi anlamında.

Karşılaştırma Yapalım

Gerçek Anlam

Bahçedeki gül açtı.

Çocuk tatlı yedi.

Parmağı ağrıdı.

Mecaz Anlam

Yüzünde güller açtı.

Tatlı çocuk herkesi mutlu etti.

Parmağını kıpırdatmadı.

ÇİY TANELERİ

Sabah oyun oynamak için kendimi dışarıya attım. Güneş ıslıl ıslıl parlıyordu. Yemyeşil çimenlere uzanıverdim. O da ne? Sırtımda bir ıslaklık hissettim birden. Sırtımın sırsıklam olduğunu anlayınca âdeta yıkıldım. Yağmur yağmadığına ve kimse sulamadığına göre çimenler nasıl ıslanmış olabilirdi? Ben bunun cevabını keskin zekâmla bulurdum.

Hemen yattığım yerden doğruldum. Önce etrafa şöyle bir göz attım. Daha sonra dikkatle çimenlere ve etrafa göz gezdirdim. Sırtımı çimenlerin üzerindeki çiy taneleri ıslatmıştı.

Çiy; gündüzün sıcak, gecenin serin olduğu zamanlarda görülüyor. Gecenin serinliğiyle birlikte havadaki su buharı soğuyup su taneciklerine dönüşüyor. Onlar da yere inerek bitkilerin üzerinde toplanıyor.

Çiyin çok büyük faydaları var. Örneğin sıcak ve susuz mevsimlerde bitkilerin su ihtiyacını karşılıyor. Onların hayatta kalmasına yardımcı oluyor. Kirpi, solucan, karınca gibi hayvanlar su ihtiyacını çiylerden de sağlayabiliyor.

→ 1 ve 2. soruları metne göre cevaplayalım.

1. Metinde geçen “keskin zekâ” sözünün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Çok zeki   B) Kötü söz söyleyen   C) Doğruları saklayan
2. Metinde kullanılan “göz gezdirmek” ifadesinin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Aklına gelmek
B) Bir şeye baştan sona doğru bakmak, incelemek
C) Sinirlenmek

1. Annem sobaya birkaç odun attı. Soba bir anda odayı ısıtmaya başladı. Hava, dışarıda çok soğuktuk ama evimiz sıcaktı. O ortam, sadece içimi değil kalbimi de ısıtmıştı.

Metinde kullanılan aşağıdaki ifadelerden hangisi mecaz anlamlıdır?

- A) Odun attı.
- B) Isıtmaya başladı.
- C) Kalbimi de ısıtmıştı.

2.

(1) Arkadaşımın sözleri beni çok üzdü. (2) Onun bu davranışını hiç beklemiyordum. (3) Bu olaydan sonra kalbim kırıldı.

Yukarıdaki metnin kaçınıcı cümlesinde mecaz anlamlı bir sözcük kullanılmıştır?

- A) 1
- B) 2
- C) 3

3. Akşam yemeğinde annem köfte yapmıştı. Köfteler o kadar lezzetliydi ki parmaklarımızı yedik. Kardeşim ona kalmadığı için bize surat astı.

Metinde kullanılan aşağıdaki ifadelerden hangisi gerçek anlamlıdır?

- A) Köfte yapmak
- B) Parmaklarını yemek
- C) Surat asmak

4. (1) Babam elindeki kalın kitabı okuyordu. (2) Kitabın sayfaları zamanla yıpranmıştı. (3) Her okuduğu sözcüğün üzerine eğiliyordu.

Numaralanan cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük kullanıldığı cümlede hem mecaz hem de gerçek anlamlı olabilir?

- A) 1
- B) 2
- C) 3

5. 1. Yaşlı adam, okuduğu gazete-
den başını kaldırdı.
2. Öğretmen, sürekli konuşuyor;
öğrenciyi açmak istiyordu.
3. Evin önünde bir çınar ağacı
var.

Numaralanmış cümlelerden han-
gisinde altı çizili sözcük mecaz
anlamlıdır?

- A) 1   B) 2   C) 3

6. Aşağıdakilerin hangisinde mecaz
anamlı bir ifade vardır?

- A) Mağazadan en pahalı elbiseyi
aldı.
B) En çok da alt kat komşusunu
severdi.
C) Küçüklükten beri gözü hep
yükseklerdeydi.

7. Aşağıdakilerden hangisinde me-
caz anlamlı bir ifade vardır?

- A) Çantan da pek güzelmiş.
B) Gerçekten çok yol yürüdük.
C) Çoban, köylüye akıl verdi.

8.

- (1) Minnoş, miyavlayarak
■ sahibinin burnunun dibine
■ girdi. (2) Ona biraz sürtün-
■ dü. (3) Ona acıktığını anlat-
■ mak istiyordu. (4) Ama sahibi
■ ona hiç pas vermiyordu.

Metinde hangi cümleler gerçek
anlamlıdır?

- A) 2 ve 3   B) 2 ve 4
C) 1 ve 3

9.

“Toz olmak” ifadesi aşağıdaki
cümlelerin hangisinde mecaz an-
lamıyla kullanılmıştır?

- A) Ortadan toz oldu, gitti.
B) Evi süpürmeyince her yer toz
oldu.
C) Kamyon geçince sokak toz ol-
du.

10.

“Yanmak” sözcüğü aşağıdaki
cümlelerin hangisinde gerçek
anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Bina, dakikalar içerisinde yandı.
B) Geç kalınca biletler yandı.
C) Bu durum anlaşılırsa yanarız.

1.

Proje ödevi için gruplar oluşturuldu. İlk grubun konusu "Planlı olalım." Gruplar, okul sonrası buluşup projelerine çalışıyorlar. Yalnız Petek, ödevi pek (1) kafasına takmıyor. Ya buluşmaya geç geliyor ya da erkenden çıkıp gidiyor. Arkadaşları onu (2) uyardılar. Hatta birkaç sayfa hazırlayıp ona verdiler. Buna (3) rağmen Petek'in tavrında bir değişiklik olmadı.

Metinde numaralanan altı çizili ifadelerden hangisi mecaz anlamlıdır?

A) 1

B) 2

C) 3

2. "Tatil çok güzeldi. Hem eğlendim hem de _____."

Bu cümlede noktalı yere aşağıdakilerden hangisi yazılırsa ifade gerçek anlamlı olur?

A) kafamı dinledim

B) spor yaptım

C) kafamı topladım

3. Emir, tatil yapmayı, doğayla baş başa kalmayı çok seviyor. Yine bu yaz, ailesiyle doğa yürüyüşüne gitmeyi planlıyor. Çünkü kapalı yerlerde _____.

Metindeki noktalı yere aşağıdakilerden hangisi yazılırsa cümle gerçek anlamlı olur?

A) canı sıkılıyor

B) boğuluyor

C) bulunmayı sevmiyor

4.

Şule ve ailesi, bir yaz tatilinde Bodrum'a gittiler. Kaldıkları otelde bir başka aile daha vardı. Ama ne aile? Anne, baba ve ortalıkta dolaşan bir sürü çocuk. Çocuklar etrafta sürekli gürültüyle cirit atıyordu. Ama özellikle bir çocuk vardı ki o sürekli şımarık hareketler yapıyordu. Yemek yerken hiçbir yemek kuralına uymuyordu. Eliyle yiyordu. Ağzında yiyecek varken sağa sola laf yetiştiriyordu. Etrafa çatal, bıçak atıyordu. Ailesinin uyarılarını asla dinlemiyordu. Şule, tatilin keyfini çıkaramıyordu. Çocuğun hareketleri gitgide gözüne batmaya başlamıştı. Artık bu otelde kalmak istemiyordu.

1.	Metindeki "cirit atmak" sözü cümlede gerçek anlamıyla kullanılmıştır.
2.	Metindeki "eliyle yiyordu" ifadesi mecaz anlamıyla kullanılmıştır.
3.	Metindeki "laf yetiştirmek" ifadesi mecaz anlamıyla kullanılmıştır.
4.	Metindeki "gözüne batmak" ifadesi mecaz anlamıyla kullanılmıştır.

Metinle ilgili tablodaki ifadelerden hangileri doğrudur?

A) 1 ve 2

B) 2 ve 3

C) 3 ve 4

5.

(1) Eskiden evlerin odaları soğuk olurdu. (2) Sobalarla zor ısıtılırdı. (3) Ama insanlar sıcaktı. (4) Aile içi iletişim vardı. (5) Öyle herkes odasında, elinde telefon, yalnız oturmazdı. (6) Her evde bir tane televizyon olurdu. (7) Evlerin salonunda dururdu. (8) Onun da üzerinde bir dantel örtü bulunurdu. (9) Bu dantel örtü annelerin elinden çıkmış olurdu. (10) Bütün aile akşam yemeğinden sonra sobanın üzerinde kaynayan çayın buğusu eşliğinde televizyon izlerdi. (11) Yenilen mandalina ve portakalların kabukları sobanın üzerine konulurdu. (12) Çok güzel bir koku olurdu. (13) Bu kokuyla herkes uykunun kollarına bırakırdı kendini. (14) Hele, sık sık kesilen elektrik, önce kızdırsa da ilerleyen dakikalarda doyumsuz sohbetlere sebep olurdu.

Metnin hangi cümlelerinde mecaz anlamlı ifadeler vardır?

A) 2 – 5 – 11 – 14

B) 3 – 9 – 13 – 14

C) 4 – 10 – 12 – 13

Anlamalı ve Kurallı Cümleler

Cümle Nedir?

Bir duyguyu, düşünceyi, isteği ya da haberi tam olarak anlatan sözcük grubuna **cümle** denir. Cümlelerin anlamlı ve kurallı olması gerekir.

Anlamalı Cümleler

Bir cümledeki sözcükler bir araya geldiğinde anlamlı bir düşünce oluşturuyorsa o cümle anlamlıdır.

Örnekler:

Ali okula gitti.

Güneş sabah doğar. Kuşlar gökyüzünde uçuyor.

Anlamalı Olmayan Cümle Örnekleri:

Ali okula. Uçuyor gökyüzü kuşlar. Masa kalem oturdu.

Kurallı Cümleler

Kurallı cümlelerde yapılan iş cümlenin sonunda bulunur.

Kurallı Cümle Örnekleri: Elif elma yiyor. Babam gazeteyi okuyor. Yağmur yavaşça yağıyor.

Kuralsız (Devrik) Cümle Örnekleri: Yiyor Elif elma. Gazeteyi okuyor babam. Yağıyor yavaşça yağmur. Bu cümleler kurallı cümle değildir. Çünkü yapılan iş cümlenin sonunda yer almıyor.

Ünlü bilim kurgu yazarı Arthur C. Clarke 1945'te yapay uydularla ilgili bir öngöründe bulunmuştu. Ona göre Dünya'nın yörüngesine birtakım uzay araçları yerleştirilebilirdi. (1) Dünya'nın her yanına çeşitli sinyalleri gönderebilirdi bu uzay araçları. O tarihten çok değil, 12 yıl sonra Rusya ilk yapay uydu Sputnik'i yörüngeye oturttu. Sputnik, yalnızca çevresindeki uzayın sıcaklığını ölçüp bunu radyo sinyalleriyle yeryüzüne bildiriyordu. (2) Bugün 900'ü aşkın uydu çevresinde dolanıyor Dünya'nın. Günümüzde artık uydular çok değişik amaçlarla kullanılıyor. Örneğin uzay araştırmaları ve hava durumu tahminlerinde uydulardan yararlanılıyor. Uydular yalnızca Dünya'nın çevresinde dolanmıyor. Ay'ın, Mars'ın, Venüs'ün, Jüpiter'in, Güneş'in ve hatta asteroidlerin çevresinde dönüyor ve onlara ilişkin ayrıntılı bilgi topluyor.

→ 1 ve 2. soruları metne göre cevaplayalım.

- 1 numaralı cümlenin anlamlı ve kurallı hâli aşağıdakilerden hangisidir?
A) Çeşitli sinyalleri gönderebilirdi Dünya'nın her yanına bu uzay araçları.
B) Gönderebilirdi çeşitli sinyalleri Dünya'nın her yanına bu uzay araçları.
C) Bu uzay araçları çeşitli sinyalleri Dünya'nın her yanına gönderebilirdi.
- 2 numaralı cümlenin anlamlı ve kurallı hâli aşağıdakilerden hangisidir?
A) Bugün Dünya'nın çevresinde 900'ü aşkın uydu dolanıyor.
B) 900'ü aşkın uydu Dünya'nın çevresinde dolanıyor bugün.
C) Bugün dolanıyor Dünya'nın çevresinde 900'ü aşkın uydu.

1. Elif, sabah erkenden kalktı. Dişlerini fırçalayıp kahvaltısını yaptı. Sonra çantasını alıp okula gitti.

Bu metinlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Cümleler anlamlı ve kurallıdır.
- B) Cümleler kurallı değildir.
- C) Cümleler anlamlı değildir.

2.

(1) Ayşe, mutfakta annesine yardım etti. (2) Masayı hazırladı güzelce. (3) Sonra hep birlikte akşam yemeği yediler.

Bu metindeki cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Cümleler anlamlı ve kurallıdır.
- B) 2. cümle dışında cümleler kurallı cümledir.
- C) Cümleler yarım kalmıştır.

3.

bazısı da – hayvan – sever –
insanların – çiçek – bazısı

Karışık verilen sözcüklerle kurulacak anlamlı ve kurallı cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sever insanların bazısı çiçek, bazısı da hayvan.
- B) İnsanların bazısı çiçek, bazısı da hayvan sever.
- C) Bazısı çiçek bazısı da hayvan sever insanların.

4.

akşam – olmuştu – simsiyah –
olunca – gökyüzü

Karışık verilen sözcüklerle kurulacak anlamlı ve kurallı cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akşam olunca gökyüzü simsiyah olmuştu.
- B) Gökyüzü olmuştu simsiyah akşam olunca.
- C) Simsiyah olmuştu gökyüzü olunca akşam.

5.

oyladı - boyunca - bahçede
- teneffüs - top - çocuklar

Karışık verilen sözcüklerle kurulacak anlamlı ve kurallı cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Oynadı top bahçede teneffüs boyunca çocuklar.
B) Çocuklar teneffüs boyunca oynadı top bahçede.
C) Çocuklar teneffüs boyunca bahçede top oynadı.

6.

nefis - sabah - hazırlar -
erken - kalkıp -
annem - her - kahvaltılar

Karışık verilen sözcüklerle kurulacak anlamlı ve kurallı cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Annem nefis kahvaltılar hazırlar her sabah erken kalkıp.
B) Her sabah erken kalkıp nefis kahvaltılar hazırlar annem.
C) Annem her sabah erken kalkıp nefis kahvaltılar hazırlar.

7.

rağmen - çocuklar - yağan -
oynuyorlar - sokakta -
yağmura

Karışık verilen sözcüklerle kurulacak anlamlı ve kurallı cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağan yağmura rağmen oynuyorlar çocuklar sokakta.
B) Çocuklar yağan yağmura rağmen sokakta oynuyorlar.
C) Çocuklar sokakta oynuyorlar yağan yağmura rağmen.

8.

sever - tarih - okumayı -
özellikle - çok - babam -
kitaplarını

Karışık verilen sözcüklerle kurulacak anlamlı ve kurallı cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Babam özellikle tarih kitaplarını okumayı çok sever.
B) Babam okumayı çok sever özellikle tarih kitaplarını.
C) Özellikle tarih kitaplarını okumayı çok sever babam.

1.

Sunay Akın sayesinde İstanbul'da bir oyuncak müzesi açıldı. Akın'ı İstanbul Oyuncak Müzesini kurmaya götüren fikir yıllar önce Almanya'nın Nürnberg kentine yaptığı bir yolculukla başlamış. Büyük ilgi duyarmış yazar çocukluğundan beri müzelere. Oyuncak müzesiyle Almanya gezisi sırasında karşılaşmış. Gördükleri karşısında çok etkilenmiş. Saatlerce oradaki güzel oyuncaklara takılıp kalmış. Oyuncak müzesi düşüncesi bir tutku hâlini almış ve müzelerin peşine düşmüş.

Metindeki kurallı olmayan cümle kurallı hâle getirildiğinde en son sözcüğü aşağıdakilerden hangisi olur?

A) Almış

B) Duyarmış

C) Kalmış

2.

sabah – erkenden – yürüyüşe –
çıkarmış – dedem – her

Karışık verilen sözcüklerle kurulacak anlamlı ve kurallı cümle aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çıkarmış her sabah erkenden yürüyüşe dedem.

B) Gün her sabah dedem çıkarmış yürüyüşe erkenden.

C) Dedem her sabah erkenden yürüyüşe çıkarmış.

3.

bahçede – renkli – toplar –
kedilerimiz – oynar – ile
bazen – küçük

Karışık verilen sözcüklerle kurulacak anlamlı ve kurallı cümle aşağıdakilerden hangisidir?

A) Küçük bazen bahçede oynar toplar renkli kedilerimiz ile.

B) Küçük kedilerimiz bazen bahçede renkli toplar ile oynar.

C) Kedilerimiz bazen küçük renkli toplar ile oynar bahçede.

4. (1) İklim değişimi, hemen her gün karşımıza çıkıyor son yıllarda. (2) Bilim insanlarının dediğine göre giderek ısınıyor Dünya iklimi. (3) İnsanın inansı gelmiyor Dünya ikliminin değişiyor olduğuna. (4) Ama iklim bilimcilerin yaptığı gözlemlere göre son yüz yıl içinde yeryüzünün sıcaklığı 0,5 ile 0,9 derece arasında yükselmiş. (5) Peki ama neden ve nasıl oldu bu yükselme? (6) “Doğal bir olay mı yoksa insanların yol açtığı sıra dışı bir gelişme mi?” sorusuna cevap vermek zor.

Metinde numaralanan cümlelerden hangileri kurallı cümledir?

A) 2 – 4

B) 4 – 6

C) 3 – 5

5.

(A) Dünya'nın çeşitli bölgelerinde ve değişik zamanlarda insanlar büyük, çok büyük kayalardan anıtlar yapmışlardır. (K) Megalit denir yaptıkları bu anıtlara. (U) Onlarca tonu bulur megalitlerin ağırlıkları. (Ş) On metreyi geçenleri bile vardır toprak üstündeki yükseklikleri. (Y) Çoğunlukla Cilalı Taş Devri'nde ya da Yeni Taş Devri'nde yapılmıştır. (I) Bazıları sonraki devirlere dek uzanır. (T) Ama çok daha yenileri hatta günümüzden 500 yıl önce yapılanları da vardır.

Metinde kurallı olmayan cümlelerin başındaki harfler sıralandığında aşağıdakilerden hangisinin adını oluşturur?

A)

B)

C)

Cümle Tamamlama

Cümleleri Uygun Sözcüklerle Tamamlama

Bazı cümlelerde bir veya birkaç sözcük eksik olabilir. Bu tür cümlelerde, boş bırakılan yere anlamca en uygun sözcüğü getirmemiz gerekir.

Bir Cümleyi Doğru Tamamlamak İçin:

- Cümlenin anlamına dikkat ederiz.
- Bir cümlede bazen anlatım eksik kalabilir ya da boş bırakılmış bir yer olabilir. Bu durumda cümlenin anlamını tamamlayacak doğru sözcüğü seçmemiz gerekir.

CÜMLENİN DOĞRU TAMAMLANMASI İÇİN NE YAPILMALIDIR?

Cümlenin ne anlatmak istediğine, diğer sözcüklerle uyumuna ve mantıklı bir bütün oluşturup oluşturmadığına dikkat ederiz.

Cümleyi tamamlayan sözcük, anlamca cümleyle uyumlu olmalı ve anlatımı güçlendirmelidir. Doğru seçimi yapabilmek için cümleyi baştan sona dikkatlice okumalı ve hangi sözcüğün cümleyi en anlamlı hâle getirebileceğini düşünmeliyiz.

Bu beceri, hem okuduğumuzu anlamaya yardımcı olur hem de doğru ve etkili cümleler kurmamızı sağlar.

İpucu: Cümledeki diğer sözcükler bize ipucu verir.

Cümleyi sesli okuduğumuzda kulağa anlamlı ve düzgün geliyorsa seçtiğimiz sözcük doğrudur.

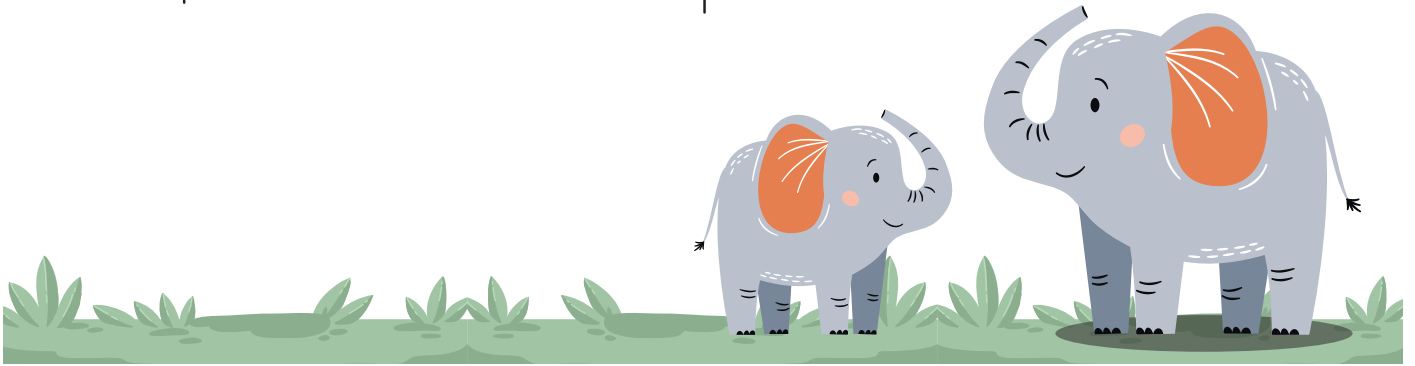

CÜCE FİL

Doğal Hayatı Koruma Derneği, bir kampanya başlattı. Filleri seven herkese açık olan bu kampanyanın konusu Borneo cüce fillerinden birine ad vermektir. Cüce fillerin yaşadığı tek yer olan Borneo'da, ileri teknoloji ürünü bir uydu yardımıyla izlenebilen file bir (1) _____ aranılıyordu. Başlatılan ankete dünyanın pek çok yerinden çok sayıda katılan oldu. 2003'te bir alt tür olarak sınıflandırılan bu cüce fillerden (2) _____ yalnızca 1500 adet kaldığı düşünülüyor. Diğer fillere göre oldukça küçük olan bu cüce fillerin yetişkinleri bile yavru gibi görünüyor.

Genellikle anneleriyle yaşayan, gezen ve (3) _____ bu fillerden daha önce tasma takılan üçüne verilen adlar: Roselis, Taliwas ve Nancy. Geçtiğimiz ayın sonunda önerilen tüm adlar içinden biri, bu minik file verilmek üzere seçildi. Onun adı artık Penelope!

→1. 2 ve 3. soruları metne göre cevaplayalım.

1. Aşağıdakilerden hangisi metinde 1 numaralı noktalı yere yazılamaz?
A) isim   B) hediye   C) ad
2. Aşağıdakilerden hangisi metinde 2 numaralı noktalı yere yazılamaz?
A) yeryüzünde   B) dünyada   C) Mars'ta
3. Aşağıdakilerden hangisi metinde 3 numaralı noktalı yere yazılmalıdır?
A) dolaşan   B) okuyan   C) seven

1.

_____, ilaçları
nasıl kullanacağımı
anneme _____.

Bu cümle aşağıdaki sözcüklerden hangileriyle tamamlanabilir?

- A) Doktor – anlattı
- B) Anlatmış – eczacı
- C) Eczacı – aldı

2.

“Gözlerimiz, görmemizi sağlayan
_____ organımızdır.”

Bu cümle aşağıdaki sözcüklerden hangileriyle tamamlanabilir?

- A) duyu
- B) sağlıklı
- C) uzun

3.

Önce aşı olacağımız söylentisi bütün okula yayıldı. _____ bunun gerçek olduğunu öğrendik. Nihayet sağlık görevlileri gelip aşımızı yaptı. Korkacak bir şey yokmuş.

Bu cümle aşağıdaki sözcüklerden hangileriyle tamamlanabilir?

- A) Sonra
- B) En önce
- C) Başlangıçta

4.

Arkadaşlarla
burada buluşacaktık
ama _____.

Bu cümle aşağıdaki ifadelerden hangisiyle tamamlanabilir?

- A) hiç kimse gelmedi
- B) herkes oradaydı
- C) ben de gittim

5.

“Yarım _____ karnım doydu.”

Bu cümle aşağıdaki ifadelerden hangisiyle tamamlanabilir?

- A) soruyla
- B) simitle
- C) kalemle

6.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalı yere “bu nedenle” ifadesini yazmak uygun olmaz?

- A) Geç saatlere kadar oturuyor, _____ sabahları geç kalkıyor.
- B) Sabah geç kahvaltı ettim _____ öğle yemeği yemedim.
- C) Onu çok merak ettim, _____ akşam eve çok geç geldi

7.

Basketbolu seçmemin nedeni _____.

Bu cümle aşağıdaki ifadelerden hangisiyle tamamlanabilir?

- A) babamın futbolu sevmesidir
- B) en çok bu spor dalını sevmemdir
- C) dengeli beslenme isteğimidir

8.

_____ Bu nedenle alışverişe çıktık.

Bu metin aşağıdaki cümlelerden hangisiyle tamamlanabilir?

- A) Sınıfımıza yeni bir arkadaşımız geldi.
- B) Odamdaki eşyaların yerini değiştirdik.
- C) Yeni bir eşofman takımına ihtiyacım vardı.

9.

Cuma gününe _____ işleri bitirmeliyiz.

Bu cümle aşağıdaki sözcüklerden hangisiyle tamamlanabilir?

- A) sonra
- B) kadar
- C) için

10.

Akşam boyunca _____ izledi.

Bu cümle aşağıdaki sözcüklerden hangisiyle tamamlanamaz?

- A) film
- B) kitap
- C) televizyon

11.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde boş bırakılan yere "ama" kelimesi getirilemez?

- A) Domates aldık _____ hepsi çürük çıktı.
- B) Yemek lezzetli olmuş _____ biraz tuzu eksik.
- C) Üzerindeki elbise çok güzel _____ çok yakışmış.

Bazen _ _ _ _ organlarımız doğru çalışsa ve işlevini tam olarak yerine getirirse bile onlardan beyne gönderilen iletiler beyinde yanlış yorumlanabilir. Böyle durumlarda algımızda bir hata olur. Var olandan _ _ _ _ bir şey algılarız. Bu tür algı hatalarına, yanlış algılamalara genel olarak yanılsama denir. En etkileyici yanılsamalar görsel yanılsamalardır. Bir görsel "yanılsama" içinde olduğumuzu bilsek bile çoğunlukla onun etkisinden kurtulamayız ve _ _ _ _ algılamaya devam ederiz.

→1 ve 2. soruları metne göre cevaplayalım.

1. Aşağıdakilerden hangisi metindeki boş yerlerden birine yazılamaz?

A) ev

B) duyu

C) farklı

2. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi metindeki boş yerlerden ikisinde de kullanılabilir?

A) canlı

B) farklı

C) duyu

3.

Yanardağ etkinlikleri yeryüzünün şeklini değiştiren başlıca olaylardan biridir.

Dünyanın çeşitli bölgelerinde her yıl birçok yanardağ _ _ _ _ .

Bu cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanabilir?

A) koşar

B) yürür

C) patlar

4. Göç eden bazı böcekler yükseklerde esen _ _ _ _ yararlanarak çok hızlı yol alır.

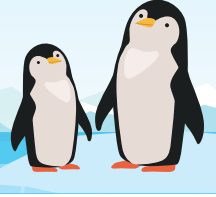
Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılabilir?

A) rüzgârlardan

B) bulutlardan

C) denizlerden

Penguenler kısa bacaklı, tombul, perdeli ayakları üzerinde (1) _ _ _ _ yürüeyebilen ilginç kuşlardır. Tıpkı devekuşları ve kivi kuşları gibi onlar da (2) _ _ _ _ . İmparator penguenler, Antarktika'da yaşar. Yaşadıkları bölgenin sıcaklığı yazın -25°C ile 0°C arasında değişir. Kışlarıysa ortalama -30°C olur. Penguenler bu kadar soğuk bir ortamda beden sıcaklıklarını, derilerinin altındaki kalın yağ tabakası sayesinde (3) _ _ _ _ . İmparator penguenlerin başlıca düşmanı leopar fokları ve kutup denizlerinin hâkimi katil balinalardır.

→ 5. 6. 7 ve 8. soruları metne göre cevaplayalım.

5. Aşağıdakilerden hangisi metinde 1. boş bırakılan yere yazılabilir?

A) eğik

B) yatık

C) dik

6. Aşağıdakilerden hangisi metinde 2. boş bırakılan yere yazılabilir?

A) uçamaz

B) yaşayamaz

C) nefes alamaz

7. Aşağıdakilerden hangisi metinde 3. boş bırakılan yere yazılabilir?

A) alabildiler

B) koruyabilirler

C) sevmezler

8.

Sekiz gezegenin yanı sıra yüzün üstünde doğal uydu vardır. Bunlar arasında biz en iyi Ay'ı biliriz. Güneş'e en yakın gezegenler olan Merkür ve Venüs'ün dışında bütün gezegenlerin uyduları vardır. Bunlardan dördü Ay'dan daha büyüktür. Yani Güneş _ _ _ _ aslında sanılandan daha büyük ve daha zengindir.

Bu metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

A) yıldızı

B) ayı

C) sistemi

5N1K

5N1K; bir olay, durum ya da metni daha iyi anlamamıza yardımcı olan soru tekniğidir. Bu kısaltma, altı temel sorunun baş harflerinden oluşur:

→Ne? →Nerede? →Ne zaman? →Nasıl? →Neden? →Kim?

5N1K Sorularının Anlamları

1. Ne?: Olayın veya durumun ne olduğunu sorar.

Örnek: Ne oldu? → Cevap: Okulda yangın tatbikatı yapıldı.

2. Nerede?: Olayın nerede geçtiğini sorar.

Örnek: Nerede oldu? → Cevap: Okul bahçesinde yapıldı.

3. Ne zaman?: Olayın zamanını öğrenmek için sorulur.

Örnek: Ne zaman oldu? → Cevap: Dün sabah oldu.

4. Nasıl? : Olayın şeklini, biçimini sorar.

Örnek: Nasıl oldu? → Cevap: Öğretmenimizin uyarısıyla düzenli bir şekilde yapıldı.

5. Neden?: Olayın sebebini öğrenmek için sorulur.

Örnek: Neden oldu? → Cevap: Öğrencilerin yangın sırasında nasıl davranacaklarını öğrenmeleri için yapıldı.

6. Kim?: Olayı kimin yaptığını veya kimlerin katıldığını sorar.

Örnek: Kim yaptı? → Cevap: Okul müdürü ve öğretmenler yaptı.

5N1K'nın Önemi

Metinleri daha iyi anlamamızı sağlar. Olayları düzenli bir sırayla anlatmamıza yardım eder. Kompozisyon, haber, öykü ve olay anlatımı gibi türlerde çok kullanılır. Okuduğunu anlama becerisini geliştirir.

YANARDAĞ

21 Mart günü İzlanda'da bir yanardağ patlamıştı. En son iki yüz yıl önce patlayan Eyjafjallajökull Yanardağı 100 m yükseğe kadar lav ve kül püskürtmüş, büyük miktarda gaz ve duman salmaya başlamıştı. Duman bulutu zamanla 9 km'ye kadar yükseldi. Öylesine çok duman ve gaz atmosfere karıştı ki yalnızca İzlanda'da değil Avrupa'da da uçak seferleri iptal edildi. Yanardağ patlamaları yeryüzünün şeklini sürekli değiştiren başlıca etkenlerden biridir. Katı yer kabuğunun hemen altındaki sıcak magma hareket hâindedir. Zaman zaman yüzeye doğru yükselir ve bir yanardağ patlamasıyla yeryüzüne çıkar. Kızgın lavlar yüzeyi kaplar ve zamanla soğuyarak eski tabakanın üzerinde yeni bir kaya tabakası oluşturur. Bu tabakalar üzerinde çalışan bilim insanları gezegenin geçmişine ilişkin çok şey öğrenir. Eyjafjallajökull patlaması gerçekte küçük bir patlamaydı. Bilim insanları bu patlamanın, daha sık ve şiddetli patlayan yakınlardaki Katla Yanardağı'nı da tetiklemesinden korkuyor.

→ 1 ve 2. soruları metne göre cevaplayalım.

1. Metnin kırmızı ile yazılan bölümünde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?
A) Kim?   B) Ne zaman?   C) Nerede?
2. "Eyjafjallajökull patlaması gerçekte küçük bir patlamaydı." cümlesinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?
A) Nasıl?   B) Ne?   C) Neden?

1.

“Tarık parkta oynuyor.”

Bu cümlede aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Kim?   B) Nerede?
C) Nasıl?

2.

Küçük kardeşin _____?

Boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) nasıl   B) ne
C) nerede

3.

“Adam uyurken kedi oradan uzaklaştı.”

Bu cümlede hangi sorunun cevabı yoktur?

- A) Uyuyan kimdir?
B) Adam ne zaman uyandı?
C) Kedi ne zaman uzaklaştı?

4.

Anne, bugün yemekte ne var?

Çocuğun sorusuna annesi hangi cevabı vermiş olabilir?

- A) Lokantaya gitti.
B) Ispanak yemeği.
C) Salatayı uzatır mısın?

5.

“Hastane bahçesinde tahlil sonucu bekledi.”

Bu cümlede aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Nerede?   B) Ne?
C) Nasıl?

6.

“Berk, ağaca tırmandı ve birkaç tane olgun armut kopardı.”

Bu cümlede hangi sorunun cevabı yoktur?

- A) Ağaca kim tırmandı?
B) Ağaçtan ne kopardı?
C) Armutları kime verdi?

7. Günlük tutmaya birinci sınıfta başladım. Sınıf öğretmenim tavsiye etmişti. Şimdi yedinci sınıfa gidiyorum. Hâlâ yazıyorum.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Son sınıfta neden günlük yazmamaktadır?
- B) Günlük yazmasında kim etkili olmuştur?
- C) Günlük yazmaya ne zaman başlamıştır?

8.

+ Kime baktın?
- Arkadaşıma.
+ _____
- Emre.

Bu konuşmada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Ne yapacaksın?
- B) Kaç yaşında?
- C) Adı ne?

9. Ormanlar kralı aslan, ormanda bir gün avlanmaktan gelmiş. Yatağına yatmış, uykuya dalmış. Minik bir fare, aslanın üzerinde dolaşmaya başlamış. Aslan uyanıp fareyi yakalamış.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Aslan uyanınca ne yapmış?
- B) Fare, aslana ne demiş?
- C) Aslan nerede avlanmış?

10. "Yorgunluktan başım döndü."

Bu cümlede aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı vardır?

- A) Niçin?
- B) Nerede?
- C) Kim?

1. Günümüzden iki bin iki yüz yıldan uzun bir süre önce Çin'in ilk imparatoru Qin Shi tarafından yaptırılan seramik askerler ve atlar ("Terracotta savaşçıları" olarak da bilinir.) 20. yüzyılın en önemli arkeolojik buluntularındandır. Şu ana kadar toprak altından 1000 dolayında seramik asker ve 100'ün üstünde at heykeli çıkarılmıştır. Bunların parmak ya da el büyüklüğünde olduğu sanılsın. Hem askerlerin hem de atların hepsi birebir boyutlardadır. Hatta imparatorun isteğiyle hiçbir askerin yüzü bir başkasınıninkine bile benzemeyecek biçimde yapılmıştır. Askerlerin tamamının sekiz bin kadar, atların 520 ve arabaların da 130 tane olduğu tahmin edilmektedir.

Bu metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Seramik heykeller ne zaman yapılmıştır?
B) Toprak altından ne çıkarılmıştır?
C) Arkeolojik buluntular nerede saklanmaktadır?
2. Haziran ayının ortalarında Kanadalı bilim insanları Alberta'da en büyük dinazor mezarlığını ortaya çıkardı. Futbol sahası büyüklüğünde bir sahada, dinozorlardan binlerce kalıntı bulundu.
- Bu metinde aşağıdaki sorulardan hangilerinin cevabı bulunmamaktadır?**
- A) Ne zaman, kim, nerede?
B) Ne zaman, kim, nerede, ne?
C) Ne zaman, kim, niçin?
3. Güneş sistemimiz içinde kaç gezegen var dersiniz? Merkür, Venüs, Dünya, Mars, Jüpiter, Satürn, Uranüs ve Neptün; toplam sekiz tane. (Plüton birkaç yıl önce gezegenler liginden küme düşmüştü, anımsadınız değil mi?)
- Bu metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı bulunmamaktadır?**
- A) Kaç tane?   B) Nerede?
C) Nasıl?

Günümüzde pazardan, marketten aldığımız ve zevkle yediğimiz birçok meyve ve sebzenin ana vatanı gerçekte dünyanın farklı bölgeleridir. **Elma:** İlk kez **günümüzden yaklaşık sekiz bin yıl önce Anadolu'nun doğusuyla Kafkasya arasında** yetiştirilmiştir. **Mısır:** Mısır tarımının ilk kez **günümüzden yaklaşık dokuz bin beş yüz yıl önce Meksika'da** yapıldığı tahmin ediliyor. **Domates:** Arkeolojik bulgulara göre ilk kez **günümüzden yaklaşık üç bin yıl önce Orta Amerika'da** yetiştirilmiştir. **Zeytin:** **Günümüzden yaklaşık beş bin yıl önce Doğu Akdeniz kıyılarında** yetiştirilmiştir. **Pirinç:** İlk kez, **günümüzden yaklaşık sekiz bin yıl önce Asya'nın güneydoğusunda** yetiştirildiği düşünülüyor. **Buğday:** **Günümüzden yaklaşık on bin yıl önce Bereketli Hilal denilen bölgede** ilk kez yetiştirilmiştir.

→ 4 ve 5. soruları metne göre cevaplayalım.

4. 1. Metinde "Ne zaman?" sorusuna cevap olabilecek ifadeler kırmızı ile yazılmıştır.
2. Metinde "Nasıl?" sorusuna cevap olabilecek ifadeler mor ile yazılmıştır.
3. Metinde "Nerede?" sorusuna cevap olabilecek ifadeler yeşille yazılmıştır.

Metne göre numaralanmış ifadelerden hangileri doğrudur?

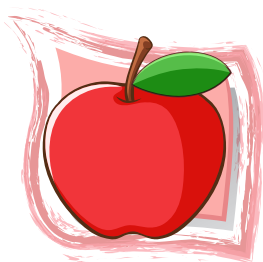
- A) 1 ve 2   B) 2 ve 3   C) 1 ve 3

5. Günümüzden dokuz bin beş yüz yıl önce yetiştirildiği düşünülen ürün aşağıdakilerden hangisidir?

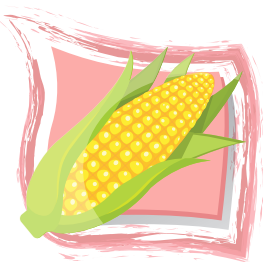
A)

B)

C)

Hikâye Unsurları

Hikâye (Öykü) Nedir?

Hikâye; gerçek ya da hayal ürünü olayların yer, zaman, kişi ve olay örgüsü gibi öğelerle anlatıldığı kısa yazılardır. Hikâyelerde bir olay yaşanır, kişiler bu olay içinde bir şeyler yapar ve hikâyenin sonunda olay biter.

Bir hikâye okuduğunuzda veya dinlediğinizde aklınızda canlanan her şey, o hikayenin bir parçasıdır. Hikâyeyi oluşturan bu temel parçalara "hikâye unsurları (veya öğeleri)" denir. Bir hikâye genellikle 4 temel unsurdan oluşur: kişiler (kahramanlar), olay (durum), yer (mekân), zaman.

1.) Kişiler: Hikâyede anlatılan olayları yaşayan, konuşan veya etkilenen varlıklardır. Bunlar insanlar, düşünen veya hareket eden hayvanlar, hayalî varlıklar (peri, dev, robot) olabilir.

2.) Olay (Durum): Hikâyede anlatılan şeydir. Hikâyenin asıl konusudur. Kişilerin başına gelenler, yaptıkları işler veya karşılaştıkları sorunlardır.

3.) Yer (Mekân): Hikâyenin geçtiği alandır. Olayların nerede yaşandığını bize gösterir. Ev, okul, park, orman, deniz kenarı, uzay gemisi bazen bir şehir, bazen sadece bir oda olabilir.

4.) Zaman: Hikâyenin ne zaman geçtiğini gösterir. Olayların hangi gün, hangi mevsim, günün hangi saatinde olduğunu belirtir.

Belirli Zaman: Dün sabah, 19 Mayıs günü, kış tatilinde, saat beşte.

Belirsiz Zaman: Bir varmış bir yokmuş, çok eski zamanlarda, günlerden bir gün, bir sabah...

1.

SÜRPRİZ GEZİ

Emir üzgündü. Çünkü bugün 18 Mart'tı. Aslında okul gezisine Çanakkale'ye gidecekti. Ama 2 gün önce top oynarken ayağını incitmişti. Doktor ayağının üzerine basmasına izin vermiyordu. Çok üzülüğünü gören babası:

– Emir, Çanakkale'ye gidemediğin için üzülme. Yarın sana bir sürprizim var, demişti.

Babası, sabahтан çıkıp gitti. Geri döndüğünde bir tekerlekli sandalye getirmişti. Emir'i sandalyeye oturttu. Evin dışına çıktılar. Babası önce Emir'i, sonra sandalyeyi arabaya koydu. Emir bir şey sormuyordu. Ama geçtikleri yollardan Anıtkabir'e geldiklerini anladı. Babası sandalyesine oturarak Emir'i Aslanlı Yol'dan geçirdi. Anıtkabir'in içinde bir odada "Çanakkale" filmi gösteriliyordu.

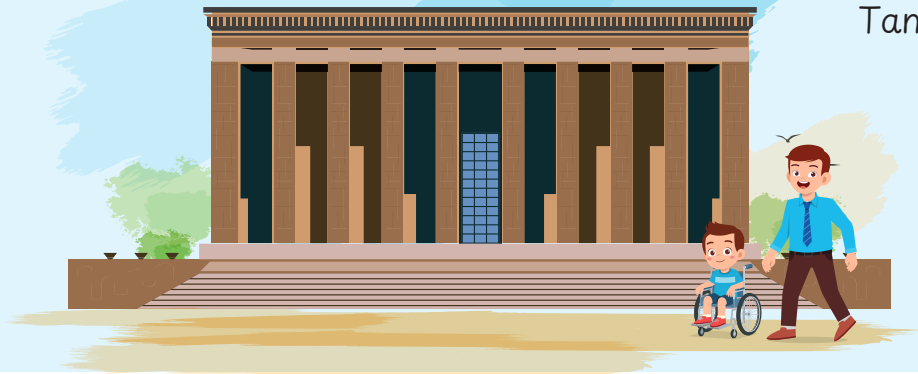
Emir gözyaşlarıyla filmi izledi. Filmin sonunda babası kulağına eğildi:

– Bu topraklarda aslanlar bitmez. Her birimiz atalarımıza layık olmalıyız, dedi.

Emir bir kez daha tarihiyle ve kökleriyle gurur duyarak babasına sarıldı.

– Teşekkür ederim babacığım, ben Çanakkale'ye gidemedim ama Çanakkale'yi bana getirdin, dedi.

Tanca GÜLTEKİN

Kişiler	Emir ve babası
Olay	Babasının Emir'e yaptığı sürpriz
Yer	Çanakkale
Zaman	18 Mart

Metne göre hazırlanan hikâye unsurları tablosunda hangi bilgi yanlıştır?

A) Kişiler

B) Yer

C) Zaman

1. Aşağıdaki ifadelerden hangisi, bir hikâyenin yer (mekân) unsurunu en iyi şekilde ifade eder?

- A) Hikâyede olan olaylar
- B) Olayların geçtiği, yaşandığı ortam
- C) Hikâyenin yaşandığı gün veya mevsim

2.

Çok eski zamanlarda, büyük bir ormanın derinliklerinde küçük bir kulübe varmış. Bu kulübede yaşayan yaşlı bir adam, her sabah erkenden kalkar ve ormandaki hayvanlara yiyecek verirmiş.

Bu metnin “zaman” unsuru aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çok eski zamanlarda
- B) Küçük bir kulübe
- C) Yaşlı bir adam

3. Bir hikâyenin en temel ve en çok dikkat çeken unsuru olan olay (durum) nedir?

- A) Hikâyenin kahramanlarının karakter özellikleri
- B) Kahramanların yaşadığı, karşılaştığı veya yaptığı iş ve durumlar
- C) Kahramanların yaşadığı yer

4.

Suat, sabah erkenden uyanıp okuluna gitmek için hazırlandı. Okula vardığında en yakın arkadaşı Ece'yi gördü. İkisi birlikte teneffüste oyun oynadılar.

Bu hikâyenin kahramanları kimlerdir?

- A) Ece ve öğretmen
- B) Suat ve Ece
- C) Suat ve annesi

5. Okulların açıldığı ilk gün okulumuzun bahçesinde tören yapıldı. Her yer öğrencilerin neşeli sesleriyle doldu. Öğrenciler, öğretmenler, veliler çok heyecanlıydı. Herkes tanıdığı birilerini arıyordu. Törene saygı duruşuyla başlandı. Hep birlikte İstiklâl Marşı'nı söyledik. Okul müdürümüz konuşma yaptı.

Bu metinde aşağıdaki hikâye unsurlarından hangileri belirtilmiştir?

- A) Kişiler – zaman – yer – olay
- B) Olay – kişiler
- C) Yer – olay – zaman

6. Kırlangıçlar, kış soğğundan kaçarak sıcak yerler bulmak için uzun bir yolculuğa çıkmışlar. Nisan ayında uzun yolculuklarının sonuna gelmişler.

Bu parçada aşağıdaki hikâye unsurlarından hangileri belirtilmiştir?

- A) Kişiler – yer
- B) Kişiler – zaman
- C) Kişiler – zaman – olay

7.

Elif nine, mahallenin en yaşlısıydı. Herkes onu sever, sayardı. Çocukları Almanya'ya gitmişti. Onların gönderdiği parayla geçiniyordu. Elif nine yaşlıydı ama herkesin yardımına koşardı.

Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Hikâyenin kahramanı Elif ninedir.
- B) Hikâyenin zamanı günümüzden on yıl öncesidir.
- C) Hikâyenin geçtiği yer Adana'dır.

8.

Her gün öğleden sonra bostana gidiyorduk. Dikkatli bir şekilde kavunları, karpuzları topluyorduk. Sonra arkadaşlarımız geliyordu. Neşe içinde oyunlar oynuyorduk.

Metinde altı çizili verilen ifade hangi hikâye unsurudur?

- A) Yer
- B) Zaman
- C) Olay

YAĞMUR

Tuna ve ve Leyla hafta sonu göl kenarına gitmeye karar verdiler. Hafta boyunca hazırlıklarını yaptılar. Cumartesi günü sabah uyandılar. Hava biraz bulutlu gibiydi. Anneleri havanın bozacağını söyledi. İki kardeş annelerinin sözünü dikkate almadılar. Göl kıyısında bir tahta masaya getirdiklerini yerleştirdiler. Tam salıncak kurmak için ipi çantadan çıkarıyorlardı ki birden şimşek çaktı. Tuna kardeşine “Aldırma, biraz sonra düzeler hava.” dedi. Ama dakikalar geçmişti ki bırakın düzelmeyi hava iyice kararmıştı. Bir iki yağmur damlası burunlarının ucuna düştü. Leyla “Gidelim eve istersen.” dedi. Ama Tuna kararlıydı, programı bozmayacaktı. Tuna topu, oltayı çıkarırken sağanak yağış başladı. Çocuklar aceleyle toplanmaya çalıştılar. On dakika içinde her yer çamur oldu. İki kardeş koşarak evlerine gittiler. Ama o kadar üşümüşlerdi ki uzun süre ısınamadılar.

→ 1, 2 ve 3. soruları metne göre cevaplayalım.

1. Metnin olayı aşağıdaki yerlerden hangisinde yaşanmıştır?

- A) Göl kenarı   B) Deniz kenarı   C) Dağ evi

2. Metnin zaman unsuru aşağıdakilerden hangisiyle aynıdır?

- A) Okulların açıldığı ilk gün çocuklar da veliler de çok heyecanlıydı.
B) Erteleedikleri film gününü cumartesi yapmaya karar verdiler.
C) Pazar günü sabah erkenden ailece yola çıktılar.

3. Metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Metnin olayı annelerinin sözünü dinlemeyen iki kardeşin yaşadıklarıdır.
B) Kişiler Tuna, Leyla ve anneleridir.
C) Olayın zamanı ve yeri metinde belirtilmemiştir.

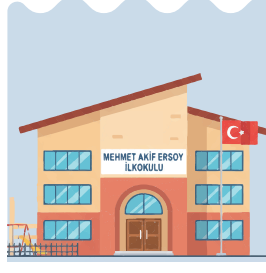
4. Sıla, bir gün arkadaşlarıyla parkta saklambaç oynuyordu. Ebe olma sırası ondaydı. Gözlerini kapatıp yüze kadar saydı. Gözünü açtığında ortada kimsecikler yoktu. Sıla'nın canı sıkıldı. Zaten ebe olmayı da sevmiyordu. Oyundan vazgeçip eve gitti. Az sonra arkadaşları saklandıkları yerde sıkıldılar. Ortaya çıktıklarında Sıla'yı göremediler. Telaşlanarak Sıla'nın evine gidip haber vermek istediler. Sıla'yı evde görünce çok şaşırdılar. Sıla da yaptığıının yanlış olduğunu anladı.

Metnin yer unsurları arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

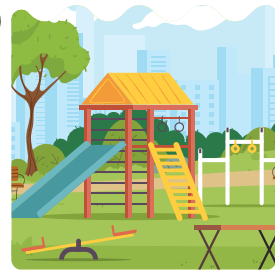
A)

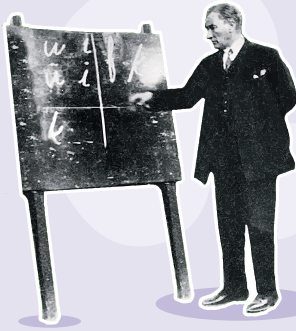
B)

C)

5.

Atatürk, Kurtuluş Savaşı sırasında bile eğitim için çalışmalar yaptı. Çünkü eğitime çok önem verirdi. Eğitimin gelişmesi için herkesin okuma yazma öğrenmesini istiyordu. Bu nedenle Cumhuriyet'in ilanından sonra yurdun her yanında yeni okullar açtırdı. Yeni Türk harfleri kabul edildi. Atatürk, yeni Türk harflerinin öğrenilmesi için öncülük etti. Bu çalışmalarını nedeniyle Bakanlar Kurulu tarafından Atatürk'e "Başöğretmen" ünvanı verildi.

Metinde aşağıdaki zaman unsurlarından hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Atatürk'ün öğrencilik dönemi
B) Kurtuluş Savaşı dönemi
C) Cumhuriyet'in ilanı sonrası

Olayların Oluş Sırası

Yazılı ya da sözlü olarak ifade edilen bir durumun yaşanma sırasına göre anlatılmasına **olayların oluş sırası** denir.

Olaylar ve durumlar aktarılırken daha doğru anlaşılabilmesi için gerçekleşme sırasına göre

- ilk önce,
- önce,
- sonra,
- daha sonra,
- sonunda,
- en sonunda

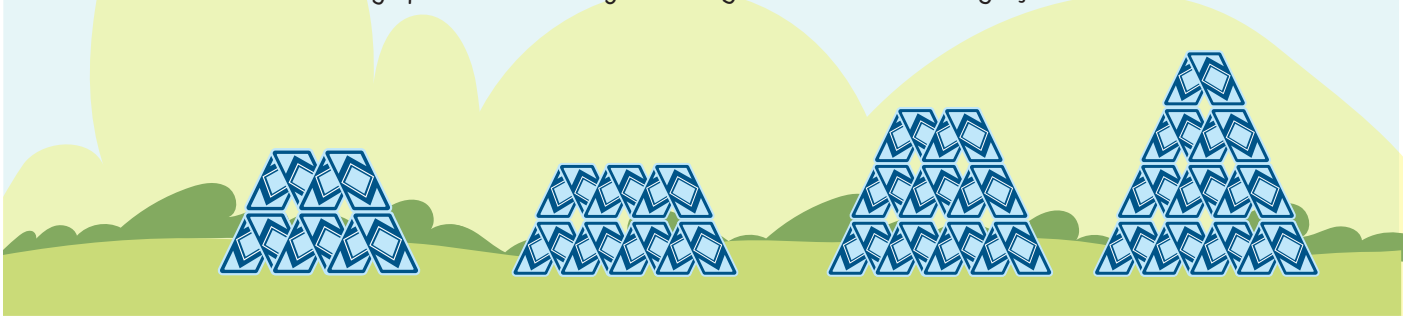
gibi oluş sırası bildiren ifadeler kullanılarak anlatılır. Böylece karışık bile verilse metinlerde olayları sıralamak kolaylaşır. Bu ifadeler kullanılmadan anlatılan metinlerde ise ifadelerin arasındaki mantıksal bağlantıya bakılır.

Olayların oluş sırası, hikâye yazarken çok önemlidir. Okuyucu, olayların sırasını takip ederek metni daha kolay anlar. Zaman sırasına göre anlatmak, yazının anlaşılır olmasını sağlar.

Pek çoğunuz oyun kâğıtlarından evler, kuleler yapmıştır. Yan yana, ve üst üste dizilen kâğıtlar yavaş yavaş yükselir; yükseldikçe de büyük bir keyif verir. Bu modelleme şu şekilde yapılır: İlk önce malzemeleri hazırlarız. Bunun için bize bir deste oyun kâğıdı, düz bir masa ya da sert bir zemin, bol bol sabır ve dikkat gereklidir. Daha sonra zemini hazırlarız. Oyun kâğıtlarını yerleştireceğimiz alanı temizler ve düzleştiririz. Masanın sallanmadığından emin oluruz. (Bu, kartların devrilmesini önler.) Şimdi ilk katı yapma işlemine geçebiliriz. İki kâğıdı uç uca getirip ters V şeklinde birbirine dayandırırız. Yanına bir tane daha aynı şekilde yaparız. Bu şekilde yan yana üç ya da dört adet ters V oluştururuz. Bu bizim ilk katımız olur. Sonraki katları da aynı şekilde çıkar ve istediğimiz yükseklikte bir oluştururuz. Ancak bu narin yapının her an yıkılacağı korkusunu da yaşarız.

→ 1 ve 2. soruları metne göre cevaplayalım.

1. Aşağıdaki ifadelerden hangisi olayın oluş sırasına göre modellemenin ilk aşaması ile ilgilidir?
  - A) Yanına bir tane daha aynı şekilde yaparız.
  - B) Malzemeleri hazırlarız.
  - C) Üç ya da dört adet ters V oluştururuz.
2. Metindeki olayların oluş sırası anlatılırken aşağıdaki ifadelerden hangisi kullanılmamıştır?
  - A) Daha sonra
  - B) İlk önce
  - C) En sonunda

1. 1. Ama Asya kulaklık nedeniyle annesini duymadı.
2. Annesi bu kez omzuna dokundu.
3. Annesi, Asya'ya üç kez seslendi.

Bu olayların oluş sırasına göre sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1 - 2 - 3   B) 3 - 2 - 1
C) 3 - 1 - 2

2. ■ Saatlerce durakta otobüs bekledi.
▲ Sedat o gün işten geç saatte çıktı.
● Eve geldiğinde ayakları çok ağrıyordu.

Yukarıdaki cümleler olayların oluşuna göre sıralandığında baştan ikinci cümle hangi sembolle gösterilen cümle olur?

- A) ■   B) ▲   C) ●

3. 1. Ama sürünerek de olsa yataktan kalkmalıydı.
2. Bir süre kalkmadı.
3. Perdeden sızan güneş ışığı onu uykusundan uyandırdı.

Bu olayların oluş sırasına göre sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1 - 2 - 3   B) 3 - 2 - 1
C) 2 - 1 - 3

4. 1. Kokuya doğru gittim.
2. Önce bir tıkırtı geldi kulağıma.
3. Sonrasında mis gibi kek koktu.
4. Annemin elinde fırından yeni çıkmış bir kek vardı.

Bu olayların oluş sırasına göre sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1 - 3 - 2 - 4
B) 3 - 2 - 4 - 1
C) 2 - 3 - 1 - 4

5. 1. Yağmur başladı ve herkes kaçıştı.
2. İlk önce kara bulutlar gökyüzünü kapladı.
3. Sonra şimşekler çaktı, gök gürledi.
4. En sonunda güneş açınca çocuklar dışarı çıktı.

Bu olayların oluş sırasına göre sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 2 – 3 – 1 – 4
B) 1 – 3 – 2 – 4
C) 3 – 2 – 1 – 4

6. 1. Daha sonra pastayı fırına koydu.
2. Sonra diğer malzemeleri bir kaptaki karıştırdı.
3. En sonunda pastayı süsledi.
4. Annem ilk önce yumurtaları kırıp şekeri ekledi.

Bu olayların oluş sırasına göre sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 4 – 1 – 2 – 3
B) 2 – 4 – 1 – 3
C) 4 – 2 – 1 – 3

7. 1. Kedim camdan dışarı baktı.
2. Bir kuşu görünce heyecanlandı.
3. Heyecanlanınca masanın üzerine atladı.
4. Masadan kayıp yere düştü.

Bu olayların oluş sırasına göre sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 2 – 1 – 4 – 3
B) 1 – 2 – 3 – 4
C) 3 – 2 – 1 – 4

8. 1. Parkta ip atladık.
2. Oyundan sonra dondurma yedik.
3. Arkadaşlarımla buluşmak için dışarı çıktım.
4. Eve dönünce dinlenmek istedim.

Bu olayların oluş sırasına göre sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 3 – 1 – 2 – 4
B) 1 – 3 – 2 – 4
C) 3 – 2 – 1 – 4

- 1.
- 1 Diğer hayvanlar, mavi renkte bir hayvanı ilk kez görüyorlardır.
  - 2 Çakal bir gün yiyecek aramaya şehre iner.
  - 3 Bunun üzerine hayvanlar onu kral yapar.
  - 4 Köpeklerden kaçarken üzerine mavi boya dökülür.
  - 5 Şehre indiğinde köpeklerin saldırısına uğrar.
  - 6 Çakal, artık Kral Çakal olmuştur.

Numaralanmış cümlelerdeki olaylar, oluş sırasına göre sıralandığında ilk ve en son cümle aşağıdakilerden hangileri olur?

- A) 1 ve 5   B) 2 ve 4   C) 2 ve 6

- 2.
1. Babaannem bana örgü öğretti.
  2. Önce ip ve şiş aldık.
  3. Sonra birlikte atkı örmeye başladık.
  4. Atkıyı bitirince çok sevindim.

Bu olayların oluş sırasına göre sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 2 – 3 – 1 – 4
B) 2 – 1 – 3 – 4
C) 3 – 2 – 1 – 4

- 3.
1. Uçurtmamı bahçede uçurdum.
  2. Babamla birlikte uçurtma yaptım.
  3. Rüzgâr çıktığında dışarı koştuk.
  4. Uçurtma gökyüzünde dalgalandı.

Bu olayların oluş sırasına göre sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 2 – 1 – 3 – 4
B) 1 – 2 – 3 – 4
C) 2 – 3 – 1 – 4

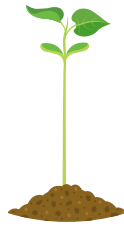
4.

1

2

3

4

5

Bu görselde bir bitkinin tohumdan filize yolculuğu verilmiştir.

Oluş sırasına göre görsellerin doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) 4 – 5 – 2 – 3 – 1

B) 5 – 3 – 2 – 1 – 4

C) 3 – 5 – 2 – 4 – 1

5.

Tarih boyunca bir çok dünya haritası yapılmıştır. Örneğin Osmanlı Amiralî Piri Reis kâğıt henüz yeterince dayanıklı olmadığı için kâğıda benzeyen ceylan derisi üzerine bir dünya haritası çalışmıştır. Bu harita Topkapı Sarayı'nda yapılan bir araştırma ile ortaya çıkmıştır. Ama Piri Reis'ten önce Babilliler de bir dünya haritası yapmışlardır. Bu haritada Babil'i dünyanın merkezine koymuşlardır. Bu harita çizimi kilden yapılan taş tablete oyulmuştur.

Çatalhöyük'te ise bir mağaranın duvarına çizilmiş dünya haritasına rastlanmıştır. İngiliz arkeolog Melleart'ın ortaya çıkardığı bu harita, duvara çizilen ilk resmî dünya haritası olarak kabul edilmiştir.

Bu metinde tarihî olayların oluş sırasına göre ilk resmî dünya haritası aşağıdakilerden hangisidir?

A)

B)

C)

Gerçek ve Hayalî Unsurlar

Gerçek ve Hayalî Unsurlar

Hikâyelerde, masallarda veya günlük yaşantımızda anlatılan olaylar gerçek ya da hayalî (düş ürünü) olabilir. Bu iki türü ayırt edebilmek, bir metni doğru anlamamıza yardımcı olur.

Gerçek Unsurlar Nelerdir?

Gerçek unsurlar, yaşanmış ya da yaşanması mümkün olan olaylardır. Bu tür olaylar, gerçek hayatta olabilecek şeylerdir. → Gerçek unsurların özellikleri: Günlük yaşamda olabilir. Düş gücüyle değil, yaşamın içindedir. Gerçek kişiler, yerler ve olaylar anlatılır. Masalsı, olağanüstü özellikler içermez.

Hayalî (Düş Ürünü) Unsurlar Nelerdir?

Hayalî unsurlar, gerçek hayatta olamayacak, insanların hayal gücüyle oluşturduğu olaylardır. Bu tür olaylara genellikle masal, hikâye, çizgi film ve fantastik kitaplarda rastlanır. Hayalî unsurların özellikleri: Gerçek hayatta gerçekleşemez. Düş gücüyle oluşturulur. Konuşan hayvanlar, uçan insanlar, sihirli nesnelere bulunabilir. Olağanüstü olaylar anlatılır.

Gerçek ve Hayalî Unsurları Ayırt Etmek:

Bir cümle ya da metin okuduğunda şu soruyu sor:

"Bu olay gerçek hayatta olabilir mi?"

Evet diyorsan → Gerçek unsur

Hayır, olamaz diyorsan → Hayalî unsur

HALKALI KUZU

Bir mayıs ayında çiftlikte bir koyun, kuzu dünyaya getirmiş. Bu kuzunun diğer kuzulardan bir farkı varmış. Gözlerinin etrafı simsiyah halkalıymış. Öbür kuzular onun bu özelliğiyle alay etmişler. Minik kuzu da bu özelliğinden nefret eder olmuş. Minik kuzu halkalarıyla alay edilmesin diye diğer kuzuların yanına gitmez olmuş. Hep yalnız başına oynarmış. Diğer tepişen, oynayan kuzulara uzaktan imrenerek bakarmış.

Derken bir gün çiftçinin torunu çiftliğe yaz tatili için gelmiş. Koyunları ve kuzuları severken kendi başına hop hop oynayan kara gözlü kuzuyu görmüş. Hemen kucaklamış. Kara gözlü kuzu hep başını çeviriyormuş. Yüzünü kıza göstermiyormuş. Kız eliyle çenesinden tutmuş. Yüzünü kendisine döndürmüştü. O anda kız bir çığlık atmış. Kuzu eyvah demiş, bu da alay edecek şimdi. Kız yüksek sesle “Sen nasıl güzel bir şeysin. Gözlerin nasıl bu kadar güzel. Senin gözlerinin halkasını sevsinler.” demiş.

Çiftçinin torununun en sevdiği dostu bu halkalı kuzu olmuş. Kız onu “Halkalı” diye seviyormuş. Kara gözlü halkalı kuzucuk da çiftliğin en kıymetlisi olmuş. Kızın, onu fark etmesini sağlayan gözlerindeki kara halkalarını artık çok seviyormuş.

Tanca GÜLTEKİN

1. Metin ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Mayıs ayında çiftlikte bir kuzu doğması hayalî bir ifadedir.
- B) “Minik kuzu bu özelliğinden nefret edermiş.” ifadesi gerçek unsurlar taşıyan bir ifadedir.
- C) “Öbür kuzular onun bu özelliğiyle alay etmişler.” ifadesi hayalî unsurlar taşıyan bir ifadedir.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hayalî unsurlar bulunmaktadır?
A) Mert, sabah erken kalkıp okula gitti.
B) Ayşe, mutfakta annesine yardım etti.
C) Küçük çocuk, gökyüzünde uçan balığı izledi.
2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hayalî unsurlar bulunmaktadır?
A) Bahçedeki güller, sabah rüzgârıyla dans etti.
B) Öğrenciler teneffüste bahçede top oynadı.
C) Annem akşam yemeğine çorba pişirdi.
3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde gerçek unsurlar bulunmaktadır?
A) Hasan, okul kütüphanesinden yeni bir kitap aldı.
B) Elif, konuşan kalemiyle ödevlerini kolayca tamamladı.
C) Ece, hafta sonu teyzesine misafirliğe uçan halısıyla gitti.
4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde gerçek unsurlar bulunmaktadır?
A) Dedem, her sabah kahve içer.
B) Sihirli ağaç, her dileği gerçeğe dönüştürdü.
C) Babam, bahçedeki çimleri uzaylı arkadaşı ile birlikte biçti.
5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hayalî unsurlar bulunmaktadır?
A) Zeynep, kahvaltıdan sonra dişlerini fırçaladı.
B) Okul bahçesindeki kar topu oyununu herkes izledi.
C) Kardan adam, elini sallayarak çocuklara gülümsedi.
6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hayalî unsurlar bulunmaktadır?
A) Öğretmen, öğrencilere yeni bir hikâye okudu.
B) Rüzgâr, ağaçlarla konuşup ormanda şarkı söyledi.
C) Çocuklar teneffüste bahçede zıplama oyunu oynadı.

7. 1. Güneş yavaşça dağların ardından doğdu.
2. Kuşlar sabah şarkılarıyla gökyüzünü renklendirdi.
3. Bulutlar birbirine fısıldayarak konuşmaya başladı.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde gerçek unsurlar bulunmaktadır?

- A) 1   B) 2   C) 3

8.

1. Babam dün akşam eve erken geldi.
2. Masaldaki dev, bir adımda dağa çıktı.
3. Annem, sofrayı dikkatlice hazırladı.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde hayalî unsurlar bulunmaktadır?

- A) 1   B) 2   C) 3

9.

1. Elif, sabah kahvaltısında taze simit yedi.
2. Sihirli masa, istenen her yemeği hazırladı.
3. Öğrenciler, teneffüste karşı gezegene gidip oyun oynadılar.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde gerçek unsurlar bulunmaktadır?

- A) 1   B) 2   C) 3

10.

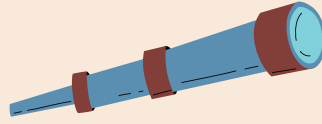
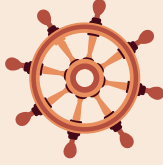
1. Yemekten sonra film izledim.
2. Konuşan köpek, çocuklara yolu tarif etti.
3. Arda, kitap okuduktan sonra uykuya daldı.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde hayalî unsurlar bulunmaktadır?

- A) 1   B) 2   C) 3

1. (1) Gelmiş geçmiş en büyük kâşifler arasında Kristof Kolomb'un kuşkusuz ayrı bir yeri vardır. (2) Çünkü Kolomb hiçbir kâşifin yapamadığını yaptı. (3) Bir yıldız yolculuk etti. (4) Daha doğrusu yepyeni bir kıta keşfetti. (5) Ne var ki onun gerçek amacı yeni yerler keşfetmek değildi. (6) O yalnızca Uzak Doğu'ya, Hindistan'a, Çin'e ve Japonya'ya giden yeni ve daha kısa bir deniz yolu bulmak istiyordu. (7) Yani ün değil de para kazanmak istiyordu. (8) Bu kâşif, gelecekte geçmişe zaman yolcuğu yaparak Amerika'yı keşfetmiş olmalı.

Metinde numaralanan cümlelerden hangileri hayalî unsurlar bulundurmaktadır?

A) 1 ve 6

B) 3 ve 8

C) 4 ve 5

2. "Çöpe atılan ekmekler - - - -." Cümlesini aşağıdakilerin hangisiyle tamamlarsak hayal ürünü bir cümle olur?

- A) birbirine sarılmışlar
B) büyük bir israftır
C) ekonomik kayıptır

3. Bir aslan "Miyav" dedi.
Minik fare kükredi.
Fareden korktu kedi.
Kedi pırr uçuverdi.

Bu şiirin hangi mısralarında hayal ürünü ifadeler vardır?

A) 1 ve 3

B) 1, 2 ve 4

C) 1, 2, 3 ve 4

4.

Yaz aylarının eğlenceli yiyeceği buzlu lolipopun yaratıcısı Frank Epperson adında 11 yaşında bir çocuktur. Frank bu buluşunu yazın değil, bir kış günü yapmıştı. ★

Çok sevdiği meyve suyuyla dolu bir bardağı içindeki kaşıkla birlikte bir gece evlerinin balkonunda unuttu. Sabah uyandığında meyve suyunun kaşığın çevresinde donduğunu gördü. ★

O anda yaramazlık perisi kulağına kaşığı yalamasını söyledi. Donmuş meyve suyunu yalamaya başlayan Frank, bu yeni tat ve görüntüden çok hoşlanarak çubukta buzlu şeker fikrini ortaya attı. ★

Bu metinde hayalî unsurlar içeren ifade metnin hangi renkle yazılan bölümünde yer almaktadır?

A) ★

B) ★

C) ★

5.

(1) George Nissen, sirklerde trapez gösterileri izlemeyi çok sevdi. (2) Trapezcilerin gösteri sonrasında kendilerini yukarıdan ağa bırakmalarını ve ağ üzerindeki zıplamalarını izlemekten de ayrı bir keyif alırdı. (3) George'ye göre onların sihirli güçleri vardı. (4) George 16 yaşına geldiğinde sirkte gördüklerinden yola çıkarak evlerinin garajında bir çerçeve oluşturdu. (5) Bu çerçeveye gergin bir şekilde dayanıklı kumaş parçaları geçirdi. (6) Yaptığı oyuncakla Ay'a elini değip geri gelebilirdi. (7) Yaptığı bu eğlenceli oyuncuğa da trambolin adını verdi.

Metinde numaralanan cümlelerden hangileri hayalî unsurlar bulundurmaktadır?

A) 1 ve 6

B) 3 – 6

C) 4 – 7

Atasözleri

Atalarımızın uzun denemelere dayanan tecrübelerini, düşünce ya da öğüt olarak ifade eden ve kalıplaşmış biçimleri bulunan, herkesçe benimsenmiş özlü sözlere **atasözü** denir.

Atasözlerinin Özellikleri Nelerdir?

1. Kısa ve özdür: Az sözle çok şey anlatır.

Örnek: "Azıcık aşım, kaygısız başım." (Azla yetinen, huzurlu olur.)

2. Öğüt verir: İnsanlara doğru davranışları öğretir.

Örnek: "Damlaya damlaya göl olur." (Küçük birikimler zamanla büyür.)

3. Deneyimlere dayanır: Atalarımızın yaşadıkları olaylardan çıkardıkları dersleri anlatır.

Örnek: "Komşu komşunun külüne muhtaçtır." (İnsanlar birbirine yardım etmelidir.)

4. Genel bir anlam taşır: Her zaman, her yerde geçerli olabilecek düşünceleri anlatır.

Örnek: "Ağaç yaş iken eğilir." (İnsan, küçük yaşta eğitilmelidir.)

5. Sözcükleri değiştirilemez: Atasözleri kalıplaşmıştır, sözcükleriyle oynanmaz.

Örnek: "Ne ekersen onu biçersin." (Ne yaparsan, karşılığını öyle alırsın.)

1.

HAYAL KIRIKLIĞI

Mutlu bir gün geçireceğimden emindim. “Ama gelin ata binmiş ya nasip demiş.”

Güneşli, bulutsuz geçen bir hafta , haftalar öncesinde yapılan Bolu gezisi planı ve yanımda en sevdiğim. Bu günü çok bekledim. Bekleyen derviş muradına erermiş, yok pek de öyle olmuyor.

Bir gece önce uyumadım bile heyecandan. Çantalar hazır kapının yanında yerini almış. Sabaha karşı saat dört sularında bir gürültüye uyandım. Önce bir gözümü sonra diğerini açtım. Allah’ım dedim, ne olur bu gök gürültüsü olmasın. Eve hırsız girmiş, vazoyu yere düşürmüş olsun ama yağmurun sesi olmasın. Bu duruma da “Dağ devrilsin, dalıma bir şey olmasın.” deniyor.

Korkarak perdeyi araladım. Sanki dışarıdan görünmek istemiyormuş gibi gizlice bakıyorum. Caddeden aşağı hunharca inen seli gördüğümde ve cama vuran yağmur damlalarını fark ettiğimde hayatımın herhâlde en büyük şokudur yaşadığım. Telefona uzandım arkadaşşımdan gelen mesajı gördüm. “Arkadaşlar yarın tüm yurt sağanak yağış bekleniyormuş. O nedenle bizim gezi iptal. Artık başka zamana.

Bu umutsuz durumu anlatmak için günlüğüme “Ölme eşeğim ölme, yaza yonca bitecek.” yazacağım.

Tanca GÜLTEKİN

Metinde geçen “Dağ devrilsin, dalıma bir şey olmasın.” atasözünün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan en fazla önem verdiği şeyi korumak uğruna diğer zararları önemsemez.
- B) Kötü bir kişi, kötü bir davranış ya da kötü bir söz büyük bir topluluğun havasını bozar.
- C) Birbirimizi çok yakından tanırız, onun öyle bir üstün durumu olmadığını biliriz.

1. Aşağıdaki atasözlerinden hangisi “çalışkan” olmanın önemini anlatır?
- A) Ayağını yorganına göre uzat.
B) İşleyen demir pas tutmaz.
C) Komşu komşunun külüne muhtaçtır.

2.

“Damlaya damlaya göl olur.” atasözü bize ne anlatır?

- A) Küçük şeylerin birikerek zamanla büyüyebileceğini
B) Her zaman yardım istememiz gerektiğini
C) Yağmurun zararlı olduğunu

3. Aşağıdaki atasözlerinden hangisi sabırlı olmayı öğütler?
- A) Sabreden derviş muradına ermiş.
B) Erken kalkan yol alır.
C) Komşu hakkı Tanrı hakkıdır.

4. Ayşe, ben asla sınavlardan düşük not almam derdi. Ama bir gün sınavına çalışamadı. Notu düşük geldi. Arkadaşı ona, “- - - -” atasözünü hatırlattı.

Metinde boş bırakılan yere aşağıdaki atasözlerinden hangisi yazılabilir?

- A) Çay geçerken at değiştirilmez.
B) Can çıkmayınca huy çıkmaz.
C) Büyük lokma ye, büyük sözler söyleme.

5. Ali, sınavdan düşük not alınca çok üzülmüştü. Bir dahaki sefere daha çok çalışmaya karar verdi. Çünkü o biliyordu ki “- - - -”

Metinde boş bırakılan yere aşağıdaki atasözlerinden hangisi yazılabilir?

- A) Azıcık aşım kaygısız başım
- B) Emek olmadan yemek olmaz
- C) Bir koltuğa iki karpuz sığmaz

6. Mehmet, gitar aldı. Ama uzunca bir süre çalamadı. Çalışmaya devam etti ve sonunda çalmayı başardı. Çünkü o, “- - - -” atasözünü unutmamıştı.

Metinde boş bırakılan yere aşağıdaki atasözlerinden hangisi yazılabilir?

- A) Azimle yüce dağlar devrilir.
- B) Dost kara günde belli olur.
- C) Her işte bir hayır vardır.

7. “Ne ekersen onu biçersin.” atasözü neyi anlatır?

- A) Kötü sözlerin insanı mutlu edeceğini
- B) Davranışlarımızın sonucunu yaşayacağımızı
- C) Hayatın hep sürprizlerle dolu olduğunu

8.

Zeynep, arkadaşlarına kötü davranıyordu. Arkadaşları önceleri sabretti. Ancak bir süre sonra hiçbir arkadaşı kalmadı. O da anladı ki, “- - - -”

Metinde boş bırakılan yere aşağıdaki atasözlerinden hangisi yazılabilir?

- A) Ne doğrarsan aşına o çıkar kaşığına
- B) Ayağını yorganına göre uzat
- C) Dost başa, düşman ayağa bakar

1.

KÜSEN SUDE

Sude'nin sevmediğim bir huyu var. Hemen küsüyor. Kendi küsen çabuk barışmış. Kısa bir sürede hatasını anlayıp geri geliyor. Aramızda herhangi bir fikir ayrılığına düştüğümüz anda küsüp gidiyor.

— Bu kırmızı...

— Hayır bence turuncu, o zaman küstüm seninle.

Şaşırmayın, bu duyduğunuz gerçek. Küçücük bir konu bile Sude'nin küsmesi için yeterli olabiliyor. "Kişi sevdiğine küsermiş." deyip Sude'yi de bu huyuyla kabul ediyoruz.

Metinde geçen cümlelerden hangisi atasözüdür?

- A) Kendi küsen çabuk barışmış.
- B) Şaşırmayın, bu duyduğunuz gerçek.
- C) Bazen küstüğünden haberim bile olmuyor.

2. "Ucuz alan, pahalı alır." atasözünün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her zaman bir arada bulunan kişiler birbirlerine huy aşırlar.
- B) Ucuz olan mal çabuk eskir, pahalıya alınmış gibi olur.
- C) Küçük veya önemsiz şeyler de çoğu kez büyük etkiler yapabilir.

3. "Yumuşak huylu kimseler öfkelendiklerinde aşırı davranışlarda bulunurlar." anlamına gelen atasözünü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaş kesen baş keser.
- B) Zorla güzellik olmaz.
- C) Yavaş atın tekmesi yavuz olur.

4. İnsanın elindeki en değerli varlık, sağlıklı bir ömürdür. Bu nedenle sağlığınıza çok önem veririz. Sağlık; bedensel, ruhsal ve sosyal olarak üç önemli bölüme ayrılır.

Fiziksel (bedensel) sağlık; vücudumuzun dengeli ve ahenkli olması, ağrısız, sancısız olmasıdır. Bilinçli beslenme ve spor, sağlıklı olmada önemli bir etkidir. “İyi olacak hastanın hekim ayağına gelir.” denilse de herkesin kendi sağlığı için çaba sarf etmesi gerekir. Ruhsal sağlık da en az bedensel sağlık kadar önemlidir. İnsanın huzurlu, güvenli, kendisiyle barışık olması ruhsal sağlığın temelidir. Sosyal sağlık ise kişilerin aile çevresi, okul çevresi, dostları ile iyi anlaşması; yeni durumlara uyum göstermesi ve ilişkilerde başarılı olmasıdır. Biliyorsunuz, “Sağlam kafa, sağlam vücutta bulunur.”

Metinde geçen aşağıdaki cümlelerden hangisi atasözü değildir?

- A) Sağlam kafa, sağlam vücutta bulunur.
 B) Sağlığınıza çok önem veririz.
 C) İyi olacak hastanın hekim ayağına gelir.
5. Derdimizi anlatırken atasözleri ne çok işimize yarar öyle değil mi? Onlarca sözcükle anlatamadığımız sözü tek bir atasözü ne de güzel özetleyiverir. Geçmişten günümüze ışık tutan atalarımız, “Biz yaşadık, öğrendik, ders çıkarttık. Tecrübemizin sonunda da bu sözü söyledik.” derler. Hani defalarca aynı hatayı yapıp aynı sonucu almaya gerek yok. Bilge atalar neler olacağını bir cümleye sığdırmış. Karnı aç olanın, imkânları az olanın gözünün hiçbir şey görmeyeceğini “Açın gözü kararmıştır, karnını doyurmak için ölümü bile göze alarak kendisinden kat kat güçlü olan yaratıklarla boğuşur. Önüne çıkan tüm engelleri aşar, gücünün üstünde davranışlar sergiler.” demek yerine “- - -” atasözüyle bir çırpıda anlatıvermiştir.

Metindeki noktalı yere aşağıdaki atasözlerinden hangisi getirilemez?

- A) Aç kurt aslana saldırır.   B) Aç köpek duvar yıkar.
 C) Dere geçilirken at değiştirilmez.

Deyimler

Bir olayı, duyguyu veya durumu kısa ve etkili bir şekilde anlatan kalıplaşmış sözlere **deyim** denir. Deyimlerdeki sözcüklerin yerleri değiştirilmez, başka sözcüklerle değiştirilemez.

Deyimlerin Özellikleri

- Kalıplaşmıştır: Sözcüklerin sırası değiştirilemez.
"Ağızdan bal damlamak" → "Bal ağızdan damlamak" diyemeyiz.
- Gerçek anlamının dışında kullanılır (mecaz anlam taşır).
"Karnı zil çalmak" → Gerçekten zil çalmak değil, çok acıkmak demektir.
- Kısa ve anlamlıdır: Az sözle çok şey anlatır.
- Cümlede anlamı güçlendirir, dili güzelleştirir.

Cümle İçinde Deyimler

- Dersi anlamayınca **aklım karıştı**.
- Küçük kardeşime **göz kulak oldum**.
- Arkadaşım **burnundan soluyordu** çünkü çok sinirlenmişti.

OYUNCAKLARIM

Ben bu yaşıma kadar oyuncaklarım içinde en çok bebeklerime gönül verdim. Onların her birine özene bezene isim seçtim. Hepsine bazı kişilik özellikleri yükledim. Bazısı iyi kalpli oldu, bazısı geçimsiz. Bazıları paylaşımcı oldu, bazısı cimri. Onları birbiriyle bazen sohbet ettirirken bazen de ateşli tartışmalar yaptırdım. Okulda, evde, sokakta içimden gelip de söyleyemediklerimi onlar birbirine söylediler. Karşılaştığımız insanların nasıl farklı farklı özellikleri varsa bebeklerimin de öyle özellikleri vardır. Kızıl saçlı bir bebeğim var. Ben ona "Gülen Ada" diyorum. Ada'nın yüzünde öyle ifade var ki her an kahkaha atacakmış gibidir. Neşeli olduğum günlerde Gülen, Ada benim elimden düşmez. Onunla konuşurum. Ona espriler yaparım. Ada ben konuşurken gerçekten gülmeye başlayacak zannederim.

Bazen de canım sıkkın olur. Moralim bir şeye bozuk olur. İşte o zaman en yakın arkadaşım "Dertli Ali"dir. Üzerinde bir asker kıyafeti vardır. Belki de annesini, kardeşini özliyordur. Ali'nin yüzü hep ağlamaklıdır. Derdim tasam olduğunda ona anlatırım. Ben anlattıkça sanki daha da hüzünlenir. Dokunsam ağlayacak gibi olur. İşte bu bebekler benim hayal dünyam, oyun arkadaşlarımdır...

Tanca GÜLTEKİN

→ 1 ve 2. soruları metne göre cevaplayalım.

1. Metinde geçen "gönül vermek" deyimini yerine aşağıdakilerden hangisi kullanılabilir?
A) Sevmek   B) Kızmak   C) Gücenmek
2. Aşağıdaki söz gruplarından hangisi deyim değildir?
A) Canı sıkılmak   B) Elinden düşmemek   C) Kardeşini özlemek

1. Aşağıdakilerden hangisi bir deyimdir?

- A) El ele vermek
- B) Elini sallamak
- C) Elma yemek

2. Aşağıdakilerden hangisi deyim değildir?

- A) Yüreği ağzına gelmek
- B) Yolda yürümek
- C) Burnundan solumak

3.

“Göze girmek” deyiminin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birinin beğenisini kazanmak
- B) Gözüne bir şey kaçmak
- C) Birini kıskanmak

4. Aşağıdakilerden hangisi deyim değildir?

- A) Kulağına küpe olmak
- B) Kitap okumak
- C) Canı sıkılmak

5.

“Akli karışmak” deyiminin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ne yapacağını bilememek
- B) Çok mutlu olmak
- C) Birine yardım etmek

6. Aşağıdakilerden hangisi bir deyimdir?

- A) Kapıyı açmak
- B) Karnı zil çalmak
- C) Top oynamak

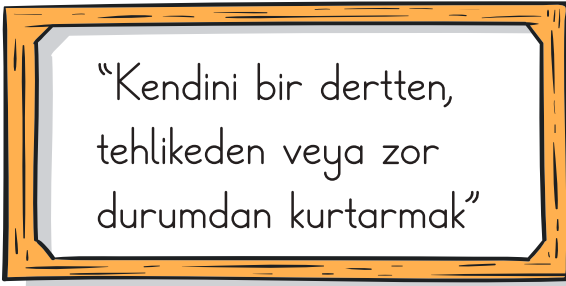

7. Her gittiği ortamda sevilirdi. Sevilmesinin sebebi kendi özellikleri değildi. Adamına göre davranır. Nabza göre şerbet verirdi.

Metindeki altı çizili deyim anlattığı kişinin özelliği aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Ummadığı bir duruma beklemediği bir anda ulaşan
- B) Herkesin hoşuna gidecek, gururunu okşayacak şekilde davranan
- C) Elinden her iş gelen, çok becerikli olan

8.

Bu anlama gelen deyim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dereyi görmeden paçayı sıvamak
- B) Paçayı kurtarmak
- C) Paçasından para dökülmek

9. "Birine her istediğini yaptırmak, onu kukla gibi kullanmak." anlamına gelen deyim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Parmağında oynatmak
- B) Parmağını bile kıpırdatmamak
- C) Parmakla gösterilmek

10. "Tadında bırakmak" deyiminin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hoşa giden, zevk alınan bir şeyi unutmamak
- B) Herhangi bir işte akıl, zekâ, deneyim ve kurnazlıkla bir diğerini alt etmek
- C) Güzel giden bir şeyi tatsız bir duruma sokacak ölçsüzlüğe vardırmamak

11. Aşağıdaki deyimlerden hangisinde "sinirlenmek" anlamı yoktur?

- A) Burnundan solumak
- B) Gözünden ateş çıkmak
- C) Yüzünde güller açmak

1.

Güzel bir şeye benziyor, dedim. Kar küresini elime aldım. Üst tarafı camdan yapılmıştı. İçinde minik minik hayvanlar vardı. Altında bir kurma düzeneği vardı ve kurunca cam kısmı dönmeye başlıyordu. Dönerken içindeki su hareketleniyor ve içindeki kar görünümlü simler objelerin etrafında dönüyordu. “Buna - - - -.” dedim.

Metindeki kişi, objeyi çok beğendiğine göre metnin sonunda aşağıdaki deyimlerden hangisini söylemiş olmalıdır?

A) bayıldım

B) bunaldım

C) ateşim çıktı

2. “Zil takip oynamak” deyiminin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Herkes tarafından konuşulur olmak

B) Çok sevindiğini belli etmek

C) Aldatılarak büyük zarara uğramak

3. “Uzun sürmüş bir işi bitirmek üzere olmak” anlamına gelen deyim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Zeytinyağı gibi üste çıkmak

B) Yüz verince astar istemek

C) Yüzüp yüzüp kuyruğuna gelmek

4. Metinde geçen deyimlerle anlamları numara verilerek eşleştirilecektir.

Sevil ve Beril hava almaya dışarı çıktılar. Çıkarken de kimseye haber vermediler. Ailelerinden izin almadılar. Onlar dolaşırken korkunç bir fırtına çıktı. Birdenbire hava patladı. İki arkadaşın da her seste ödü patlıyordu. Sevil, babasını arayıp nerede olduklarını söyledi. Sevil ve Beril anne ve babalarının onları almaya geleceğini duyunca sevinçten havalara uçtular. O zamana kadar şemsiyeleri onlara kalkan olurdu. Artık yüzlerinde güller açıyordu. Bir daha izinsiz dışarı çıkmamaya birbirlerine söz verdiler.

1 Söz vermek

★ Korumak

2 Ödü patladı

★ Yerde sıçrayarak kadar sevinmek

3 Havalara uçmak

★ Çok sevinmek

4 Kalkan olmak

★ Çok korkmak

5 Yüzünde güller açmak

★ Bir işi yapacağını kesinlikle bildirmek.

Buna göre yukarıdan aşağıya oluşan sayı aşağıdaki çantalardan hangisinin şifresidir?

A)

B)

C)

Metinle İlgili Soruları Cevaplama

Okuma-anlama nedir? Bir metni okuduktan sonra, o metinle ilgili sorulara doğru cevap verebilmek için metni dikkatli okumamız ve anlamamız gerekir. Bu beceriye **okuduğunu anlama** denir.

Okuma Yaparken Nelere Dikkat Etmeliyiz?

Metni dikkatle ve cümleleri atlamadan okumalıyız.

Bilmediğimiz sözcüklerin anlamını düşünmeli ya da sözlükten bakmalıyız.

Okuma Metinleriyle İlgili Genellikle Şu Tür Sorular Sorulur:

Bilgi Sorusu: Metinde geçen bir bilgiyi sorar.

Anlama sorusu: Olayı ya da düşünceyi anlayıp anlamadığımızı sorgular.

Tahmin Sorusu: "Sence ne olabilir?" sorusuna cevap arar.

Ana Fikir Sorusu: Metnin vermek istediği mesajı sorar.

- Soruların cevabı çoğu zaman metnin içinde gizlidir.
- Cevap verirken kendi düşünceni değil, metinde yazanı dikkate al.
- Her zaman metni anlayarak, dikkatlice oku.

DAĞINIK ALP

Alp, cuma gününü ipe çekmişti. Okuldan çıkınca annesiyle buluştu. Annesi ona teleskop alacağına söz vermişti. Alp, uzayla ve gökyüzüyle ilgili her şeyi merak ediyordu. Yıldızlar, gezegenler onun ilgi alanıydı. Odasının duvarlarında gezegen resimleri asılıydı. Sadece gökyüzünü yakından görmek için teleskobu eksikti. O da bugün tamamlanacaktı. Annesi ve Alp teleskobu aldılar. Bütün gece teleskopuyla gökyüzünü seyretti. Annesi odasına geldi. Alp o arada teleskobunu yere koydu. Annesi odadan çıkarken Alp'e teleskobu yerden almasını tembihledi. Alp tamam dese de çok uykusu geldiği için yatıp uyudu. Alp, sabah uyandı. Yataktan aşağı adımını attığı anda ayağının altında bir şeyin kırıldığını hissetti. Korkudan gözünü açamadı. Çünkü teleskobu yerde bırakmıştı. Şimdi de üzerine basıp kırılmıştı. Hafif gözünü araladığında kırılan şeyin kırmızı arabası olduğunu gördü. Arabasının kırılmasına üzülse de teleskop olmadığı için mutlu oldu. Etrafına baktı. Teleskop komodinin üzerindeydi. Annesi o uyuduktan sonra gelip kaldırmış olmalıydı. Bu olaydan sonra kendisi için önemli olan şeyleri gözü gibi koruyacaktı.

Tanca GÜLTEKİN

→ 1 ve 2. soruları metne göre cevaplayalım.

1. Alp hangi konu ile ilgili her şeyi merak ediyormuş?
A) Uzay ve gökyüzü   B) Teleskoplar   C) Teknoloji
2. Aşağıdakilerden hangisi Alp'in üzerine basarak kıldığı nesnedir?
A) Teleskop   B) Büyüteç   C) Araba

1. Çin feneri olarak da bilinen gökyüzü fenerleri birçok Doğu Asya kültürünün parçasıdır. Ülkemizde genellikle "dilek feneri" adıyla bilinir. Gece izlemesi çok güzel olan bu fenerlerin yangın çıkarma olasılığı vardır.

Metne göre fenerler neden tehlikelidir?

- A) Yangın çıkarabilir.
B) Patlayıp korkutabilir.
C) Elde tutulunca el yakabilir.
2. Bilimsel bir araştırmanın sonucuna göre insanlar en çok bebek ağlamasından rahatsız oluyormuş. Ama kuşkusuz bu görüşe katılmayanlar da var. Kimilerini daha çok rahatsız eden başka sesler var. _____, dünyanın en güzel hayvanlarından biridir. Ama sesi rahatsız olunmasına neden olabilirmiş.

Metne göre boş bırakılan yere en uygun sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Korna
B) Kuş
C) Şimşek

Düşünürler ve bilim insanları yüzyıllardır Güneş Sistemi dışında da gezegenlerin olması gerektiğini ileri sürdüler. Bunlara öte gezegenler dediler ancak böylesi gezegenlerin varlığının kanıtlanabilmesi için yirminci yüzyılın sonuna gelinmesi gerekti. Artık Samanyolu'nda gezegenimizin yalnız olmadığını biliyoruz. Teleskoplara takılan kamera ve bilgisayarların gelişmesiyle birlikte ilk ötegezegenler 1990'lı yılların başında keşfedilmeye başlandı.

→ 3 ve 4. soruları metne göre cevaplayalım.

3. Metne göre öte gezegen ne demektir?
- A) Güneş sistemi dışındaki gezegenler
B) Yaşam belirtileri gösteren gezegenler
C) Güneş sistemine bağlı gezegenler
4. Metne göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
- A) Samanyolu'nda yalnız değiliz.
B) Samanyolu'nda tek gezegen Dünya'dır.
C) Güneş sistemi dışında gezegenler vardır.

5. Yeryüzü günümüzde hâlâ hareketlidir: Depremler olur, yanardağlar patlar. Dağ oluşum süreçleri hâlâ sürmektedir. Kıtalar her yıl birkaç santimetre de olsa ilerler.

Metinden alınan aşağıdaki cümlelerden hangisi metnin en genel özetidir?

- A) Depremler olur.
- B) Yeryüzü hâlâ hareketlidir.
- C) Yanardağlar patlar.

6. Suyun dünya için yaşamsal bir önemi vardır. Canlılar su olmadan var olamazlar. Tüm bitkiler ve hayvanlar bol miktarda su içerir. Yeryüzünün büyük bir kısmı okyanuslarla kaplıdır.

Metne göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Canlılar su olmadan yaşayamaz.
- B) Dünyanın büyük bir kısmını karalar kaplar.
- C) Bitki ve hayvanlar su içerir.

7. Belki de hiç dikkat etmemişizdir ama doğada daire şeklinde birçok nesne vardır. Ağaç gövdelerindeki halkalardan. Ay'ın ya da Güneş'in şekline, birçok bitkinin çiçeğinden küçük bir gölde oluşan su dalgalarına kadar birçok şey daire şeklindedir.

Metne bir örnek daha eklenecek olsa metnin devamında aşağıdaki örneklerden hangisi verilemez?

- A) Yemek tabakları
- B) Defterler
- C) Gözbebeklerimiz

8. Amatör olarak gök bilim ile ilgilenmek için gereksinim duyacağınız tek şey, şu an bu yazıyı okurken de kullandığınız şeydir. Yani gözleriniz. Ne dürbün ne de teleskop gerekir, ilk başta size bir çift göz yeter. O hâlde bir numaralı kuralımızı yineleyelim: Gözlerini aç!

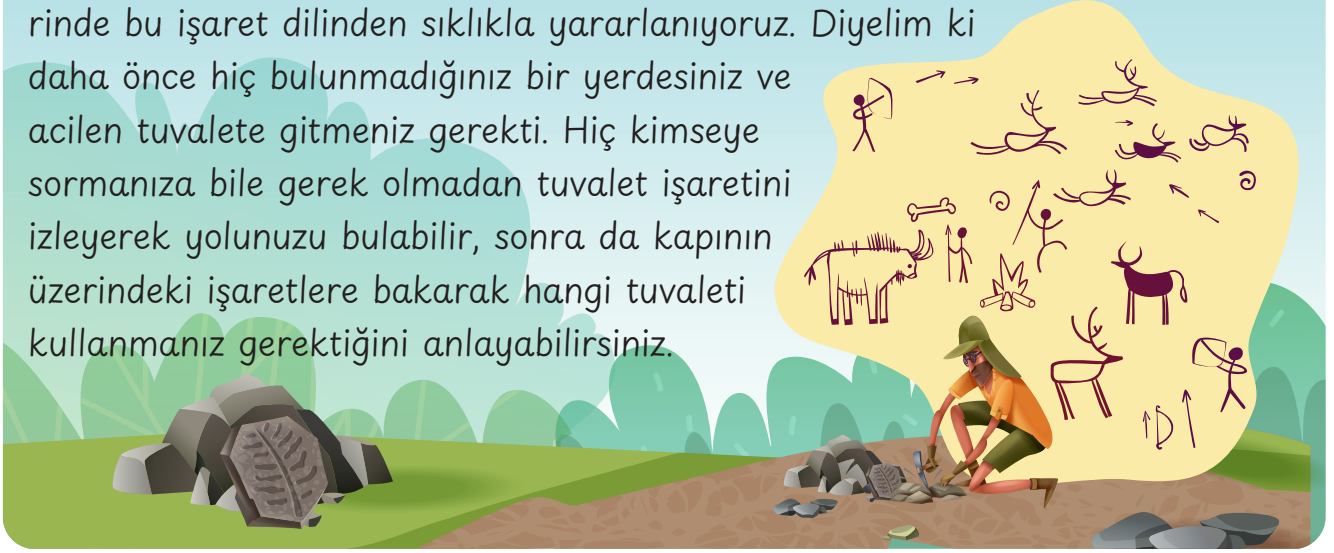
Metinde aşağıdakilerden hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Bir duyu organından
- B) Bir bitkiden
- C) Teknolojik bir aletten

İŞARETLER

İlk çağlarda mağaralarda görülen şekillerin zamanla nasıl harflere ve dolayısıyla yazıya dönüştüğünün izini günümüzde kolaylıkla sürebileceğimiz bir dil var. Hem de dünyada en çok insanın konuştuğu dil. Evet, doğru tahmin ettiniz: Çince. Birçok dilden farklı olarak Çince yazı karakterleri harfleri değil doğrudan nesnelere tanımlar. Bugün yaşamlarımızın çok farklı bölümlerinde bu işaret dilinden sıklıkla yararlanıyoruz. Diyelim ki daha önce hiç bulunmadığınız bir yerdesiniz ve acilen tuvalete gitmeniz gerekti. Hiç kimseye sormanıza bile gerek olmadan tuvalet işaretini izleyerek yolunuzu bulabilir, sonra da kapının üzerindeki işaretlere bakarak hangi tuvaleti kullanmanız gerektiğini anlayabilirsiniz.

→ 1. 2 ve 3. soruları metne göre cevaplayalım.

1. Metne göre hangi dil günümüzde sesleri nesnelere tanımlıyormuş?

A) Çince

B) Yunanca

C) Türkçe

2. Metne göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Çin alfabesi Mısır hiyerogliflerinden alınmıştır.

B) Çin dili dünyada en az konuşulan dildir.

C) Mağara duvarlarına çizilen şekiller zamanla yazıya dönüşmüştür.

3.

1 Bir yerin çıkışına

2 Asansörün yerine

3 Okul, hastane gibi yerlerde kantine

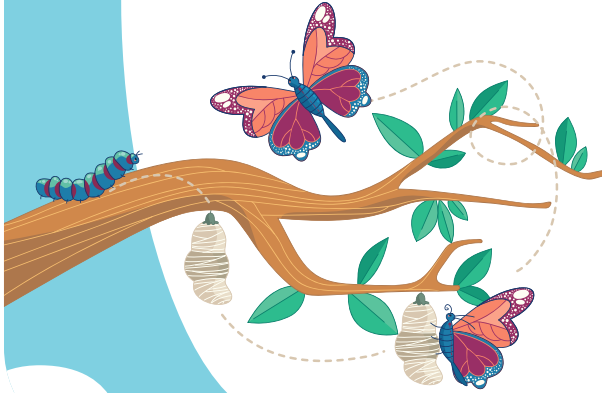
İşaretleri izleyerek tablodakilerden hangilerine ulaşabiliriz?

A) 1 ve 2

B) 2 ve 3

C) 1, 2 ve 3

Kelebeklerin yaşamları bizimkilere pek benzemez. İyi bir gözlemciyseniz onların nasıl sıra dışı bir dönüşüm (başkalaşım) geçirdiğini fark edebilirsiniz. Dört farklı evreden oluşan bir döngünün son aşamasında kelebek olurlar. Birçok hayvan gibi bir yumurtada gelişirler. Bu yumurtadan çıktıklarında tırtıl hâlinedirler. İyiye olgunlaşınca kendilerine bir koza örürler. İşte, bu kozadan çıktıklarında da kelebek olurlar. Sonraki kuşakları oluşturacak yumurtaları da bu son evrede yaparlar, böylece döngü tamamlanmış olur.

→ 4, 5 ve 6. soruları metne göre cevaplayalım.

4. Tırtıldan kelebeğe dönüşen canlı bu süreçte kaç farklı evre yaşar?

A) 3

B) 4

C) 5

5. Kelebekler kendilerinden sonraki kuşakları oluşturacak yumurtaları hangi evrede yaparmış?

A) Tırtılken

B) Yumurtadayken

C) Kozadan çıktıklarında

6. Metne göre aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

A) Kelebekten tırtıla doğru bir yaşam döngüleri vardır.

B) Kelebekler kozadan çıkar.

C) Yumurtadan çıktıklarında tırtıl hâlinedirler.

ASTRONOT NİNE

“Bizim ailemizde macera deyince akla ilk gelen kişi büyükannemdir. Bu yüzden babam bir uzay gemisi icat ettiğinde ona ilk binen de büyükannem oldu. Ben de bir aksaklığı tamir etmek için son dakikada gemiye binince, büyükannemle birlikte uzaya fırlatıldım.” Babam deli gibi radyo alıcısının düğmelerine basıyordu. Nasıl olup da bağlantının kesildiğine bir türlü akıl erdirememişti. “Yanıt ver anne. Yanıt ver Rodney. LÜTFEN!”

Onlar bizi duymuyordu ama biz onları duyuyorduk. Annem “Ne oldu şimdi?” diye sordu. Babam cılız bir sesle “Yanıt vermiyorlar. Sanırım onları kaybettim.” diye karşılık verdi. Annem bağırıp çağırmaya başladı: “Ah, harika! Sen ve senin çılgın icatların! Bu işin sonunun kötü biteceğini biliyordum.”

→ 1, 2 ve 3. soruları metne göre cevaplayalım.

1. Rodney'in babasının icadı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Uzay gemisi   B) Zaman makinesi   C) Su altı kapsülü

2. Rodney gemiye neden binmiş?

- A) Büyükanneyi almak için
B) Aksaklığı tamir etmek için
C) Radyo alıcısı bırakmak için

3. Rodney'in annesi, eşinin yaptığı icatları aşağıdakilerden hangisiyle tanımlamıştır?

- A) Olağanüstü   B) Delice
C) Çılgın

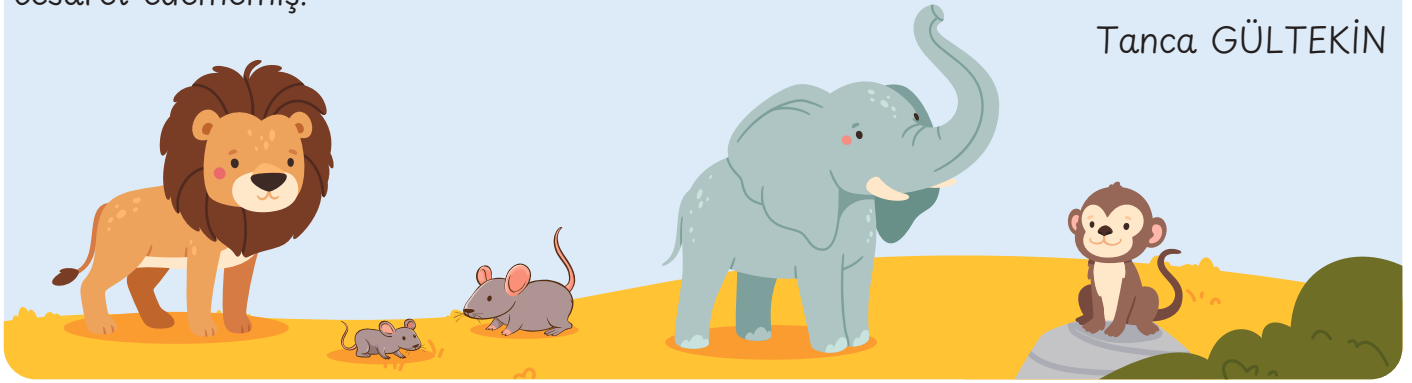
ORMAN MEKTUP VAR

Ormandaki hayvanlar, şehirdeki dostlarından bir mektup almışlar. Aldıkları haberle moralleri çok bozulmuş. Doğdukları büyüdükları ormanları açık hayvanat bahçesi olacaktı. Kafalarında binbir soru varmış. Acaba onları kafese mi koyarlarmış? En çok da aslan üzülmüş bu duruma. Üzüntüden çok yaşadığı duygu, gururunun kırılmasıymış. Ormanın kralı bir kafese kapatılır mıymış? Koskoca kral, ziyaretçilerin attığı fındık fıstığı mı kapacaktı?

Derken bir gün ormana iş makineleri ve işçiler girmişler. Hayvanlar iş makinelerinin önüne geçmişler. "Burası bizim, sizi sokmayız buraya. Buranın hayvanat bahçesi olmasına izin vermeyiz." demişler.

İşçiler önce hayvanları umursamamış. İşlerine devam etmişler. Hayvanlar ayaklanmış. Aslan kükremiş. Maymun işçilerin başına atlamış. Fare ayaklarını kemirmiş. Fil iş makinelerini kaldırıp fırlatmış. O günden sonra da o ormana kimse girmeye cesaret edememiş.

Tanca GÜLTEKİN

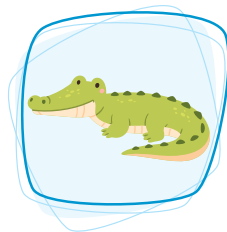
→ 4, 5 ve 6. soruları metne göre cevaplayalım.

4. Metinde aşağıdaki hayvanların hangisinden söz edilmemiştir?

A)

B)

C)

5. Metne göre orman aşağıdaki-lerden hangisi olacaktı?

A) Çocuk parkı

B) Açık hayvanat bahçesi

C) Yürüyüş parkuru

6. Orman hayvanları aldıkları haber karşısında aşağıdaki duygulardan hangisini yaşamıştır?

A) Şaşkınlık

B) Mutluluk

C) Üzüntü

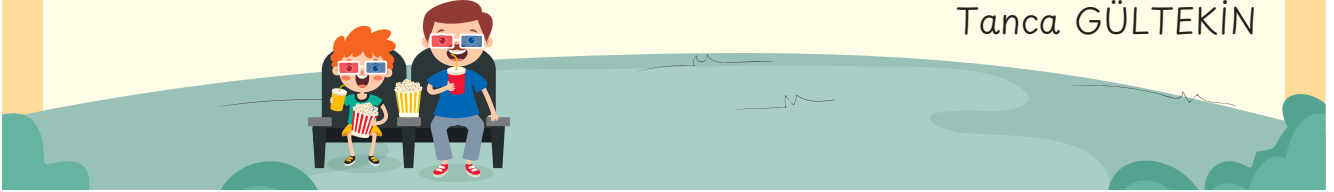

KAHRAMAN BABAM

Emir arkadaşlarıyla sinemaya gidecekti. Cuma akşamı için sözleştiler. Cuma günü gelmek bilmiyordu. Çünkü Emir ilk kez 3 boyutlu bir film izleyecekti. Cuma sabahı okula gitti. Arkadaşlarına nerede buluşacaklarını sordu. Arkadaşlarının hepsi bir bahane bularak akşam gelemeyeceklerini söylediler. Emir çok üzüldü. Okuldan çıkışta eve gitti ve bir şey yemeden uyudu. Annesi ve babası neler olduğunu sordular. Onlara anlatmadı. Arkadaşlarının yaşattığı hayal kırıklığını sözlere dökemezdi. Bu Emir'in yaşadığı ilk hayal kırıklığıydı.

Annesi, Emir'i yemeğe çağırdı. Emir isteksizce masaya oturdu. Babası Emir'e "Çok oyalanmadan yiyelim. Gideceğimiz yere geç kalmayalım." dedi. Emir bu sözün üzerinde durmadı. Bazı akşamlar amcasına ya da teyzesine giderlerdi. Yemekten sonra arabaya bindiler. Emir farklı bir yoldan gittiklerini anladı. Babası Emir'in üzüntüsünün sebebini öğrenmiş ve izlemek istediği filme bilet almıştı. Emir mırıldandı: "Kahramanlar sadece filmlerde olmaz. Babalar çocuklarının kahramanıdır."

Tanca GÜLTEKİN

→ 1. 2 ve 3. soruları metne göre cevaplayalım.

1. Aşağıdakilerden hangisi Emirlerin bazı akşamlar gittikleri yerlerden biri değildir?

A) Amcası

B) Dayısı

C) Teyzesi

2. Metne göre Emir okul çıkışı eve gidince ne yapmış?

A) Yemek yemiş.

B) Uyumuş.

C) Ödev yapmış.

3. Cuma gününün Emir için özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) İlk kez sinemaya gidecek olması

B) Arkadaşlarıyla izleyeceği ilk film olması

C) İlk kez üç boyutlu film izleyecek olması

Ege, evin tek çocuğuydu. Anne ve babasının biricigi; dedelerinin, anneannesinin, babaannesinin göz bebeğiydi. Babası gibi uzun boylu, iri yarı ve dalgalı saçlıydı. Koyu mavi gözlerinin etrafı simsiyah kirpiklerle çevrilmişti. Minik burnunun güzelliğini annesi ve teyzesinden almıştı. Ege, çok neşeli ve esprili bir çocuktur. Ailesine, arkadaşlarına şaka yapmaktan çok hoşlanırdı. Yüzünün asık olduğu hiç görülmemişti. Hep keyifli bir görüntüsü vardı. Çok çalışkandı, zekiymiş. Derslerinde çok başarılıydı. Kitapların arasında kaybolan bir kitap kurduydum üstelik. Kitap okumayı çok sevdi. Okuduğu kitaplarda tanıdığı kahramanları resimlemeye bayılırdı. Bu yıl gitar çalmaya başladı. Ayrıca sporunu da ihmal etmez, her akşam bir saat basketbol oynamaya basketbol sahasına inerdi. Kısacası Ege hayatı dolu dolu yaşayan eğlenceli, keyifli bir çocuktur.

Tanca GÜLTEKİN

→ 4, 5 ve 6. soruları metne göre cevaplayalım.

4. Metinde geçen “göz bebeği” ifadesi aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Pahalı

B) Kıymetli

C) Bir tane

5. Aşağıdaki özelliklerden hangisi Ege’ye ait değildir?

A) Neşeli

B) Çalışkan

C) Aceleci

6. Yazar, Ege’yi tanımlarken burnunu aşağıdakilerden hangisine benzetmemiştir?

A) Babası

B) Teyzesi

C) Annesi

1.

Yanardağlar, yalnızca Dünya'ya özgü yapılar değildir. Başka gezegenlerde hatta gezegenlerin uydularında bile yanardağlar var. Örneğin Mars'taki "Olympus Mons" adlı sönmüş yanardağ, Güneş sistemindeki gezegenlerde bulunan en büyük dağdır. Yaklaşık 22 km'lik yüksekliğiyle üst üste konmuş üç Everest Tepesi yüksekliğindedir. Jüpiter'in uydularından "Io" ise aktif yanardağlarla doludur. Venüs'ün geçmişinde de volkanik hareketliliğin önemli rol oynadığını biliyoruz.

Güneş sistemindeki en büyük dağ aşağıdaki gezegenlerden hangisinde yer almaktadır?

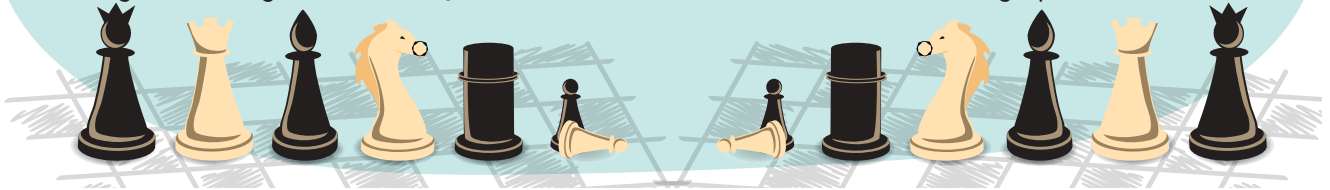
A) Mars

B) Jüpiter

C) Venüs

2.

Satranç oyununda taşların tahta üzerinde yaptığı her hareket; harfler, rakamlar ve birtakım semboller kullanılarak yazılır. Satrançta, kullanılan yazım diline "notasyon" adı verilir. Oyuncular, satranç notasyonunu kullanarak önce kendi hamlelerini, hemen ardından da rakibinin hamlelerini yazarlar. Oynanan oyunlar bu sayede satranç tahtası üzerinde yeniden oynanabilir. Oyunlar ayrıntılı bir şekilde incelenebilir ve analizleri yapılabilir.

Aşağıdakilerden hangisi oyunun notasyonunu kullanmanın faydalarından biri değildir?

A) Oyunlar bu sayede satranç tahtası üzerinde yeniden oynanabilir.

B) Oyunlar ayrıntılı bir şekilde incelenebilir ve analizleri yapılabilir.

C) Notasyon tekniğini en iyi kullanan puan alır.

3.

Robot ya da robot benzeri aygıtlar, başta endüstri kuruluşlarında olmak üzere yaşamın çok farklı alanlarında uzun süredir kullanılıyor. Hatta ileri teknoloji ürünü olmayan ama yine de bir insanın yapacağı bazı işleri üstlenen birtakım düzeneklerle çok daha sık karşılaşıyoruz. Her geçen gün yaşamlarımızda biraz daha yer edinen bu düzeneklere “otomat” denir. Yunanca kökenli bir sözcük olan otomat “kendi isteğiyle hareket etmek” anlamına gelir.

Metne göre aşağıdakilerden hangisi otomatlar arasında sayılamaz?

- A) Çay ve kahve makineleri
- B) Düdüklü tencere
- C) Bankaların para çekme makineleri

4.

Tropikal yağmur ormanları çok nemli ve sıcak ormanlardır. Ağaçlar ve bitkiler öylesine sıktır ki zeminde kolayca yürünemez. Bunlara yağmur ormanı denmesinin nedeni çok bol yağış almalarıdır. Eğer buharlaşma ve bitkilerin kökleriyle suyu emmesi olmasaydı orman her yıl zeminden en az iki metre yükseğe kadar yağmur suyuyla dolardı. Bu ormanlardaki bitkiler, fotosentez yoluyla atmosferdeki karbondioksitin büyük bölümünü alır ve bol miktarda oksijen salar. Tropikal yağmur ormanları dünyanın en yaşlı ekosistemleridir. On milyonlarca yıldır vardır. Ancak insanların ağaçları kesmesi nedeniyle ne yazık ki birkaç yüzyıl içinde yok olmaları söz konusudur.

Aşağıdakilerden hangisi yağmur ormanlarının özelliklerinden değildir?

- A) Sıcak ve nemlidir.
- B) Bol miktarda karbondioksit salar.
- C) Çeşitli nedenlerden birkaç yüzyıl içinde yok olma tehlikeleri vardır.

Paragrafta Cümle Tamamlama

Bu Konunun Amacı Nedir?

Paragrafta cümle tamamlama, bir paragrafı okuyup devamında gelmesi en uygun cümleyi tahmin edebilmektir. İpuçları: Cümleler bir zincir gibidir, birbirini tamamlamalıdır. Paragrafın sonuna baktığında "Ne olabilir?" diye kendine sor. Farklı ve alakasız bir konuya o cümle doğru değildir.

Nasıl Yapılır?

1. Paragrafı Dikkatlice Oku: Önce verilen paragrafı baştan sona oku. Paragrafta "Kim, nerede, ne yapıyor, ne anlatılıyor." bunlara dikkat et.

2. Ana Fikri Bul: Paragrafın ana fikri nedir? Ne hakkında konuşuyor? Bu soruları cevaplaman, metnin devamında ne gelebileceğini anlamak için önemlidir.

3. Mantıklı Devam Düşün:

Paragrafta anlatılan konuyu destekleyecek, devam ettirecek ya da tamamlayacak bir cümle düşün. Önceki cümlelerle uyumlu, aynı konuda bir cümle seç.

4. Uygun ve Anlamli Cümleyi Seç:

Eğer seçenekler varsa her birini paragrafın sonuna ekleyip oku.

Hangi cümle daha anlamlı ve akıcı oluyorsa onu seç.

MACUNCU MISTIK

Ödevimi yaparken okuduğum bir cümle dikkatimi çekti. Cümlede “Bazı meslekler zamanla tamamen kaybolur.” diyordu. Cümlede ne demek istediğini anlayamadım. Hiç meslekler kaybolur muydu? Mesleklerin kaybolması ya da değişmesi acaba nasıl oluyordu? Ben bunları düşünürken anneannem yanıma geldi. “Ne düşünüyorsun bal kızım?” dedi. Ne düşündüğümü anlatınca gülmeye başladı.

Anneannem, “Tabii ki bazı meslekler değişir, bazıları da kaybolur. Bizim zamanımızda sokağımıza kırık leblebiciler gelirdi. Naylon terlik verip onlardan kırık leblebi alırdık. Onlar artık yok. Macuncu vardı mesela, onlar da artık yok. İhtiyaçlar değiştikçe meslekler değişir ya da kaybolur gider. Bak, şimdi sana Macuncu Mistik’in söylediği şarkıyı söyleyeceğim.” dedi.

Allı güllü bu macun
Çocuklara bu macun
İstanbul’da kayıklar
Herkes macun sayıklar.

Tanca GÜLTEKİN

1. Metnin sonuna eklenecek “Anneannem şarkıyı söyledikten sonra kaybolan mesleklere örnekler verdi.” cümlesi aşağıdakilerden hangisiyle devam ettirilebilir?

- A) Bana nalbantları ve nalbantlığı anlattı. At arabalarının olduğu dönemde nalbantlığın ne kadar önemli olduğundan söz etti.
- B) Kaybolan mesleklerin arasında aklımda kalan hemşirelik mesleği oldu. Anneannem de gençliğinde hemşireymiş.
- C) Anneannem hâkim olmanın ne kadar gurur verici olduğundan söz etti. “Deden de ağır ceza hâkimiydi.” diye ekledi.

1. Mert, sabah erkenden uyandı. Kahvaltı yaptıktan sonra sırt çantasını hazırladı. Bugün okulda gezi vardı. Otobüs, saat dokuzda okuldan hareket edecekti.

Paragrafın devamında aşağıdaki cümlelerden hangisi gelmelidir?

- A) Mert kütüphaneden kitap aldı.
B) Mert okula gitmek için yola çıktı.
C) Mert arkadaşına oyuncak verdi.

2. Köyde hayat çok sakindi. İnsanlar birbirini tanır, selam verirdi. Çocuklar toprak yollarda oyun oynardı. Dedem her sabah bahçeyi sulardı.

Paragrafın devamında aşağıdaki cümlelerden hangisi gelmelidir?

- A) Köyde herkes işini severek yapardı.
B) Şehirde trafik çok yoğundu.
C) Deniz kenarında yürüyüş yaptık.

3.

Güneş, Dünya'ya en yakın yıldızdır. Gündüzleri gökyüzünde parlayan Güneş, çok sıcaktır. Güneş canlıların yaşaması için gereklidir. Bitkiler, Güneş ışığı sayesinde besin üretir. İnsanlar da Güneş'ten D vitamini alır. Güneş aynı zamanda doğal bir ısı ve ışık kaynağıdır.

Paragrafın devamında aşağıdaki cümlelerden hangisi gelmelidir?

- A) Bu yüzden Güneş, Dünya için çok önemlidir.
B) Gece olunca hava serinler.
C) Ay, Güneş'ten daha parlaktır.

4.

Elif, kitap okumayı çok sever. Her hafta kütüphaneye gider. Orada sessizce kitap seçer ve okur. En çok hayvanlarla ilgili hikâyeleri beğenir.

Paragrafın devamında aşağıdaki cümlelerden hangisi gelmelidir?

- A) Okuldan sonra oyun oynamaya çıktı.
B) Dün annesi pazara gitti.
C) Bu yüzden hayvanlarla ilgili kitapları ödünç alır.

5. Bugün okulda resim dersimiz vardı. Öğretmenimiz, mevsimlerle ilgili resimler çizmemizi istedi. Ben sonbaharı çizmeyi seçtim. Kâğıdıma önce büyük bir ağaç çizdim.

Paragrafın devamında aşağıdaki cümlelerden hangisi gelmelidir?

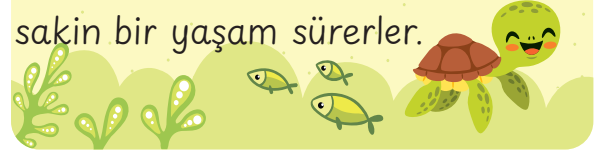
- A) Sonra sarı ve turuncu yapraklar yaptım.
- B) Daha sonra matematik sorularını çözdüm.
- C) Teneffüste basketbol oynadım.

6. Yağmur, su döngüsünün bir parçasıdır. Güneş, denizleri ve gölleri ısıtır. Su buharlaşarak gökyüzüne yükselir. Buhar, soğuk hava ile karşılaşınca bulut olur. Bulutlar ağırlaştığında yağmur olarak yere düşer. Yağmur, toprağın ve bitkilerin su ihtiyacını karşılar.

Paragrafın devamında aşağıdaki cümlelerden hangisi gelmelidir?

- A) Yağmurda dışarı çıkmak eğlencelidir.
- B) Bu yüzden yağmur, doğa için çok faydalıdır.
- C) Yağmur yağınca gökyüzü mavi olur.

7. Kaplumbağalar yavaş hareket eden hayvanlardır. Kabukları onları tehlikelere karşı korur. Bazı kaplumbağalar karada, bazıları suda yaşar. Bitki ve küçük böceklerle beslenirler. Kaplumbağalar uzun ömürlü canlılardır. Genellikle sessiz ve sakin bir yaşam sürerler.

Paragrafın devamında aşağıdaki cümlelerden hangisi gelmelidir?

- A) Kaplumbağalar bu özelliklerinden dolayı ilginç hayvanlardır.
- B) Kuşlar ise havada uçar.
- C) Kaplumbağalar koşmayı çok sever.

8. Arılar, doğada çok önemli canlılardır. Çiçeklerden nektar toplayarak bal üretirler. Bal, insanlar için besleyici bir yiyecektir. Arılar ayrıca bitkilerin çoğalmasına yardımcı olur.

Paragrafın devamında aşağıdaki cümlelerden hangisi gelmelidir?

- A) Arılar havuç yemezler.
- B) Kediler de doğada yaşar.
- C) Bu nedenle arıların korunması çok önemlidir.

1. Dünyaya yönelik bilgi edinmenin en çekici ve kolay yollarından biri, haritalardan yararlanmaktır. Haritalar kentimize, ülkemize, Dünya'mıza ilişkin bize ayrıntılı bilgi veren kılavuzlardır. Onlar sayesinde yeryüzünün değişik bölgelerinin gerçekte taşıdığı benzer ve farklı özelliklerin ayırımına varırız. Haritalarda bilgi, okunarak değil görerek kavranır. Üzerlerindeki yazılardan başka; çizgiler, harfler, simgeler ve renkler de aslında hep özel bilgilere karşılık gelir. Aslında haritalar simgesel resimlerdir. Konuya ortadan girip haritanın tanımını yapmayı unuttum.

Paragrafın devamında aşağıdaki cümlelerden hangisi gelmelidir?

- A) Harita, yeryüzünün tamamının veya bir parçasının kuşbakışı görünümünün istenilen ölçeğe göre küçültülerek, bir düzlem üzerine çizilmiş örneğidir.
- B) Harita, bir yerin kuş bakışı kabataslak çizimidir.
- C) Harita; bilgi, veri ve bilgi birikimlerini görsel olarak sergileyen grafiklerdir.

2. Bilim insanları çok küçük canlıları incelemek için mikroskop kullanır. Mikroskop, gözle göremediğimiz varlıkları büyüterek gösterir. Bu sayede hücreler, mikroplar ve bakteriler görülebilir. Mikroskoplar laboratuvarlarda kullanılan önemli araçlardır. Okullarda da öğrenciler bazen mikroskopla çalışmalar yapar. Paragrafın devamında aşağıdaki cümlelerden hangisi gelmelidir?

- A) Teleskop ise gökyüzünü gösterir.
- B) Bu nedenle mikroskop, bilimsel araştırmalar için önemlidir.
- C) O yüzden mikroskoplar sadece doktorlar içindir.

3. Resim yapmak, insanların duygularını ve düşüncelerini anlatma yoludur. Sanatçılar fırça, boya ve kâğıt kullanarak resimler çizer. Bazıları manzara, bazıları ise insanlar ya da hayvanlar çizer. Renkler, resme anlam ve duygu katar. Resim yapmak hem eğlencelidir hem de yetenek geliştirir.

Paragrafın devamında aşağıdaki cümlelerden hangisi gelmelidir?

- A) Kalemler genellikle yazı yazmak içindir.
- B) Bu nedenle kitap okumak çok önemlidir.
- C) Bu yüzden resim sanatı çocuklar için faydalıdır.

4. MagLev trenler bildiğimiz trenlere pek benzemez. Onlar normal trenler gibi rayların üzerinde ilerlemez. Hatta tekerlekleri bile yoktur. MagLev trenler gerçekte havada uçarak ilerler. Evet, yanlış okumadınız. MagLev trenler uçar. İki mıknatısın aynı kutuplarının birbirini ittiğini herkes bilir. İşte, MagLev trenler de bu mantıkla çalışır. Tren ve üzerinde ilerlediği hattın, aynı kutuplu iki mıknatıs olduğunu düşünün. Gerçekten de trenin üzerinde ilerlediği yol mıknatıslarla kaplıdır. Trende de çok güçlü mıknatıslar bulunur. Bu durum, koskoca trenin 1 cm kadar havada asılı kalmasına yol açar.

Paragrafın devamında aşağıdaki cümlelerden hangisi gelmelidir?

- A) Adı da zaten “manyetik havalanma” anlamına gelmektedir.
B) İçinde insanların yaşadığı çok yüksek binalara “gökdelen” denir.
C) Gündüzleri kuşların doldurduğu gökleri, geceleri yarasalar devralır.

5. Havai fişekler, gökyüzünü birkaç saniyeliğine rengârenk boyayan minik roketlerdir. Yaklaşık bin yıl önce Çin’de icat edilmiştir. Önce kötü ruhları kovmak için kullanılan dinsel bir araçken daha sonraları şölenlerde ve bayramlarda eğlenmek amacıyla kullanılan bir araca dönüşmüştür. Bir havai fişegin temel malzemesi kara baruttur.

Paragrafın devamında aşağıdaki cümlelerden hangisi gelmelidir?

- A) Kış uykusu bildiğimiz günlük uykudan farklıdır.
B) Albinizm, renklenmeyi sağlayan melanin pigmentinin yetersizliği sonucu ortaya çıkan bir hastalıktır.
C) Kara barut sayesinde hızla havalanır ve sonra içindeki yüzlerce küçük top patlar.

Metnin Konusu ve Ana Fikri

Metnin Konusu Nedir?

Metnin konusu, metinde anlatılan olay, kişi, durum ya da varlıktır. Yani metin ne hakkında yazılmış, onu bulmamız gerekir.

Konu bulunurken şu soruyu sorabiliriz:

"Bu metin ne anlatıyor?" Konu genellikle birkaç sözcükle ifade edilir.

Örnek Metin: "Ali her sabah köpeğiyle yürüyüşe çıkar. Parkta oyun oynar ve köpeğini sever."

Konu: Ali'nin köpeğiyle yürüyüşü.

Metnin Ana Fikri (Ana Düşünce) Nedir?

Metnin ana fikri, yazarın bu metni yazarak bize vermek istediği asıl mesajdır. Yani ne anlatmak istiyor, bize neyi öğretmek istiyor, bunu buluruz.

Ana Fikir Bulunurken Şu Soruyu Sorabiliriz:

"Yazar bize ne anlatmak istiyor?"

Ana fikir genellikle bir cümleyle ifade edilir.

Örnek Metin: "Ali her sabah köpeğini yürüyüşe çıkarır. Çıkarmazsa sorumluluğunu yerine getirmemiş olur. Parkta oyun oynar ve köpeğini sever."

Ana Fikir: Bakıp beslediğimiz hayvanlarımıza karşı sorumluluklarımız vardır.

BAŞÖĞRETMEN ATATÜRK

Yazı devriminden sonra (1928), Atatürk'ün kara tahta başındaki resmi görünüşüne ona "başöğretmen" denilmeye başlanmıştı. Aslında, adlandırmada geç kalmıştı. Kurtuluş Savaşı'ndan hemen sonra bir İstanbul gazetecisi kendisine şöyle bir soru yöneltmişti:

— Yurdu kurtardınız. Şimdi ne yapmak isterdiniz?

Hiç duraklamadan şu cevabı vermişti:

— Millî Eğitim Bakanı olarak Türk kültürünü yükseltmeye çalışmak, en büyük amacımdır.

Ondan sonra Atatürk nereye gitse mutlaka orada bir okula girer, öğretmen ve öğrencilerle konuşurdu.

Bir gün Atatürk'ün yolu köy okuluna düştü. Tek sınıflı okulda bir genç öğretmen ders veriyordu. Atatürk sınıfa girince öğretmen kürsüsünü terk etti.

Atatürk:

— Hayır, yerinizde oturunuz ve dersinize devam ediniz, dedi. Eğer izin verirseniz, biz de sizden faydalanmak isteriz. Sınıfa girdiği zaman, Cumhurbaşkanı bile öğretmenden sonra gelir.

→1 ve 2. soruları metne göre cevaplayalım.

1. Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Atatürk'ün eğitim hayatı   B) Atatürk'ün eğitime verdiği değer
C) Cumhuriyet'in ilanı

2. Bu metnin ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eğitim ve öğretmenlik mesleği çok değerlidir.
B) Sanat dallarına ve sanatçılara destek verilmelidir.
C) Spor, eğitimin içinde yer almalıdır.

1. Bitkiler fotosentez sayesinde besin üretir. Peki fotosentez nasıl gerçekleşir? Bitkiler güneş ışığını yapraklarıyla toplarlar. Toprakta su ve mineral alırlar. Bu maddeleri kullanarak glikoz üretirler. Bu süreçte oksijen de açığa çıkar.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bitkilerin bakımı
- B) Fotosentez sürecinin nasıl gerçekleştiği
- C) Güneşin doğaya etkisi

2. Dünya, kendi eksenini etrafında döner. Bu dönüş yirmi dört saat sürer. Bu nedenle gece ve gündüz oluşur. Güneş bir yöne ışık verirken diğer taraf karanlık olur. Bu olay, her gün düzenli olarak gerçekleşir.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güneşin sıcaklığı
- B) Dünya'nın dönme hareketi
- C) Mevsimlerin oluşumu

3. Mıknatıslar demir gibi metalleri çeker. Mıknatısın iki ucu bulunur. Bu uçlara "kutup" denir. Aynı kutuplar birbirini iter, zıt kutuplar birbirini çeker. Bu hareketler mıknatısların temel özelliğidir.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mıknatısların çalışma şekli
- B) Demirin kullanım alanları
- C) Elektriğin oluşumu

4. Arılar, çiçeklerden nektar toplar. Bu nektarı kovanlarında bala dönüştürürler. Bal, insanlar için yararlı bir besindir. Arılar polenleri taşır, böylece bitkilerin çoğalmasına yardımcı olurlar.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çiçeklerin renkleri
- B) Arıların doğadaki görevleri
- C) Balın tatlı olması

5. Depremler, yer kabuğundaki hareketlerle oluşur. Bu hareketler yerin derinliklerinde başlar. Ani sarsıntılarla yüzeye ulaşır. Deprem öncesi gerekli önlemleri almak çok önemlidir.

Bu metnin ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Binaların yapım şekline önem vermiyoruz.
- B) Deprem sırasında yapılacakları öğrenmeliyiz.
- C) Deprem öncesi alınacak tedbirleri uygulamalıyız.

6.

Gözlerimiz, ışığı algılayarak görmemizi sağlar. Işık, göz bebeğinden içeri girer. Göz merceği görüntüyü netleştirir. Bu görüntü beyne iletilerek anlam kazanır. Bu işlem saniyeler içinde gerçekleşir.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Görme duyusunun çalışması
- B) Beynin görevleri
- C) Işığın yön değiştirmesi

7. Su, buharlaşarak gökyüzüne çıkar. Bu buhar soğuyarak bulutları oluşturur. Bulutlar yoğunlaşınca yağmur olarak yeryüzüne döner. Bu su tekrar göllere, denizlere ve nehirlere ulaşır. Su döngüsü olmasaydı, canlılar kullanacak temiz su bulamazdı, kuraklıkla beraber canlı sayısı azalır.

Bu metnin ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağmur bitkilere faydalıdır.
- B) Su döngüsü, kuraklığı önleyerek dünyada yaşamı sağlar.
- C) Nehirlerin denizlere ulaşması su döngüsü için önemlidir.

8. Geri dönüşüm, atıkların yeniden kullanılmasını sağlar. Kâğıt, cam, plastik gibi maddeler geri dönüştürülebilir. Bu sayede doğal kaynaklar korunur. Geri dönüşüm çevre kirliliğini de azaltır. Herkes geri dönüşüme katkıda bulunabilir.

Bu metnin ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Geri dönüşümün çevreye katkıları büyüktür.
- B) Plastik atıkların zararları vardır.
- C) Kâğıt, geri dönüştürülebilir.

1. Gelmiş geçmiş en büyük ve en etkileyici hayvan grubu, dinozor diye adlandırılan kara sürüngenleridir. Yaklaşık 160 milyon yıl boyunca yeryüzüne egemen olmuşlardır. Değişik dönemlerde yaşayan yaklaşık bin dinozor türü arasında, birkaç katlı bir bina yüksekliğinde olanlar olduğu gibi bir hindi büyüklüğünde olanlar da vardı. Bazılarının ağırlığı 80 tonu bulurken bazıları da yalnızca 150 gramdı. İnsanın ataları ortaya çıkmadan yaklaşık 63 milyon yıl önce bu sıra dışı hayvanların bütün türleri çok kısa bir süre içinde yeryüzünden tümüyle silinmiştir.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orman hayvanları   B) Deniz hayvanları
C) Dinozorlar

2.

Tangram, tam olarak ne zaman ortaya çıktığı bilinmeyen Çin kökenli bir oyundur. Avrupa'ya 1800'lü yıllarda ticaret gemilerinde çalışan gemiciler tarafından getirilmiştir. Günümüzde bütün dünyada bilinen ve çok sevilen bir oyundur.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çin kutu oyunları
B) Tangram
C) Avrupa'da ticaret

3.

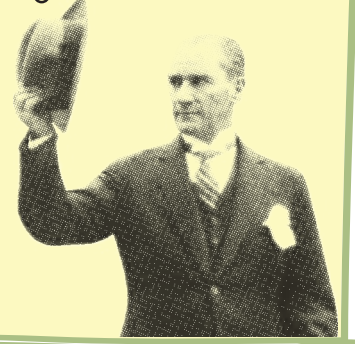
Gülmek bütün insanların ortak noktasıdır. Gülen birini gördüğümüzde yüzümüzde bir tebessüm belirir. Kahkahalarla gülmek sağlığımız için de çok yararlıdır. Doktorlar "Gülmeyi ciddiye alın." diyor.

Bu metnin ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gülmek sadece mutlu insanlara özgüdür.
B) Gülmek, insan sağlığına ve sosyal hayata olumlu katkılar sağlar.
C) Doktorlar hastalarını her zaman güldürmeye çalışır.

4.

29 Ekim 1923'te kurulan Cumhuriyet'imiz ülkenin yeni baştan inşa edildiği yıllara tanıklık etmiştir. Ancak tüm bu gelişmelerin yaşanabilmesi için işgale uğramış bir ülkenin kurtarılması gerekiyordu. İşte, Kurtuluş Savaşı'nın başlangıcı olarak kabul edilen 19 Mayıs'ın, Atatürk'ün İstanbul'dan Samsun'a geldiği günün böyle bir tarihsel önemi vardır.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Atatürk'ün Samsun'a gidişi   B) Dinî bayramlarımız
C) Tarihî binalar

5.

Robotlar hangi çocuğun ilgisini çekmez ki? İnsana benzeyen, insan gibi hareket eden, hatta insan gibi tepkiler veren robotlar, çocuk ruhlu bilim insanlarının da çok ilgisini çekiyor. Öyle ki robotbilim adı verilen ve bir ucu yapay zekâya uzanan bu alanda gün geçtikçe daha çok kişi çalışıyor.

Sonuç olarak ortaya daha gerçekçi ya da insansı robotlar çıkıyor. Hatta bu robotlar, yılda bir kez bir araya gelip kendi aralarında futbol turnuvası düzenliyor. RoboCup adlı bu turnuvayı düzenleyenler, elbette o robotları yapan kişiler... Ancak pek yakında bu işi de onlar yaparsa hatta insanlarla yapılacak bir futbol maçını kazanırlarsa sakın şaşırmayın!

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Robotlar   B) Futbol   C) Çocuk oyunları

Metne Uygun Başlık

Başlık Nedir?

Başlık, bir metnin ne hakkında olduğunu en kısa ve en anlamlı şekilde anlatan sözcük ya da sözcük grubudur.

Başlık Ne İşe Yarar?

- Metnin konusunu okura önceden bildirir.
- Okuyucunun dikkatini çeker.
- Metnin içeriğini özetler.

Başlık Nasıl Bulunur?

Metne uygun başlık bulmak için şu adımları izleyebiliriz:

- Metni dikkatlice oku.
- Metnin konusunu belirle.
- Konuyu en iyi anlatan kısa ve anlamlı bir ya da birkaç sözcük seç.

Unutma!

- Başlık çok uzun olmamalıdır.
- Başlık, metni okuyunca "Evet, bu metin tam da bu başlıkla ilgili!" dedirtecek kadar uygun olmalıdır.
- Başlık metnin tamamını yansıtmalıdır.
- Metnin sadece bir cümlesine, bir kısmına göre başlık yazılmaz.

1. Bir adamın bahçesinde, yan yana dikilen iki limon ağacı vardı. Ancak limon ağaçlarından biri, diğerinden cılız ve şekilsizdi. Bu yüzden büyük ağaç her fırsatta onu küçümser ve tepeden bakardı. Günün birinde esen sert bir poyraz, bir grup çiçek tohumunu adamın bahçesine uçurdu. Uçan tohumlar, limon ağaçlarının yanına gelerek onların altında yeşermek için izin istedi. Büyük ağaç, iyice kasılarak:

– Böyle bir şey asla mümkün olamaz, diye atıldı. Bizler kurū kalmayı pek sevmeziz. Eğer dibimde çoğalırsanız, suyu emip beni kurutursunuz.

Küçük ağaç, uzun boylu arkadaşının tohumlara verdiği cevabı beğenmemiştir. Tohumların teklifini kabul etti.

– Sizlerle birlikte olmak, bana mutluluk verir, dedi. Böylelikle yalnızlık da çekmeyiz.

Çiçekler, kısa bir süre sonra mis gibi kokular yaymaya başladı. Bahçe sahibi, o ana kadar hiç duymadığı bu kokunun nereden geldiğine baktığında davetsiz misafirleri bularak hayrete düştü. Bu arada küçük limon ağacı, elinden geldiği kadar tohumlara yardımcı olmaya ve çiçeklerin sevdiği yarı güneşli ortamı sağlamaya çalışıyor; eski yapraklarını dökerek onlara güneş ışığını ulaştırıyordu. Adam, ancak rüyalarında görebildiği bu çiçeklerin güzelliğini devam ettirebilmek için sabahları artık daha erken kalkıyor ve onları en kaliteli gübrelerle besleyip bol bol suluyordu. Küçük limon ağacı, köklerinin en ince ayrıntılarına kadar ulaşan bu suları çiçeklerle birlikte içiyor; büyük bir hızla serpilip büyüyordu. Çiçekleri sevgiyle kucaklayan limon ağacı, ertesi bahara kalmadan o civarın en büyük ağacı hâline geldi ve birbirinden güzel keleklerin ziyaret yeri oldu. Daha sonra da kendi çiçeklerini açarak bahçenin güzelliğine güzellik kattı.

Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yardımsever Limon Ağacı   B) Narlı Bahçe

C) Yaz Tatili

1.

Merve, sabah erkenden uyandı. Bugün okul gezisi vardı. Çantasını akşamdan hazırlamıştı. Otobüsle müzeye gittiler. En çok dinazor iskeletini beğendi.

Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Merve'nin Sabah Kahvaltısı
- B) Müzede Bir Gün
- C) Okulda Sınıf Etkinliği

2.

Bugün büyükannemi ziyarete gittim. Büyükannem örgü örmeyi öğretti. Beraber kek yapıp çay içtik. Bahçedeki kedileri besledik.

Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bahçede Oyun Oynadık
- B) Büyükannemle Bir Gün
- C) Yeni Kedimiz Boncuk

3.

Yusuf, okul çıkışı kitapçıya gitti. Bilim kitaplarını çok severdi. Yeni bir uzay kitabı buldu. Hemen satın aldı. O gece kitabı heyecanla okudu.

Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kitapçıda Kaybolmak
- B) Uzayla İlgili Belgeseller
- C) Yeni Bir Kitap Heyecanı

4.

Elif, sabah yürüyüşe çıktı. Parkta kuş sesleri duydu. Ağaçların sararan yapraklarına dokundu. Bir bankta oturup kitap okudu. Sonra mutlu bir şekilde eve döndü.

Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

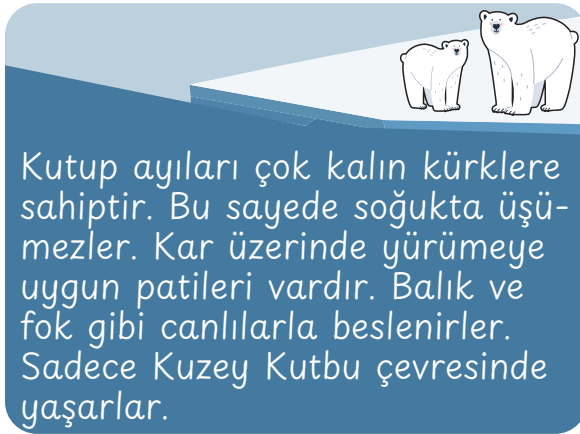
- A) Sonbahar Sabahı
- B) Elif ve Yeni Komşusu
- C) Parkta Koşu Yarışı

5. Sabah gözümü güneşin ışıklarıyla açtım. Hemen pencereye koştum. Penceremi açtım. Güneşin sıcaklığı yüzüme vurdu. Kendimi çok mutlu hissettim. Güneşin sıcaklığı içimi de ısıttı.

Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güneşin Sıcaklığı
- B) Bulutlu Bir Gün
- C) Rüzgârın Yönü

6.

Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kutup Ayılarının Özellikleri
- B) Soğukta Giyinmenin Önemi
- C) Kuzey Kutbu'ndaki Bitkiler

7. Elektrik, evlerde ve okullarda kullanılır. Ampuller, elektrikle çalışarak ışık verir. Televizyon, bilgisayar gibi araçlar da elektriğe ihtiyaç duyar. Elektrik dikkatli kullanılmalıdır. Çünkü yanlış kullanım tehlikeli olabilir.

Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akıllı İşaretler
- B) Elektriğin Kullanım Alanları
- C) Bilgisayar Oyunlarının Faydaları

8. Dünya, Güneş'in etrafında dolandır. Aynı zamanda kendi etrafında da döner. Bu hareket sonucu gece ve gündüz meydana gelir. Gezegenimiz sürekli hareket hâindedir.

Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya'nın Hareketleri
- B) Güneş'in Isısı
- C) Geceleri Uyumak Gerekir

1. Bahar ve yaz aylarının vazgeçilmezlerinden biri de bisiklettir. Keyifle gezmemizi, dolaşmamızı sağlayan bu eğlence aracı aynı zamanda doğa dostu bir taşıttır; iklim değişikliğinin önüne geçmek için de en iyi çözümlerden biridir. Bisiklet, öteki taşıtların tersine atmosfer için zararlı hiçbir gaz salmaz. Bu nedenle okula ya da işe bisikletle gidip gelmek harika bir fikirdir. Bisiklet başta Çin olmak üzere birçok ülke için en önemli ulaşım araçlarından biridir. Avrupa'da da çok yaygındır. Özel olarak belirlenmiş yollar-da bisikletinizi kullanabileceğiniz ülkelerin bazılarını baştan sona bisikletle gezebilirsiniz bile.

Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Avrupa'da Ulaşım

B) Bisikletin Önemi ve Çevreye Katkısı

C) İklim Değişikliği

2. Ahmet, sabah erkenden uyandı. Bugün bilim şenliğine gidecekti. Annesiyle birlikte fuar alanına ulaştı. Orada robotlar ve deney düzenekleri gördü. Günün sonunda bilimle ilgili çok şey öğrendi.

Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet'in Yeni Oyuncağı

B) Bilim Şenliğinde Bir Gün

C) Annesiyle Parkta Yürüyüş

3. Güneş, Dünya'ya en yakın yıldızdır. Bize ışık ve ısı sağlar. Güneş olmasaydı yeryüzü çok soğuk olurdu. Güneş ışığı olmadan bitkiler büyüyemez. Bu nedenle Güneş, yaşam için çok önemlidir.

Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Güneş'in Yaşam İçin Önemi

B) Gezegenlerin Sıralaması

C) Dünya'nın Katmanları

4. Rüzgâr, yalnızca insanların değil bazı başka canlıların yaşamlarında da çok önemli roller oynar. Öyle ki rüzgâr olmasa bu canlılar üreyemez ve yok olabilir. Sözüünü ettiğimiz canlılar bitkilerdir. Yeryüzündeki yaşamın bu yeşil kaynağının birçok türü, rüzgâra dayalı bir üreme süreci geliştirmiştir. Bitkiler, hafif polenler ve tohumlar üretir. Rüzgâr da bunları saçar. Böylece polenler çevredeki aynı türden bitkilere ulaşır, tohumlar da kendilerine yetişecekleri bir yer bulur.

Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Canlılar   B) Bitkiler   C) Rüzgâr ve Bitkiler

5. Yıldızlar, insanlar için yüzlerce yıl boyunca gizemli nesnelere olmuştur. Bütün yıldızlar sanki aynı küre üzerinde rastgele dağılmış gibi dururlar. Ne var ki gerçekte hepsi de bize farklı uzaklıklardadır. Bu nedenle geceleri gökyüzünde gördüğümüz ışıklar, aslında yıldızların yıllar önceki hâlleridir. Yalnızca yıldızlar değil, gezegenler ve Güneş de bizim için aslında birer zaman makinesidir.

Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yıldızlarla Zaman Yolculuğu   B) Bulutlu Günler
C) Uzay Araçları

6. Uzun bir yaz günü. Hava çok sıcak değil. Belli ki hafiften esen rüzgâr havayı biraz olsun serinletmiş. Kentin biraz dışına, ailenizle ya da arkadaşlarınızla bu güzel günün tadını çıkaracağınız bir yere gitmişsiniz. Çevrede ne büyük binalar ne elektrik telleri ne de ağaçlar var. İşte, uçurtmanızı özgürce gökyüzüne salabileceğiniz güzel bir ortam. Yukarıda, mavi gökyüzünün derinliklerinde tatlı tatlı süzülen uçurtmayı bu dünyaya bağlayan tek şey elinizde tuttuğunuz ip.

Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Serin Hava   B) Uçurtma   C) Doğada

Şiir - Hikâye - Masal

Metin Türleri

Metin türleri; yazıların, konusuna, amacına ve anlatım şekline göre sınıflandırılmasıdır.

Şiir

Şiir; duyguların, düşüncelerin ve hayallerin özel bir dille anlatıldığı yazı türüdür. Şiirin her satırına **dize** ya da **mısra** denir. Şiirlerde genellikle coşkulu ve ahenkli bir anlatım olur. Şiir yazan kişilere **şair** denir. Şiirler duygulandırır, düşündürür ya da neşelendirir.

Hikâye

Hikâye, gerçek ya da hayal ürünü olayların anlatıldığı yazılardır. Genellikle bir olay; bir yer, bir zaman ve kahramanlar olur. Hikâyeler kısa olur ve olay başlangıç, gelişme, sonuç bölümleriyle anlatılır. Hikâye yazan kişilere **yazar** denir. Okuyucuya bir olay yaşatır, ders verebilir.

Masal

Masallar, hayal gücüne dayalı ve genellikle olağanüstü varlıkların yer aldığı yazılardır. Kahramanları bazen insanlar, bazen hayvanlar, bazen de devler ya da periler olabilir. Masallarda iyiler kazanır, kötüler cezalandırılır. Masallar genellikle "Bir varmış, bir yokmuş..." diye başlar. Masal anlatan kişilere **masalcı** denir.

İYİLİK KAZANACAK

Kafdağı'nın arkasındaki bir ülkede iki kız çocuğu dünyaya gelmiş. İkisi de birbirinden güzelmış. Biri kralın kızı, diğeri bir çiftçinin kızıymış. Kralın kızı ne kadar kötü kalpliye çiftçinin kızı o kadar iyi kalpliymiş.

Çiftçi, sarayın bahçesindeki güllerle ilgileniyormuş. Kızı da ona yardım ediyormuş. Gel gör ki kralın kızı, çiftçinin kızına hiç rahat vermiyormuş. Tüm zamanını çiftçinin kızını üzme için harcıyormuş. Çiftçinin kızı diğerinin yaptıklarına sabrediyormuş.

Ay'ın kocaman gümüş bir tepsi gibi olduğu bir gecede kralın kızı dışarıyı seyreliyormuş. Çiftçinin kızını yürürken görmüş. Merak edip peşine takılmış. Amacı kızı göle itip alay etmekmiş.

Göl kenarına kadar gitmişler. Kız gölün kenarına oturunca tüm hayvanlar kızın etrafını sarmış. Sincap "Kralın kızı seni çok üzüyor. İstersen ona iyi bir ders verelim." demiş.

Kız "Hayır ben onu çok seviyorum. O aslında iyi bir insan. Sadece içindeki iyiliğin farkında değil. Bir gün iyilik, kötülüğü yenecek ve o da beni sevecek." diye cevap vermiş.

Kralın kızı odasına dönüp bu sözleri düşünmüş.

Ertesi gün kralın kızı çok farklıymış. İçindeki hangi duyguyu beslersen onun gelişeceğini anlamış. Sadece çiftçinin kızına karşı değil tüm dünyaya sevgiyle bakmaya başlamış.

Tanca GÜLTEKİN

1. Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Masal

B) Hikâye

C) Şiir

1. Bir varmış, bir yokmuş. Uzak diyarlarda, konuşan bir kurbağa yaşarmış. Bu kurbağa, insanlara yardım edermiş. Günün birinde bir prenses onu bulmuş. Kurbağa, ona sihirli bir şapka vermiş.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiir   B) Hikâye
C) Masal

2. Bir zamanlar uçan bir fil yaşarmış. Bu fil ormanda yaşayan hayvanlara yardım edermiş. Günün birinde kötü bir büyücü ormana gelmiş. Uçan fil, büyücüyü kovmuş. Herkes yine mutlu olmuş.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Masal   B) Hikâye
C) Şiir

3. Ahmet, sabah okula geç kalmıştı. Hemen hazırlanıp otobüse bindi. Derse tam zamanında yetişti. Öğretmeni onu tebrik etti. Artık daha erken uyanması gerektiğini anladı.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hikâye   B) Şiir
C) Masal

4. Kır çiçekleri sarı sarı,
Bahar gelir her diyara.
Arılar uçar sevinçle,
Kokular dolar rüzgâra.
Ne güzel bu doğa baharda!

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Masal   B) Şiir
C) Hikâye

5. Aşağıdakilerden hangisi şiirin bir özelliğidir?

- A) Olaylar, kahramanlar arasında geçer.
- B) Duygu ve hayaller dizelerle anlatılır.
- C) Genellikle "Bir varmış bir yokmuş." diye başlar.

6. Aşağıdakilerden hangisi masal türünün bir özelliğidir?

- A) Gerçek olaylar sade bir şekilde anlatılır.
- B) Konular günlük hayattan seçilir.
- C) Olağanüstü olaylar ve kahramanlar yer alır.

7. Hikâyelerle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Sadece hayvanlar konuşur.
- B) Olay, yer, zaman ve kişiler vardır.
- C) Mısra şeklinde yazılır.

8. Şiir türüyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Dizelerden oluşur.
- B) Şairi belli olmayan eserlere şiir denemez.
- C) Duygu katılarak okunur.

9. Arkadaşım düştü,
Elinden tutup kaldırdım.
Gülümsedi yüzüme.
Ne güzel dostluk,
Ne tatlı yardım!
Böyle dostluk,
Hiç bozulmasın.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Masal
- B) Şiir
- C) Hikâye

10. Parlak bir tepsi sanki.

Yüzümüze gülüyor Ay Dede.
Gecemizi aydınlatıyor,
Ay Dede, ninem nerede?

Bu metnin türü aşağıdakilerde hangisidir?

- A) Şiir
- B) Masal
- C) Hikâye

1.

1

Ebru'nun babası, akşam elinde beyaz top kuyruklu bir tavşanla eve geldi. Tüm aile eve gelen bu misafire çok sevindi. O burnunu oynattıkça Ebru ve kardeşi kahkahalarla gülüyordu.

2

Uzak ülkelerden birinde bir dev yaşarmış. Dev'in minik bir yardımcısı varmış. Tavşan Tuti minik ama çok becerikliymiş.

3

Top kuyruklu bal tavşanım
Sana havuç vereceğim.
Bir oynatsan burnunu
Seni ne çok seveceğim.

Tablodaki metinlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

- A) 1. metin bir hikâyedir.
- B) 2. metin bir hikâyedir.
- C) 3. metin bir şiirdir.

2. Elif, yeni başladığı okulda kimseyi tanıyamıyordu. İlk gün biraz heyecanlandı. Öğretmeni, onu sınıfa tanıttı. Zamanla arkadaş edindi. Artık okuluna severek gidiyordu. Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiir
- B) Hikâye
- C) Masal

3.

Bir zamanlar, rüzgârla konuşan küçük bir çocuk varmış. Ne zaman rüzgâr esse ona şarkılar söyler, dertlerini anlatırmış. Rüzgâr da ona cevap verirmiş. Bu çocuk bir gün kaybolmuş. Rüzgâr, onu ailesine geri getirmiş.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Masal
- B) Hikâye
- C) Şiir

Güneş doğar her sabah,
Aydınlanır dağ ile taş.
Serçeler uçar gökyüzünde,
Yaşam başlar yeniden.
Ne güzel bir sabahtır bu!

→ 4 ve 5. soruları metne göre cevaplayalım.

4. Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Masal

B) Hikâye

C) Şiir

5. Metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Beş mısradan oluşmuştur.

B) Dörtlük şeklinde yazılmıştır.

C) Şairi bellidir.

6. Aşağıdaki metinlerden hangisinin türü farklıdır?

A) Bir varmış bir yokmuş. Uzak bir köyde konuşan bir kedi yaşarmış. Bu kedi, kötü niyetli bir devin köyü ele geçirmesini engellemiş. Dev, her sabah gökten inip köydeki meyveleri çalarmış. Kedi, akıllıca bir plan yapmış. Devin yoluna dev bir çukur kazmış. Dev, çukura düşmüş ve bir daha köye gelememiş. Köy halkı da kediye minnettar olmuş.

B) Zeynep sabah erkenden kalktı ve kahvaltısını yaptı. Bugün okulda resim yarışması vardı. En sevdiği boya kalemlerini çantasına koydu. Okulda öğretmenini yarışma kurallarını anlattı. Zeynep, rengârenk bir çiçek bahçesi çizdi. Resmi sınıf panosuna asıldı. O gün çok mutlu oldu.

C) Can, hafta sonu dedesini ziyarete gitti. Dedesi ona eski saatleri nasıl tamir ettiğini gösterdi. Can, büyük bir ilgiyle onu izledi. Daha sonra birlikte çay içip sohbet ettiler. Dedesinin anlattığı eski hikâyeleri çok sevdi. Eve dönerken dedesi ona küçük bir saat hediye etti.

Anı - Günlük - Fabl

Metin Türleri:

Yazılar; konularına, anlatım biçimlerine ve amaçlarına göre farklı türlerde yazılır. Bu metin türlerinden bazıları **anı**, **günlük** ve **fabl** olarak adlandırılır.

Anı (Hatıra): Anı, bir kişinin başından geçen gerçek olayları, geçmişe dönerek anlattığı yazı türüdür. Kişi, yaşadığı olayları kendi gözünden, zaman geçtikten sonra anlatır. Olaylar, gerçek kişilere ve yerlere dayanır. Amaç, yaşanmış olayların unutulmaması için yazıya dökmektir.

Günlük: Günlük, bir kişinin o gün yaşadıklarını, düşünce ve duygularını yazdığı yazıdır. Her gün ya da belli aralıklarla yazılır. Genellikle günlük yazılırken önce tarih yazılır. Yazan kişi, olayları yaşadığı anda anlatır. Günlükler, kişisel ve içten bir anlatım taşır.

Fabl: Fabl, kahramanları genellikle hayvanlar olan, ders verici kısa hikâyelerdir. Hayvanlar, insanlar gibi konuşur, düşünür ve davranır. Olayların sonunda bir öğüt (ders) verilir. Hem eğlendirici hem de öğretici metinlerdir.

PRENS

Prens, bir evin bir köpeğiymiş. İki katlı ve bahçeli bir evde yaşıyormuş. Prens için sıcaktan etkilenmesin diye bahçede bir kulübe yapılmış, her şey varmış bahçede. Prens için duş ve tabii köpük banyosu için küvet de hazırlanmış.

Ama yine de çok mutsuzmuş. Çünkü sahip olduklarının farkında değilmiş. Bir gün "Bu sıkıcı evden gitmeliyim." diye düşünmüş. Evden ayrılmaya karar vermiş. Kapı açılınca koşmuş dışarı. Birkaç saat mutlu mutlu gezmiş. Sonra acıkmış. Sokak canlıları için kaplara konan mamalara bakmış. Hiç birini canı istememiş. Biraz daha gezdikten sonra "Duş almalıyım. Çok terledim." diye mırıldanmış. Yolda gördüğü bir başka köpeğe "Affedersiniz, çok terledim de nerede şöyle köpüklü bir duş alabilirim?" diye sormuş. Açlıktan derisi sırtına yapışmış olan diğer köpek sadece kızgınlıkla "Hırrr." demiş. Korkmuş Prens. Sonra uykusu gelmiş. Gölge bir yer aramış. Bir kapının önüne tam uzanacaktı ki ev sahibi onu kovalamış. Bu davranışlara hiç alışık değilmiş. Kovalanınca gözleri dolmuş. Burnunu çeke çeke ağlamaya, ulumaya başlamış. Prens, evini özlediğini fark etmiş. "Şimdi bahçeme gölge inmiştir. Sahibim de beni merak etmiştir." diye düşünmüş. Evine doğru koşmaya başlamış. Geç de olsa evinin kıymetini böylece anlamış.

Tanca Gültekin

→ 1 ve 2. soruları metne göre cevaplayalım.

1. Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anı

B) Günlük

C) Fabl

2. Prens evden niçin ayrılmış?

A) Dünyayı gezmek için

B) Evi sıkıcı bulduğu için

C) Sahibine kızdığı için

1. Geçen yıl, yaz tatilinde, Karadeniz'e gitmiştik. İlk kez her yerin bu kadar çok yeşil olduğunu görmüştüm. Yaylalar tertemiz ve serindi. Annemle birlikte yürüyüş yapmış, babamla fotoğraflar çekmiştik. Bu gezide birçok yeni şey öğrenmiştim. Hâlâ o güzel anları unutamiyorum.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Günlük   B) Anı
C) Fabl

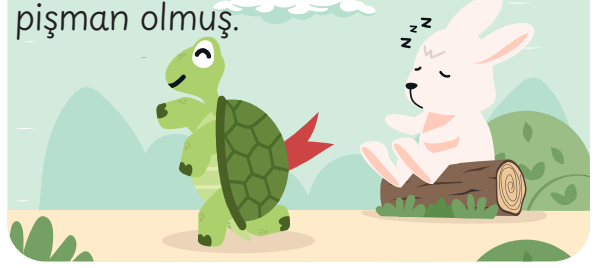
2. 12 Ekim Salı

Bugün okulda beden eğitimi dersimiz vardı. Öğretmenimizle top oynadık. Çok eğlendim ama biraz yoruldu. Eve gelince meyve yedim ve dinlendim. Şimdi ödevlerimi yapacağım. Bugün güzel bir gündü.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Günlük   B) Fabl
C) Hikâye

3. Bir gün ormanda bir kaplumbağa ile tavşan karşılaşmış. Tavşan, kaplumbağanın yavaşlığını görünce onunla alay etmiş. Kaplumbağa buna üzülmemiş ve yarışmayı teklif etmiş. Yarışta tavşan uyuyakalmış, kaplumbağa ise yavaş ama sabırla yürümüş. Sonunda kaplumbağa yarışını kazanmış. Tavşan yaptığına pişman olmuş.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Masal   B) Anı
C) Fabl

4. Günlük türüyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Yazılar tarihsiz ve kuralına göre yazılır.
B) Yazar o gün yaşadıklarını anlatır.
C) Olaylar hayal gücüne dayanır.

5. Aşağıdakilerden hangisi anı (hatıra) türünün bir özelliğidir?

- A) Olaylar yaşandığı anda yazılır.
- B) Hayvanlar konuşur, ders verir.
- C) Geçmişte yaşanmış olaylar anlatılır.

6.

İlk kez uçağa bindiğim günü çok iyi hatırlıyorum. Çok heyecanlıydım çünkü gökyüzünde olacaktım. Uçak havalanınca biraz korktum ama manzara harikaydı. Annem, pencere kenarını bana bırakmıştı. Bulutlara bakarak yolculuk yaptım. O günü hiç unutmadım.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiir
- B) Anı
- C) Fabl

7. Aşağıdakilerden hangisi fabl metinlerinin bir özelliğidir?

- A) Gerçek hayattan seçilen olaylar anlatılır.
- B) Kahramanlar genellikle hayvanlardır.
- C) Yazılar günlük yaşantıyı yansıtır.

8. Aşağıdaki bilgilerden hangisi günlük ve anı türlerinin ortak özelliğidir?

- A) Her ikisi de dörtlükler hâlinde yazılır.
- B) İkisi de tarih içermez.
- C) Her ikisinde de gerçek olaylar anlatılır.

9. Ormanın uslu kızı ceylan ile yaramaz oğlu çita şakalaşırken suya düştüler. Fil, hortumunu uzattı. Biraz da kızarak "Çıkin şu sudan." dedi.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

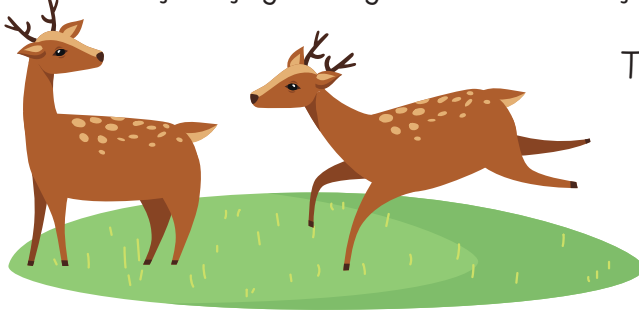
- A) Fabl
- B) Anı
- C) Günlük

1. Geyikuro ve Geyikomo iki kardeş geyikmiş. Ormanın en yaramaz en şakacı ve en sevilen ikilisiymiş. İki kardeş sürekli tartışırlarmış. Geyikuro, bir gün ormanın derinliklerinde gezerken fark etmeden çok uzaklaşmış. Bir tepeden aşağı kaymış ve düşmüş. Ayağı yaralanınca yukarı çıkamamış. Tüm orman Geyikuro'yu arıyormuş. Ama biri var ki hem arıyor hem ağlıyormuş.

Bu kardeşi Geyikomo'ymuş. Geyikomo, tüm tehlikeleri göze alarak ormanın en sonuna kadar gitmiş. Bir yandan da kardeşine sesleniyormuş. Birden bir ses duymuş. Ses uçurumdan geliyormuş. Geyikomo uçuruma inmiş. Kardeşini yukarı çıkarmış. Düzlüğe çıkınca kardeşine korkup korkmadığını sormuş.

Geyikuro "Hiç korkmadım. Çünkü sen yaşadığın sürece bana zarar gelmeyeceğini biliyordum." demiş. İki kardeş neşeye boynuzlarını tokuşturup birbirlerine sevgilerini göstermişler.

Tanca GÜLTEKİN

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hikâye

B) Anı

C) Fabl

2. 3 Kasım Perşembe
Bugün hava yağmurluydu, okula şemsiye ile gittim. Öğretmenimiz matematik sınavı yaptı. Zorlanmadım çünkü dün sınava iyi çalışmışım. Okuldan dönerken ıslandım. Eve gelir gelmez kurulandım ve çorba içtim. Şimdi biraz kitap okuyacağım.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Günlük

B) Hikâye

C) Anı

3. Bir karga, yüksek bir ağacın dalına konmuş. Ağzında bir parça peynir varmış. Tilki, peyniri görünce kargayı övmeye başlamış. Karga övülmekten çok mutlu olmuş ve ötmeye çalışmış. Ağzındaki peynir yere düşmüş. Tilki hemen peyniri alıp kaçmış.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fabl

B) Günlük

C) Hikâye

4. İlkokul birinci sınıfa başladığım günü hiç unutmam. Yeni kıyafetlerimle okulun kapısından içeri girmiştım. Sınıfımda kimseyi tanıımıyordum. Öğretmenim beni gülümseyerek karşılamıştı. İlk dersimiz resim olmuştu ve çok eğlenmiştik. O gün, okulun ne kadar güzel bir yer olduğunu anladım.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anı   B) Günlük   C) Fabl

5. Bir gün aç bir karınca, yiyecek aramak için yola çıkmış. Kış gelmeden yemek bulması gerekiyormuş. Yolda bir ağustos böceğiyle karşılaşmış. Ağustos böceği, bütün yaz boyunca şarkı söylemiş, hiç çalışmamış. Karınca ona biraz yiyecek vermiş ama şöyle demiş: "Çalışmayan, kışın zorlanır." Ağustos böceği, çok pişman olmuş.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hikâye   B) Günlük   C) Fabl

6. Aşağıdaki metinlerden hangisinin türü farklıdır?

A) Geçen yaz ailemle deniz kenarına tatile gitmiştik. Orada ilk kez yüzen bir kaplumbağa görmüştüm. Çok şaşırmış ve heyecanlanmışım. Hâlâ o anı unutmam. Denizi ve o günü her hatırladığımda gülümserim.

B) İlk kez sahneye çıktığım günü hâlâ hatırlıyorum. Kalbim çok hızlı atıyordu. Tüm sınıf bana bakıyordu. Şarkımı söyledikten sonra herkes alkışladı. O an kendime güvenim arttı.

C) 15 Ekim Cuma

Bugün okulda matematik sınavı olduk. Sorular beklediğimden kolaydı. Öğretmenim yüzüme gülümseyerek "Aferin." dedi. Eve gelince biraz kitap okudum.

Şiirin Konusu - Ana Duygusu

Şiirin Konusu Nedir?

Şiirde hangi konudan bahsediliyorsa şiirin konusu odur.
Konu = Şiirde anlatılan temadır.

Örnek Şiir:

Kuşlar uçar gökyüzünde,
Güneş parlar deniz üstünde.
Ağaçlar sallanır rüzgârla,
Çiçek açar kırlarda.

Bu Şiirin Konusu: Doğa

Şiirin Ana Duygusu Nedir?

Ana duygu, şairin şiiri yazarken vermek istediği asıl duygudur.
Şiiri okuyunca içimizde hissettiğimiz en güçlü duygu, ana duygudur.

Ana Duygu = Şiirin hissettirdiği duygudur.

Örnek Şiir:

Kalbim kıpır kıpır sevinçle,
Arkadaşlarım yanımda neşeyle.
Güler yüzlü öğretmenim var,
Bu sınıf benim için bir bahar.

Bu Şiirin Konusu: Okul

Ana Duygusu: Sevgi / Neşe

TÜRKÇESİ VARKEN

Türkçesi varken kullanma
Başka dilden sözcükler
Senin dilin çok zengin
Ataların üzürlü

Yazmış, söylemiş yıllarca
Türkçeyi kullanarak
Hizmet vermiş bu dile
Nice şair, yazarlar

Dilinle gurur duy
Ana dilin kutsaldır
Yabancı sözcükleri
Artık sen de rafa kaldır

Atamızın ilk işi
Dil kurumu kurmak olmuş
Sen de diline sahip çık
Sadece Türkçe konuş
Tanca GÜLTEKİN

→ 1 ve 2. soruları şiire göre cevaplayalım.

1. Bu şiirin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türkçe sözcükler kullanmanın önemi
- B) Yabancı dil eğitimi
- C) Türklerin kullandığı alfabeler

2. Bu şiirin ana duygusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türkçe sevgisi
- B) Memleket özlemi
- C) Okul sevgisi

1.

Gökyüzünde yıldızlar,
Göz kırpar her geceye.
Ay sessizce gülümser,
Uyur dünya sessizce.

Bu şiirin konusu nedir?

- A) Uzay gemileri
- B) Gece ve gökyüzü
- C) Tatil

2.

Çöpe atılan plastikler
Kirliliyor denizleri.
Balıklar yutuyor onları,
Bozuluyor doğanın düzeni.

Bu şiirin konusu nedir?

- A) Ormanların önemi
- B) Çevre kirliliği
- C) Balıkçılık

3.

Uçurtmam havada dans eder,
Rüzgârla döner döner.
Yüzümde tatlı bir gülümseme,
Kalbimde hafif bir neşe.
Koşarım peşinden sevinçle.

Bu şiirin ana duygusu nedir?

- A) Mutluluk
- B) Özlem
- C) Korku

4.

Bir dostum vardı çok uzaklarda,
Mektuplar yazardım ona.
Özlerdim sesini, yüzünü,
Hatıralarla dolardı günüm.
Kalbimde taşırdım onu.

Bu şiirin ana duygusu nedir?

- A) Merak
- B) Özlem
- C) Üzüntü

5. Robotlar çalışır gece gündüz,
Bazısı konuşur, bazısı süpürür.
Tuşlara bastın mı anlar hemen,
Teknoloji her yerdedir artık.

Bu şiirin konusu nedir?

- A) Oyunlar
- B) Robotlar ve teknoloji
- C) Spor aletleri

6.

Kitabı elime aldım.
Merakla içine baktım.
Kitabın kapağını açtım,
Sayfalar beni içine çekti.
Her satırda başka bir dünya,
Zihnimde yolculuk başladı.

Bu şiirin ana duygusu nedir?

- A) Merak
- B) Kızgınlık
- C) Üzüntü

7.

Ayakkabım delinmiş
Sularda koşa koşa
Hiçbir şey engel olamaz
Benim yağmurda koşmama

Bu şiirin konusu nedir?

- A) Yürüyüş
- B) Yeni ayakkabılar
- C) Yağmurda koşmak

8.

Elimde bir bavul,
Yeni bir şehre gidiyorum.
Bilinmez sokaklar, yeni yüzler,
Ellerim cebimde
Kafamda sorular
Kalbimde bolca heyecan.

Bu şiirin ana duygusu nedir?

- A) Heyecan
- B) Üzüntü
- C) Korku

1. Aşağıdaki şiirlerden hangisinin konusu diğerlerinden farklıdır?

A)

Ormanda kuşlar şarkı söyler,
Rüzgâr onlara eşlik eder.
Ağaçlar göğe doğru uzar,
Doğa bize gülümser.

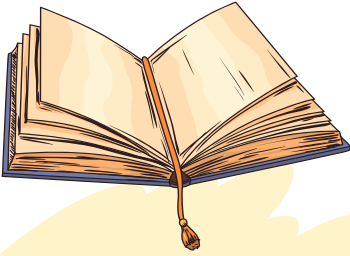
B)

Orman bizim yeşil evimiz,
Nefes alırız hepimiz.
Hayvanların yurdudur o,
Koruyalım hepimiz onu.

C)

Deniz, kum ve dondurma,
Ne güzeldir tatil, yaz.
Oynarız doya doya,
Neşe dolar her anımıza.

2.

Eski bir defter buldum rafta,
Sayfalarında sarı renkli hatıralar.
Yazılmış güzel anılarla dolu,
Bir dost gibi konuştu beni.
Zamanla unutulmaları geri getirdi.

Bu şiirin konusu nedir?

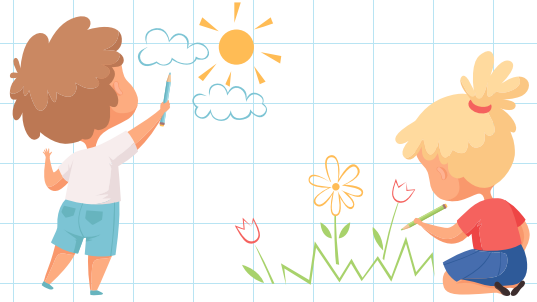
- A) Yeni okul eşyaları
- B) Eski anılar ve hatıralar
- C) Alışveriş yapmak

3. Sokakta yalnız bir köpek gördüm,
Gözleri yorgundu, kısıktı sesi.
Bir parça ekmek uzattım ona,
Kuyruğunu sallayıp teşekkür etti.
İçim ısındı, sevgiyle doldu kalbim.
Bu şiirin ana duygusu nedir?

- A) Merhamet
- B) Korku
- C) Öfke

4.

Fırçalar, boyalar elimde,
Renkler konuşur tuvalimde.
Hayaller akar kâğıda doğru,
Her çizgi başka bir dünya olur.
Sanatla dolar kalbim her zaman.

Bu şiirin konusu nedir?

A) Spor yapmak

B) Resim ve sanat

C) Yemek pişirmek

5.

Camdan dışarıya baktım sessizce,
Damlalar yarıştı cam üstünde.
Gökyüzü ağlıyordu âdeta,
İçim biraz hüznle doldu.
Yağmurla geldi eski bir düşünce.

Bu şiirin ana duygusu nedir?

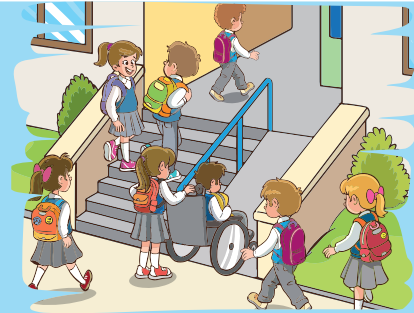
A) Sevinç

B) Hüzün

C) Korku

6.

Okul heyecanı başlıyor,
Defter, kalem, çanta, silgi
Ders zili çalıyor işte,
Sıralandık dizi dizi.

Bu şiirin ana duygusu nedir?

A) Okul heyecanı

B) Öğretmen sevgisi

C) Merak

Şiirin Başlığı

Şiirin Başlığı Nedir?

Şiirin başlığı, şiirin en üstünde yer alan isimdir.
Başlık, şiirin neyi anlattığını okuyucuya kısaca bildirir.
Şiirin konusuyla uyumlu olmalıdır.

Başlık Neden Önemlidir?

Başlık, şiiri okumadan önce bize ne hakkında olduğunu gösterir.
Okuyucunun şiiri merak etmesini sağlar.
Konuyu özetleyen ya da dikkat çeken kısa bir ifadedir.

Başlık Nasıl Seçilir?

Şiirde ne anlatılıyorsa başlık da onunla ilgili olmalı.
Şiirin duygusunu ya da konusunu yansıtmalı.
Kısa ve anlamlı olmalı.

Örnek Şiir:

Gökyüzünde süzülür kuşlar,
Özgürce uçarlar rüzgârla.
Ne bir duvar, ne bir sınır,
Sadece mavi sonsuzluk var.
Bu şiire en uygun başlık: "Özgür Kuşlar"

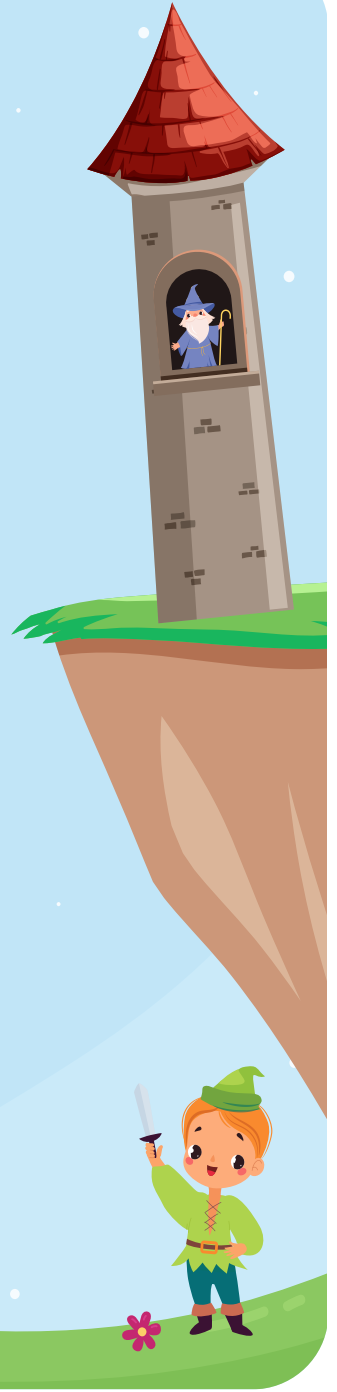
1.

Masal kahramanlarım
Hayat sizinle güzel
Günün yorgunluğunu
Masal dinlemek çözer.

Keloğlan, Kül Kedisi
Kurşun Asker, Pinokyo
Sizinle yürüyorum
Hayat denen bu yolu.

Tam uykuya dalarken
Annemin tatlı sesinden
Selam söyler La Fontaine
Masallar ülkesinden.

Tanca GÜLTEKİN

Bu şiire en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Masal Kahramanları

B) Hayallerim

C) Çizgi Film

1. Yağmur damlaları penceredemde,
Teker teker düşer sessizce.
Bulutlar hüznle dolaşır,
Gökyüzü bugün çok yorgun.
Bu şiire en uygun başlık aşağı-
dakilerden hangisidir?
- A) Sonbahar Yaprakları
B) Sessiz Bir Gün
C) Yorgun Gökyüzü

2.

- Bu şiire en uygun başlık aşağı-
dakilerden hangisidir
- A) Uçurtmam Gökyüzünde
B) Kalabalık Sokak
C) Kitap Okuma Saati

3.

- Bu şiire en uygun başlık aşağı-
dakilerden hangisidir?
- A) Gece Masalı
B) Renkli Balıklar
C) Yaz Tatili

4.

- Bavul hazır, yollar uzun,
Yeni şehir, yeni kokular.
Kalbim hem meraklı hem mutlu,
Başlıyor yepyeni bir serüven.
Bu şiire en uygun başlık aşağı-
dakilerden hangisidir?
- A) Taşınma Günü
B) Yeni Macera
C) Kalabalık Otobüs

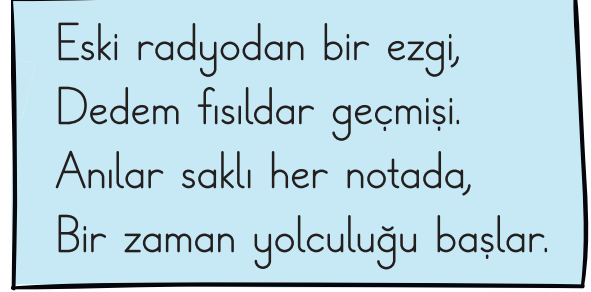
5. Gözlükleriyle bakar gökyüzüne,
Sayar yıldızları tek tek.
Geceleri düşler kurar,
Bir gün uzaya çıkmak ister.
Bu şiire en uygun başlık aşağı-
dakilerden hangisidir?
- A) Bilim
B) Gökyüzüne Yolculuk
C) Kitap Fuarı

6.

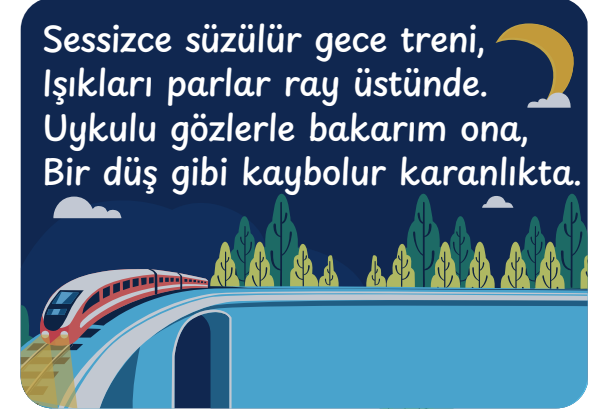
- Bu şiire en uygun başlık aşağı-
dakilerden hangisidir?
- A) Minik Tohum
B) Yağmur Oyunu
C) Rüzgârlı Gün

7.

- Bu şiire en uygun başlık aşağı-
dakilerden hangisidir?
- A) Oyun Saati
B) Radyodan Gelen Anılar
C) Tatil Bavulu

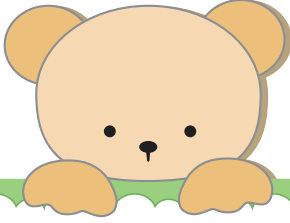
8.

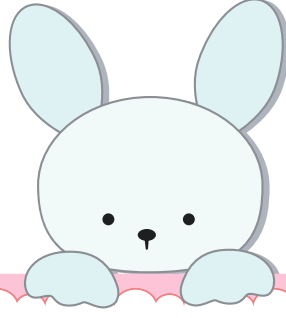
- Bu şiire en uygun başlık aşağı-
dakilerden hangisidir?
- A) Gece Treni
B) Lunaparkta Gezi
C) Sabah Sporu

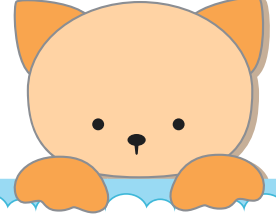
1.

Günaydın babacığım
İşe mi gidiyorsun?
İşten dönerken bana
Boya da alır mısın?

Öyle bir boya al ki
Dünyayı boyayayım.
Vurduğum her fırçada
Savaşı durdurayım.

Karanlığı sileyim
Kötülükler son bulsun
Dünyada barış olsun
Çocuklar mutlu olsun.

Bu şiire en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Barışı Boyamak   B) Ressam Çocuk   C) Yeşil Doğa

2. Ayaklarım değdi ilk kara,
Bembeyaz örtü serilmiş yere.
Eldivenler hazır, atkım tamam,
Kartopu için hazırım her an!
Bu şiire en uygun başlık aşağı-
dakilerden hangisidir?

- A) İlkbahar Günü
B) Karla İlk Buluşma
C) Yaz Macerası

3. Kitapçada dolaşırken sessizce,
Sayfalar fısıldar içimden.
Her kapak başka bir dünya,
Seçmek zor en güzellerinden.
Bu şiire en uygun başlık aşağı-
dakilerden hangisidir?

- A) Kitap Okuma Saati
B) Kitapçada Bir Gün
C) Kütüphane Kuralları

4.

Atatürk çocukları çok severmiş.
Beni de sevsin anneciğim.
Hele bir büyüyeyim
Zaman makinesi icat edeceğim.

Yapacağım ilk iş
Atam'ın yanına gideceğim.
O benim saçlarımı sevecek.
Ben ellerini öpeceğim.

Ona müjde vereceğim.
"Okumayı öğrendim." diyeceğim.
"Aferin sana çocuk." diyecek
Bana gülümseyecek.

Vatan emin ellerde,
İzindeyiz Atam diyeceğim.
Masmavi gözlerini kısacak,
Vatan size emanet diyecek.

Tanca GÜLTEKİN

Bu şiire en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Okuma Sevgisi

B) Aferin Sana Çocuk

C) Anıtkabir

Metnin Bölümleri (Giriş-Gelişme-Sonuç)

Metnin Bölümleri:

Bir metin, tıpkı bir hikâye gibi başlangıç bölümü ile orta ve son bölümlerinden oluşur. Bu bölümlere **giriş**, **gelişme** ve **sonuç** denir.

1. Giriş Bölümü (Başlangıç)

Konunun ilk kez anlatıldığı bölümdür. Metinde kimden ve nereden veya konunun ne hakkında olduğu bahsedileceği burada söylenir. Okuyucuya metnin konusu tanıtılır.

Örnek: "Yaz tatilinde ailemle birlikte köye gittik."

Bu cümle metnin girişidir. Çünkü konunun nerede geçtiğini ve ne anlatılacağını belirtir.

2. Gelişme Bölümü (Orta Kısım)

Olayların ayrıntılı olarak anlatıldığı bölümdür. Kişiler, yerler, olaylar ve duygular bu bölümde anlatılır. Metnin en uzun kısmıdır.

Örnek: "Köyde sabahları erken kalkıyor, dedemle bahçeye gidiyorduk. Tavuklara yem veriyor, çiçekleri suluyorduk."

Burada olaylar ayrıntılı biçimde anlatıldığı için bu bölüm gelişme bölümüdür.

3. Sonuç Bölümü (Bitiş)

Metnin sona erdiği bölümdür. Olaylar tamamlanır ve duygular belirtilir. Okuyucuya mesaj veya sonuç verilir.

Örnek: "Bu tatilde çok eğlendim ve köy hayatını çok sevdim."

Bu cümle metnin sonuç bölümüne aittir. Çünkü olay bitmiş ve duygular anlatılmıştır.

1.

BAYRAM GELİYOR

Öğretmenimiz 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı için sınıfımızın da görev alacağını söyledi. Bir koro hazırlayacaktık.

Müzik derslerinde şarkıları çalışmaya başladık. Öğretmenimiz 15 Mayıs'ta koro kıyafetlerimizin geleceğini söyleyince çok heyecanlandık. Kızlar için beyaz gömlek ve rengârenk etekler seçilmişti. Öğretmenimiz sınıfa kıyafetleri getirip beden ölçülerimize göre dağıttı. Geriye biz dört kızın kıyafeti kaldı. Hepimiz için gömlek zaten beyazdı. Ama eteklerin mor, pembe, kırmızı ve siyah rengi kalmıştı. Hiçbirimiz siyahı almak istemedik. Öğretmenimiz çaresizce bizi kırmadan sorunu çözmeye çalışıyordu. En sonunda ben öğretmenime, "Tamam öğretmenim. Siyah olan eteği ben giyeyim. Özür dileriz sizi güç durumda bıraktığımız için." dedim. Ben öyle deyince arkadaşlarım çok mutlu oldular. Banu Öğretmen: "Ben de koroyu yönetirken siyah etek ve beyaz gömlek giyeceğim. Zeynep, sen de benimle aynı giyindiğine göre sen benim yanımda dur. Hem koroyu beraber yönetelim hem de tek başına şarkı da söylersin. dedi.

Bunu duyunca ben sevinçten havalara uçtum. Arkadaşlarımın ağzından üzüntüyle çıkan "Yaaa!" sesine öğretmenimizle beraber güldük.

Tanca GÜLTEKİN

Bu metnin gelişme bölümünde aşağıdakilerden hangisi yer almaktadır?

- A) Koro hazırlayacaklarının haberini almaları
- B) Öğrencilerin kendi arasında yaşadığı anlaşmazlık
- C) Yazarın öğretmeniyle beraber gülme olayı

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisi bir metnin sonuç bölümüne ait olabilir?

- A) Ormanda kuş sesleri yankılanıyordu.
B) Piknikte çok eğlendik, tekrar gitmek istiyoruz.
C) Sabah erkenden yola çıktık.

2. Metinde olayların ayrıntılı olarak anlatıldığı bölüme ne ad verilir?

- A) Giriş   B) Gelişme
C) Sonuç

3. Metinde kahramanların tanıtıldığı bölüme ne ad verilir?

- A) Giriş   B) Gelişme
C) Sonuç

4. Metinde olayların tamamlandığı ve duyguların söylendiği bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sonuç   B) Giriş
C) Gelişme

5. Aşağıdaki cümlelerden hangisi bir metnin giriş bölümüne ait olabilir?

- A) O gün çok yorulmuştum ama mutluydum.
B) Yaz tatilinde ailemle denize gittim.
C) O günden sonra her yaz yüzme gittik.

6. Aşağıdaki cümlelerden hangisi bir metnin gelişme bölümüne ait olabilir?

- A) Kahvaltımı yaptım ve dışarı çıktım.
B) Yani tatilimiz çok güzel geçti.
C) Yarın tatile gideceğiz.

7. Aşağıdaki cümlelerden hangisi bir metnin sonuç bölümüne ait olabilir?

- A) Okulumun ilk günüydü, çok heyecanlıydım.
B) Yeni arkadaşlar edindim ve çok mutlu oldum.
C) Sabah erkenden okula gittik.

8. Bir metinde en uzun bölüm genellikle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Giriş   B) Gelişme
C) Sonuç

9.

“Bu gezide doğayı daha çok sevdim.” cümlesi metnin hangi bölümüne aittir?

- A) Giriş   B) Gelişme
C) Sonuç

10. Aşağıdaki cümlelerden hangisi giriş bölümünde yer alabilir?

- A) Piknikte oyunlar oynadık ve eğlendik.
B) Geçen hafta sınıfça pikniğe gittik.
C) Piknik sonunda hepimiz yorgunduk.

11. Bir metinde konunun tanıtıldığı bölüme ne ad verilir?

- A) Sonuç   B) Gelişme
C) Giriş

12.

Bir öğrenci “Bugün çok şey öğrendim ve mutlu oldum.” cümlesini yazmış.

Bu cümle metnin hangi bölümünde olabilir?

- A) Giriş   B) Gelişme
C) Sonuç

13. Aşağıdaki cümlelerden hangisi gelişme bölümüne uygundur?

- A) O sabah çok güzel bir güne uyanmışım.
B) Annemle birlikte pastanın üzerini süsledik.
C) Pastamız çok lezzetli olmuştu.

1. Penguen baba Pingu, buzullar arasında dolaşırken suyun altında dev bir kütle fark etmiş. Yanına gidip baktığında okyanusun en tatlı canlısı dev balina Balki'nin suyun altında hareketsiz şekilde yattığını görmüş. Balki'ye neyi olduğunu sormuş. Balki, hasta olduğunu söyleyince. Pingu, "Senin için ne yapabilirim?" demiş sormuş. Balki zorlukla, sularda gezen sahil güvenliğinin onun dostları olduğunu, içlerinde sağlık görevlilerinin bulunduğunu, onlara haber gönderebilirse kurtulabileceğini söylemiş. Pingu bunu duyunca durur mu?

Bu metinde aşağıdaki bölümlerden hangisi eksiktir?

- A) Giriş   B) Gelişme   C) Sonuç

2. Horoz ve ailesi, çiftlikte bulunan kümeslerinden çıkıp az ilerideki çimenliğe gittiler. Dünyaya yeni gelen civcivler hem ortada dolaşıyor hem de gözlerini açtıkları bu kocaman dünyayı tanımaya çalışıyorlardı.

Bu paragraf, metnin hangi bölümüne ait olabilir?

- A) Giriş   B) Gelişme
C) Sonuç

3.

Çiftçinin bağırması üzerine keçiler kavgayı bıraktılar. Böylece ortalık sakinleşti.

Bu paragraf, metnin hangi bölümüne ait olabilir?

- A) Giriş   B) Gelişme
C) Sonuç

4.

Kazımızın ismi Sevgi. Kazımız; başına şapkasını, boynuna fularını taktı. Kitabını eline aldı. Nerede kaldığını hatırlamaya çalıştı. Keşke bir işaret koysaydım, diye düşündü. Gözleriyle bahçeyi taradı. Kitap okumak için en gölge yeri arıyordu. Ama gözü bir şeye takıldı.

Bu paragraf, metnin hangi bölümüne ait olabilir?

A) Giriş

B) Gelişme

C) Sonuç

5.

Mine sonunda gözlerini açtı. Kendisine bakan anne ve babasıyla göz göze geldi. “Anneciğim, ne zaman başlayacak ameliyat?” diye sordu. Anne ve babası güldü. Ameliyat çoktan bitmişti. Mine, boşuna korktuğunu anladı.

Bu paragraf, metnin hangi bölümüne ait olabilir?

A) Giriş

B) Gelişme

C) Sonuç

6.

Şimdi de elinize bir masal kitabı alın. Orada krallar, prensesler, saraylar var. Uçan halıya binen kahraman, sizin görmek isteyip de gidemediğiniz ülkelerin, üzerinden uçuyor. Nasıl da kaptırırsınız bu büyülü dünyaya kendinizi! Keloğlan'ın annesiyle didişmeleri, devi yenen kahramanın prensi kurtarması nasıl da mutlu eder küçük yüreğinizi! İşte böyle bir etki bırakır masal dünyası.

Bu paragrafta eksik olan bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

A) Giriş

B) Gelişme

C) Sonuç

Öyküleyici Metin ve Bilgilendirici Metin

Öyküleyici Metin

Tanımı: Öyküleyici metinler, bir olayı anlatan metinlerdir.

Bu metinlerde kahramanlar, yer, zaman ve olay vardır.

Okuyucuya bir hikâye anlatılır.

Özellikleri: Olaylar belirli bir sırayla anlatılır (giriş – gelişme – sonuç). Kahramanlar vardır. Zaman ve mekân (yer) belli olur. Okuyucuda merak duygusu uyandırır. “Ne oldu?” sorusunun cevabını verir.

Bilgilendirici Metin

Tanımı: Bilgilendirici metinler, bir konu hakkında bilgi vermek, öğretmek veya tanıtmak amacıyla yazılır.

Bu metinlerde duygulardan çok, bilgiler yer alır.

Özellikleri: Gerçek bilgiler içerir. Olay değil, bilgi anlatılır. Amaç öğretmek veya tanıtmaktır. Kahraman veya olay örgüsü yoktur. “Nedir, nasıldır, ne işe yarar?” gibi sorulara cevap verir.

1.**GÖRMEK VE BAKMAK**

Sınıfımızda öğretmenimiz bize bir kâğıt dağıttı.

Öğretmenimiz:

— Çocuklar, verdiğim kâğıtta ortada bizim okulumuzun resmi var . Görüyorsunuz ki etrafı boş. Yani okulumuzun yakınında bulunan binalar ve dükkânlar çizilmemiş. Şimdi ben sizden bu kâğıdı doldurmanızı istiyorum. Aklınızda kaldığı kadarıyla okulumuzun komşularını kâğıda çizin, dedi. Kalem elime aldım ve düşünmeye başladım. Okulumuzun iki yanından geçen yolları çizdim. Önünden geçen caddeyi de çizdim. Caddenin karşısındaki parkı hatırladım. Çok düşündüm ama bir türlü hangi binaların olduğunu hatırlayamadım. Aslında her gün o yolları kullanıyordum. Öğretmenimiz kâğıtları topladı. Kâğıtlara bakınca “Görüyorum ki çok fazla bir ayrıntı hatırlayan çıkmamış. Çocuklar, bakmakla görmek arasında fark vardır. Bugün okuldan çıkınca daha dikkatli bakın. Yarın aynı etkinliği bir kez daha yapacağım.” dedi. Okuldan çıkıp, eve giderken okulumuzun komşularına daha dikkatli baktım. Gerçekten bakmak ve görmek ayrı şeylermiş, onu anladım.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hikâye edici metin
- B) Şiir
- C) Bilgilendirici metin

1. Aşağıdakilerden hangisi öyküleyici metindir?

- A) Ali sabah erkenden kalktı. Babasıyla birlikte sahile yürüyüşe gittiler. Deniz üzerinde uçan martıları izlediler. Sonra dondurma alıp bankta oturdular. Güneş batarken eve döndüler.
- B) Ressamlar, doğadaki güzellikleri tuvallere aktarır. Fırçalarını kullanarak renklerle duygularını ifade ederler. Bazı ressamlar insanları, bazıları doğayı çizer. Ünlü ressamlar sergiler açarak eserlerini gösterir. Ressamlık sabır ve dikkat isteyen bir sanattır.
- C) Gökyüzünde sayısız yıldız bulunur. Bazı yıldızlar bizden çok uzaktadır. Geceleri parlayan bu yıldızlar, aslında büyük ateş toplarıdır. Güneş de bir yıldızdır ama bize çok yakındır. Gökyüzü hakkında bilgi edinmek için teleskoplar kullanılır.

2. Aşağıdakilerden hangisi bilgilendirici metindir?

- A) Zeynep, okulda yapılan resim yarışmasına katıldı. Bir hafta boyunca her gün resmi üzerinde çalıştı. Sonunda resmi bitirip öğretmenine teslim etti. Zeynep, sonuçlar açıklandığında birinci olduğunu öğrendi. Mutluluktan yerinde duramıyordu.
- B) Mert, okul çıkışında futbol topunu aldı. Arkadaşlarıyla birlikte parka gitti. Takım kurup maç yapmaya başladılar. Top kaleye girdiğinde herkes sevinçle bağırdı. Eve dönerken çok yorulmuştu ama mutlu hissediyordu.
- C) Müzik, insanların duygularını ifade etmesini sağlar. Her kültürde farklı müzik türleri bulunur. Bazı insanlar şarkı söyler, bazıları enstrüman çalar. Müzik, ritmi ve melodisiyle insanları birleştirir. Hayatımıza renk ve mutluluk katar.

3. Aşağıdakilerden hangisi bilgilendirici metindir?

- A) Spor yapmak vücudu güçlü tutar. Düzenli spor yapan insanlar daha sağlıklıdır. Futbol, basketbol, yüzme gibi birçok spor dalı vardır. Spor, arkadaşlık ve takım ruhunu geliştirir. İnsan, her yaşta spor yapabilir.
- B) Fen bilgisi dersinde öğrenciler deney yaptılar. Su buharlaştığında ne olduğunu gözlemlediler. Sıcaklık arttıkça suyun buharlaştığını gördüler. Öğretmen bu olaya "hâl değişimi" adını verdi. Deney yaparak öğrenmek öğrencilere çok keyif verdi.
- C) Ayşe, bir sabah pencereden dışarı baktı. Gökyüzü kapkara ve rüzgâr esiyordu. Bir anda yağmur yağmaya başladı. Ayşe hemen paltosunu giyip şemsiyesini aldı. Yağmur altında okula yürürken ıslanmadığına sevindi.

4. Aşağıdakilerden hangisi öyküleyici metindir?

- A) Kitap okumak, insanların bilgisini ve hayal gücünü geliştirir. Okuyan kişiler yeni kelimeler öğrenir ve daha güzel konuşur. Kitaplar, bizi farklı zamanlara ve yerlere götürür. Her gün düzenli kitap okumak beyni güçlendirir.
- B) Geri dönüşüm, atıkların yeniden kullanılması demektir. Kâğıt, plastik, cam ve metal gibi maddeler geri dönüştürülebilir. Bu sayede doğayı korur ve enerji tasarrufu sağlar. Çöpleri ayırarak geri dönüşüme katkı sağlayabiliriz.
- C) Deniz, okulda şiir yarışması olduğunu duydu. Akşam eve gidince hemen şiir yazmaya başladı. Doğa hakkındaki duygularını mısralara döktü. Yarışma günü heyecanla şiirini okudu. Öğretmenleri onu alkışlarla tebrik etti.

1. Aşağıdaki metinlerden hangisinin türü farklıdır?

- A) Okullar tatil olmuştu. Burçin ve arkadaşları tatilin tadını çıkarıyorlardı. Yıl içinde derslerine çok çalışmışlar ve sınıflarını başarıyla geçmişlerdi. Artık eğlenme ve dinlenme zamanıydı. Her gün denize gidiyorlardı. Yüzüyorlar, sahilde top oynuyorlar, kumdan kale yapıyorlardı.
- B) Okuldan sonra Ege, en yakın arkadaşı Efe'nin evine gitti. Efe'nin annesi onlara yemek hazırladı. Yemekten sonra birlikte ödev yaptılar. Ödevleri bitince oyun oynamaya karar verdiler. Ama hangi oyunu oynayacakları konusunda anlaşamadılar.
- C) Hayvanlar yaşamlarını sürdürebilmek için genellikle çetin ve sürekli bir mücadele içindedir. Hayvanların bu mücadelede kendilerine üstünlük sağlayan önemli özelliklerinden biri de beden renkleridir.

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisi bilgilendirici bir metnin giriş cümlesi olabilir?

- A) Sarp, Emir ve Alp üç kardeştir.
- B) Yıldızlar, insanlar için yüzlerce yıl boyunca gizemli nesnelere olmuştur.
- C) Çocuklar annelerine çiçek ve hediye almışlar.

3.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi öyküleyici bir metinden alınmış olabilir?

- A) Dikkat, eğitim ve öğretimde çok önemlidir.
- B) Metnin görsellerini iyi incelersek metni anlamamız kolaylaşır.
- C) Çocuklar bir gün okuldan eve erken döndüler.

4. Aşağıdaki metinlerden hangisi bilgilendirici metindir?

- A) Ürünlerin üzerindeki marka, içerik, beden, üretim yeri gibi bilgilerin yazılı olduğu etiketlerdir. Kıyafete dikili şekilde olan etiketlerde ürünün nasıl kullanılacağı, nasıl yıkanacağı, ütülenip ütülenmeyeceği gibi bilgiler yer alır.
- B) Seda ve Eda kardeştir. Aralarında 4 yaş vardır. İkisi de babalarının işi nedeniyle Fransa'da doğup büyüdüler. Seda 10, Eda 6 yaşındayken Türkiye'ye döndüler.
- C) Güney, postayı okuyunca çok heyecanlandı ve sevindi. Ne kadar güzel bir teklifti. Hem para kazanacaktı hem de bu ürünlerle arkadaşlarını sevindirecekti.

5. Aşağıdakilerden metinlerden hangisi öyküleyici metindir?

- A) Haritalarda en önemli unsurlardan biri haritanın bir ölçeğe göre küçültülmesidir. Haritalarda farklı renkler ve semboller kullanılır. Bu renk ve sembolleri yorumlamaya da "harita okuma" denir.
- B) İlan, sözlük anlamı olarak "duyurmak" demektir. Duyuru, her türlü yazılı ve görsel iletişim aracıyla yapılabilir.
- C) Eren ve Ekin sokakta oynanan çocuk oyunları ile ilgili bir program izlediler. Programda çocukların güvenli alanlarda oynadıkları sokak oyunlarının önemi anlatılıyordu. Çok etkilendiler. Onlar küçüklüklerinden beri hep evde oyun oynarlardı.

Görselden Hareketle Soruları Cevaplama

Bazen bir resim, fotoğraf ya da tabloya bakarak o görsel hakkında sorular cevaplamamız istenir. Bu etkinlik, görsel okuma becerimizi geliştirir. Yani sadece yazıları değil, resimleri de anlamayı öğreniriz.

Nelere Dikkat Etmeliyiz? Görseli Dikkatlice İncele:

"Resimde kimler var, Ne yapıyorlar, nerede ve ne zaman oluyor, hava nasıl, mekân nasıl?" gibi ayrıntılara bak.

Yüz İfadelerine ve Hareketlere Dikkat Et:

Kişiler mutlu mu, üzgün mü, şaşkın mı? Bu duygular sana görselin anlamını anlatır.

Nesnelere ve Ayrıntılara Bak:

Görseldeki hayvanlar, eşyalar, renkler de ipucu verir. Küçük ayrıntılar bazen sorunun cevabını bulmamızı sağlar.

Soruyu Dikkatlice Oku:

Soruda "görsele göre", "resimde", "aşağıdaki görselde" gibi ifadeler varsa cevap görselin içindedir. Görselde olmayan bir bilgiyi tahmin etmeye çalışma. Cevabı görseldeki bilgiye göre ver: Cevabın resimde görülenlerle uyumlu olmasına dikkat et.

Oya ,sabah çok erken kalktı. Çünkü arkadaşı, Elif ve Mert onlara gelecekti. Kahvaltısını yaptı ve odasına gitti. Odamı toparlamalıyım diye düşündü. Arkadaşları ile oyun oynayacaktı. Ama bütün oyuncaklar odanın içinde dağılmış durumdaydı.

→ 1, 2 ve 3. soruları görsele göre cevaplayalım.

1. Görsele göre Oya'nın odasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Masa

B) Karyola

C) Sandalye

2. Oya'nın odasında yerde bulunan oyuncak ulaşım aracı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uçak

B) Vapur

C) Tren

3. Oya'nın oyuncak ayısı odadaki yerlerden hangisinde?

A) Masanın altında

B) Sandalyenin üzerinde

C) Pencerenin önünde

Güneşli bir günde ormana bir fotoğrafçı geldi. Tüm hayvanlar bu habere çok sevindi. Tek tek ve toplu fotoğraf çektirmeye başladılar. İlk kez fotoğraf çektirme deneyimi yaşayan orman sakinleri çok eğleniyorlardı. Fotoğrafçının gücü tükenene kadar fotoğraf çektirmeye devam ettiler.

→ 1, 2 ve 3. soruları görsele göre cevaplayalım.

1. Poz verirken aralarında _____ olmadığını fark ettiler. Ama yine de onlarca fotoğraf daha çektirdiler.

Görsele göre metindeki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

A) kaplumbağanın   B) zebranın   C) geyiğin

2. Kütüğün üzerinde poz veren hayvanlar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Maymun   B) Panda   C) Aslan

3. Fotoğrafta elini beline koyup poz veren _____ çok mutlu görünüyordu.

Görsele göre metindeki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

A) zürafa   B) zebra   C) fil

Selin, sıkıntıyla başını kaşdı. Aradığı kitabı bir türlü bulamıyordu. Annesi gülümseyerek odaya girdi. “Sen kitabı bulana kadar, çiçek solacak sanırım.” dedi. Selin “Hayır şimdi o kitabı bulacağım ve sana o çiçeğin her gün sulanmaması gerektiğini yazan satırları göstereceğim anneciğim.” dedi.

Annesi “Kitabı ben görüyorum buradan. Sen de telaş etmeden bakarsan kitap tam gözünün önünde.” diye cevap verdi.

→ 4, 5 ve 6. soruları görsele göre cevaplayalım.

4. Görsele göre Selin’in aradığı kitap aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?
A) Matematik   B) Bitki Bilimi   C) Şiirler
5. Selin’in aradığı kitabın yeri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?
A) Kitap sol baştan 10. sıradadır.
B) Kitap, Bulmaca kitabı ile Hayvan Bilimi kitaplarının arasında durmaktadır.
C) Kitabın cilt rengi turuncudur.
6. Selin, İlk Yardım kitabını arıyor olsaydı hangi iki kitabın arasındaki kitabı alıyor olurdu?
A) Sağlık–Matematik   B) Seyahat–Masallar   C) Matematik–Bitki Bilimi

Sanırım o gün, Kuzey'de yaşanan en güzel günlerden biriydi. Tüm Kuzey canlıları buluşmuştu. Kar festivali vardı Kuzey Buz Denizi'nde. Üç gün süren şenlikler boyunca Kuzeyliler doyuncaya kadar eğlendiler. Anneleri, penguen kardeşleri güzelce giydirdi ve festivale gönderdi. Kardeşlerden Piu soğuğu çok severdi. Kar buz demeden dondurma yedi. Pinu ise onun tersine sıcaklığı severdi. Pinu atkısını üç kez dolamıştı boynuna. Aralarında kızak takımını yanına almayı akıl eden penguen Piku'ydu. Pitu ise sadece kulaklık almayı yeterli görmüştü. Ama şüphesiz aralarında en mutluları Piyu idi.

→ 1. 2 ve 3. soruları görsele göre cevaplayalım.

1. Piku hangi renk atkı takmıştır?

A) Yeşil

B) Mavi

C) Turuncu

2. Kulaklık takan penguen görsele hangi iki kardeşinin arasındadır?

A) Pitu-Piu

B) Piyu-Pitu

C) Piku-Pinu

3. Piu için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Görsele Piku'nun yanındadır.

B) Ayağında buz pateni vardır.

C) Boynunda kırmızı atkı vardır.

Yarış başlamak üzereydi. Yarışın amacı başlangıç noktasından bitiş noktasına en kısa sürede varabilmektir. Murat, yarışan 5. yarışmacıydı. Murat, kırmızı arabası ile başlangıç noktasına gidiyordu. Gül, yarış pistinin 6. bölümünde görevliydi. 12. bölümde Selim, bitiş bölümünde ise Eda görev yapıyordu. Bu arada yarışla ilgisi olmayan birkaç küçük çocuk etrafta bisiklet sürüyor, uçurtma uçuruyordu.

→ 4, 5 ve 6. soruları görsele göre cevaplayalım.

4. Gül'ün elinde aşağıdakilerden hangisi vardır?

- A) Bayrak   B) Rüzgâr gülü   C) Balonlar

5. Yarışan Murat ve yarışta görev alanlar dışında görselde kaç kişi vardır?

- A) 4   B) 5   C) 6

6. Görsele göre aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

- A) Yarış pisti 20 bölümden oluşmaktadır.
 B) Hava rüzgârlı ve mevsim kışır.
 C) Bitiş bayrağını tutan çocuk şapkalıdır.

Görsel-Paragraf İlişkisi

Bir paragrafı okurken ya da bir görsele bakarken ikisinin birbirini tamamlaması gerekir.

Görsel-paragraf ilişkisi, bir resim ile o resmi anlatan yazı arasındaki uyumu anlamaktır.

Bir paragraf bazen bir olayı, durumu ya da kişiyi anlatır.

Yanında verilen görsel de bu paragraftaki konuyu gösterir.

Yani paragrafta anlatılan şey, görselde görülür.

Görsel-Paragraf İlişkisini Kurarken Dikkat Etmemiz Gerekenler:

1. Görseli Dikkatle İncele:

Resimde kimler var? Ne yapıyorlar? Nerede ve ne zaman oluyor?

2. Paragrafı Dikkatle Oku:

Paragrafta kimden, neden, ne zaman bahsedilmiş? Hangi olay, duygu veya bilgi anlatılıyor?

3. Karşılaştır:

Görselde anlatılan şey, paragraftakiyle aynı mı? Görsel paragrafta anlatılanı destekliyor mu?

4. Uygunluğu Bul:

Eğer görseldeki olay veya kişi paragraftakiyle uyumluysa doğru ilişki kurulmuştur.

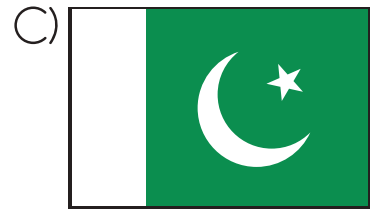
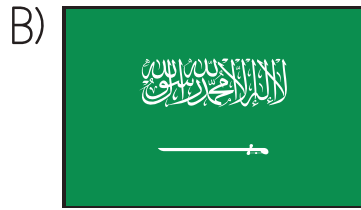
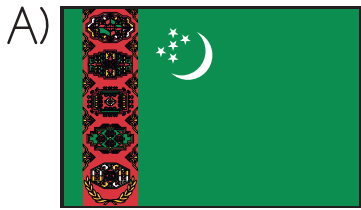
Uyumlu değilse görsel farklı bir konuyu anlatıyor demektir.

1. Bayrak, düz yeşil zemin üzerine yapılmıştır. Ortasında beyaz renkle Arapça bir yazı bulunur. Yazının altında ise yatay bir kılıç yer alır. Kılıcın ucu sol tarafa, kabzası sağ tarafa bakar. Bayrağın üzerinde başka hiçbir sembol veya renk bulunmaz. Yeşil renk barışı, doğayı ve inancı simgeler. Aynı zamanda halkın dinî bağlılığını ve manevî değerlerini temsil eder. Beyaz yazı, İslam inancının temel ifadesi olan kelime-i tevhiddir. Kılıç adalet, güç ve kararlılığı simgeler.

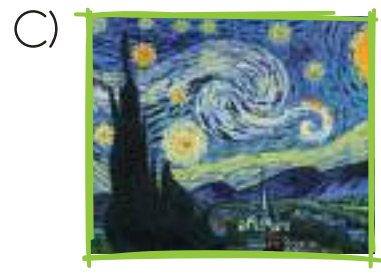
Buna göre paragrafta anlatılan aşağıdaki ülke bayraklarından hangisidir?

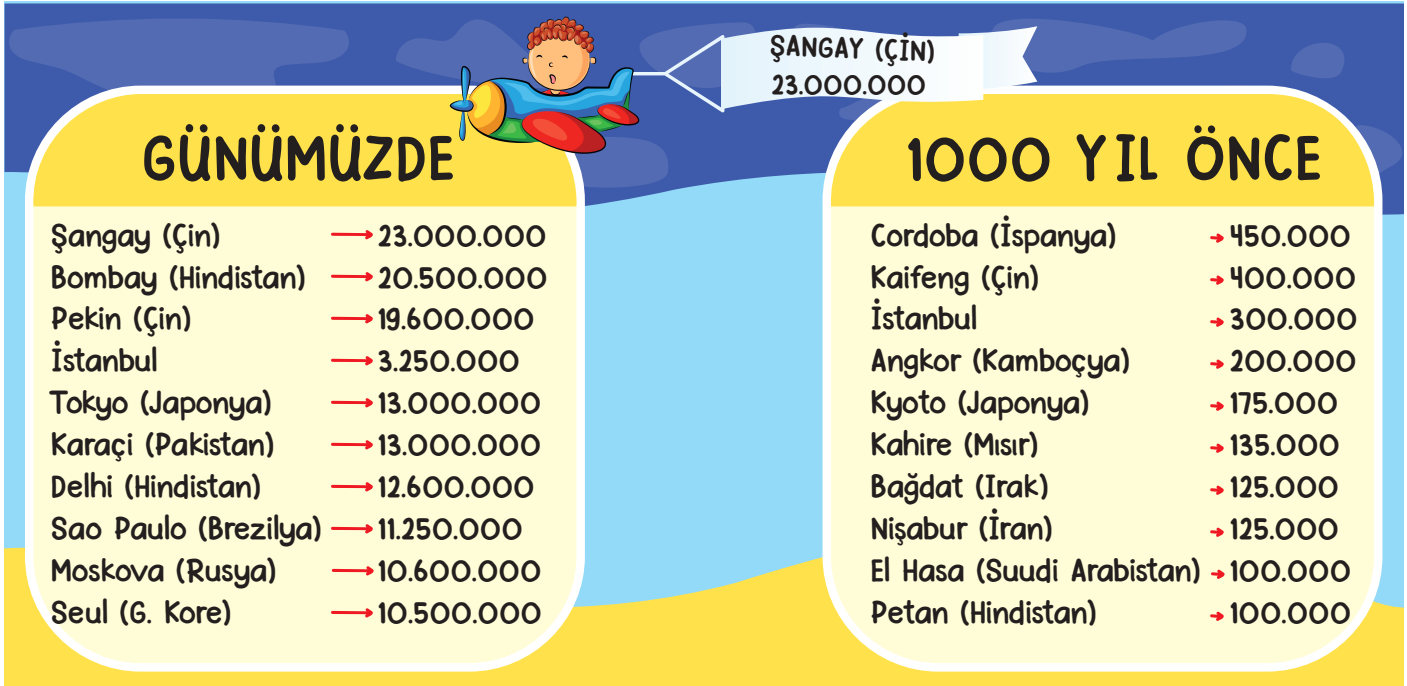

2. Diego Rivera'nın Resimlerinin Genel Özellikleri

Resimlerinde genellikle işçiler, köylüler, zanaatkarlar vardır. Rivera, Meksika kültürüne uygun olarak canlı kırmızılar, sarılar, yeşiller, maviler kullanır. Onun resimlerinde insanlar birlikte çalışan, üreten kişilerdir. Rivera'nın resimleri gerçekçidir ama aynı zamanda anlam yüklüdür. Resimlerinde tarihî olaylar, kültür, çalışma hayatı gibi konular yer alır. Rivera resimlerinin olmazsa olmazı ise beyaz gala çiçekleridir.

Buna göre aşağıdaki resimlerden hangisi Rivera'ya aittir?

İnfografik haberde günümüzün ve bin yıl öncenin en kalabalık şehirleri verilmiştir.

→ 3. 4 ve 5. soruları görsele göre cevaplayalım.

3. Aşağıdakilerden hangisi hem günümüzün en kalabalık şehirlerinden hem de bin yıl öncesinin en kalabalık şehirlerinden biridir?

- A) Şangay   B) İstanbul   C) Tokyo

4. Günümüzün kalabalık şehirlerinin arasında Hindistan'a ait kaç tane şehir yer almıştır?

- A) 1   B) 2   C) 3

5. Günümüzde ülkemize kara sınırı olan komşu ülkeler: Yunanistan, Bulgaristan, Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan, İran, Irak, Suriye'dir.

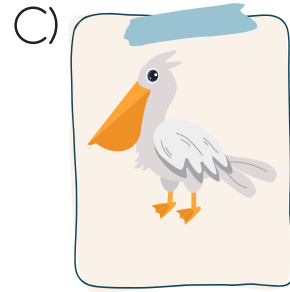
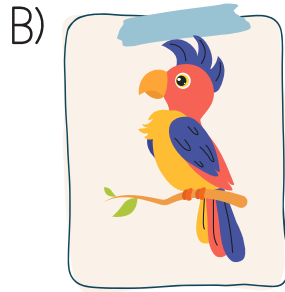
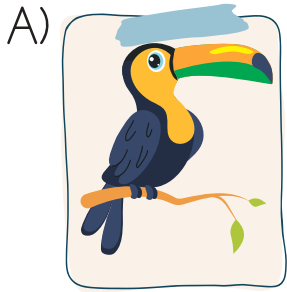
Buna göre günümüzde ülkemize sınır komşusu olan hangi ülkelere ait şehirler, bin yıl önce dünyanın en kalabalık şehirlerinden biri olarak kabul edilmektedir?

- A) Gürcistan – Ermenistan   B) Yunanistan – Bulgaristan

- C) Irak – İran

6. Orman kuşları olan tukanlar, ağaçların arasında kısa mesafeler uçtuklarından kanatları kısadır. Ama boylarının yarısından daha uzun ve rengârenk gagaları vardır. Gagaları genellikle sarı, turuncu, kırmızı veya yeşil tonlarındadır. Gövdeleri genellikle siyah renklidir. Göğüs, boyun ve yüz bölgesinde parlak sarı, beyaz veya mavi renkler bulunur. Bu renkler tukanları çok dikkat çekici hâle getirir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi tukan kuşudur?

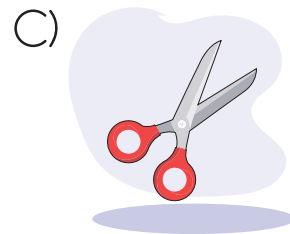
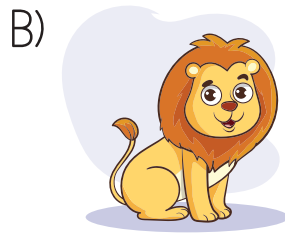
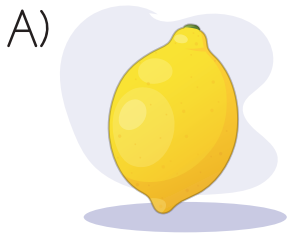

7. **Kaymış Yazılar**

İmparator Julius Sezar, generallerine gizli iletiler gönderirken gizlenmiş yazılar kullanırdı. Her harf için alfabenin üç harf ötedeki harfi kullanılırdı. Bir başka deyişle a'nın yerine ç, b'nin yerine d, c'nin yerine e kullanılır. Bu yöntemi Türkçeye şöyle uyarlayabiliriz:

A	B	C	Ç	D	E	F	G	Ğ	H	I	İ	J	K	L	M	N	O	Ö	P	R	S	Ş	T	U	Ü	V	Y	Z
Ç	D	E	F	G	Ğ	H	I	İ	J	K	L	M	N	O	Ö	P	R	S	Ş	T	U	Ü	V	Y	Z	A	B	C

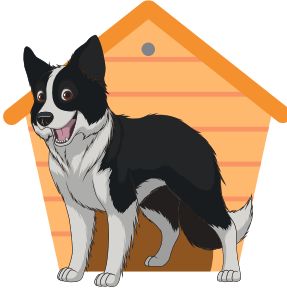
Buna göre bu yöntemle yazılmış OLÖRP sözcüğünü karşılayan görsel aşağıdakilerden hangisidir?

8. İlk evcil hayvan olan köpek, giderek insanın en yakın dostlarından biri hâlini almıştır. Köpekler gerçekten de akıllı hayvanlardır ve insanlarla yalnızca arkadaşlık etmezler, aslında onlar çok iyi birer işçidir de. Örneğin St. Bernard cinsi köpekler özellikle dağlarda kaybolan kişileri arayıp bulmada kullanılır. St. Bernard köpekleri; iri, güçlü yapılı, kalın tüylü, beyaz ve kahverengi renkli, büyük başlı ve sarkık kulaklıdır. Ağız kenarları biraz sarkıktır, bu da onlara yumuşak bir görünüm verir. Dost canlısı köpeklerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi St. Bernard cinsi bir köpektir?

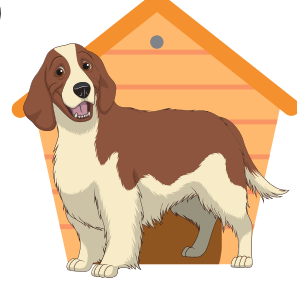
A)

B)

C)

9. İyi beslenin. Bol bol meyve sebze yiyin. Düzenli uyuyun. Grip aşısı olun. Ellerinizi sık sık yıkayın; burnunuza, gözünüze ve ağızınıza, götürmeyin. Hasta olanlardan (öksüren ve hapsirran kişilerden) uzak durun.

Bu metinde aşağıdakilerden hangisi yer almamaktadır?

A)

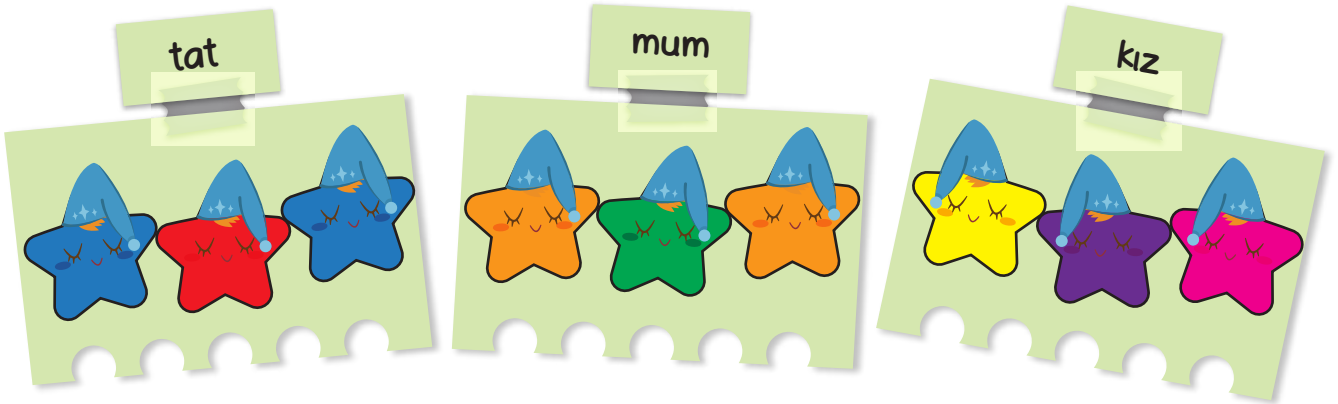
B)

C)

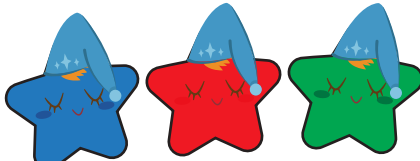

Aşağıdaki sözcükler, farklı yıldız renkleriyle sembollenmiştir.

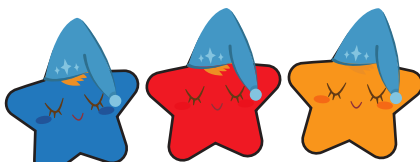

→ 10 ve 11. soruları görsele göre cevaplayalım.

10. "Muz" sözcüğünün yıldızlarla gösterilişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) B)
- C)

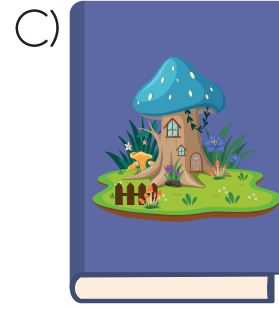
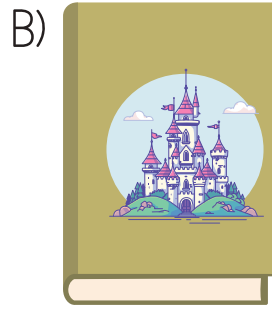
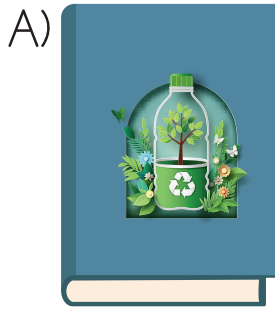
11. "Kıt" sözcüğünün yıldızlarla gösterilişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) B)
- C)

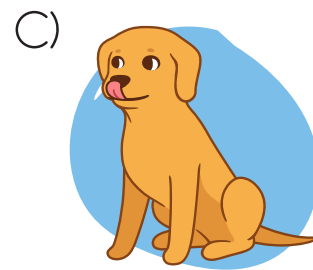
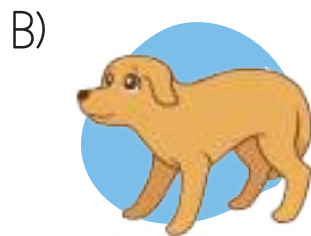
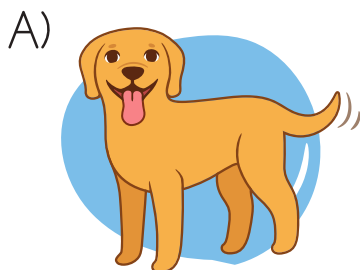
1. Kitabın en başında bir kentte ne tür çöplerin ortaya çıktığı, bunların nasıl bir sistemle toplandığı anlatılıyor. Sonra geri dönüşüm merkezlerinde onlarca kişinin yardımıyla ve karmaşık bir bant sistemiyle kentin geri dönüşümlü çöplerini nasıl ayıkladığı, ayrıştırdığı anlatılıyor. Daha sonra ayrıştırılan çöplerin nasıl yeniden üretim sürecine girdiği ve ham madde olarak kullanıldığı işleniyor. Son olarak da organik çöplerin gübre olarak ya da enerji elde etmede nasıl kullanıldığı anlatılıyor.

İçeriği anlatılan kitabın kapağı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

2. Köpekler de insanlar gibi birbirleriyle iletişim kurarlar. Bu iletişimi yüz ifadeleri, kulakların, kuyruğun ve bedenin bazı hareketleri ve çıkarttıkları birtakım seslerle gerçekleştirirler. Korkmuş bir köpeğin görünüşü, kulaklar düşük ve başa yapışık şekildedir. Gözler kısılır ve kaçırılır; beyazları görülür. Dudaklar geri çekilir, dişler görünür. Beden gergin ve itaatkâr bir biçim alır. Hafif bir titreme vardır. Kuyruk bacakların arasına kısıtılır. Hafif tedirgin inilti ve homurtular çıkartır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi korkmuş bir köpeğin görüntüsüdür?

3.

Yüzlerce yıl boyunca ressamların nasıl portreler yaptığını merak etmiyor musunuz? Antik Çağ'dan Rönesans'a, Barok ressamlardan günümüzün modern sanatçılarına dek portrelerin nasıl değiştiğini en ünlü örneklerle bir çırpıda görmek istemez misiniz? Portre, resim sanatında bir türdür. Bu türde bir kişinin yüzü kâğıt, ahşap ya da tuval üzerinde betimlenir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir portre değildir?

A)

B)

C)

4.

Hermes, bir gün kırlarda dolaşırken Tanrı Apollon'un koruması altındaki inekleri çalar. Apollon, olayı öğrenince çok kızar; cezalandırılması için Hermes'i kolundan tutup Zeus'a götürür. Ne var ki Hermes'in lirinden çıkan sesler, Zeus'u ve Apollon'u büyüler. Zeus, cezalandıracağı yerde Hermes'e kanatlı bir başlıkla bir çift ayakkabı vererek onu habercisi yapar. Hermes'in elindeki asadan tutun da başındaki başlığa kadar her şeyi kanatlıdır.

Metne göre Hermes aşağıdakilerden hangisidir?

A)

B)

C)

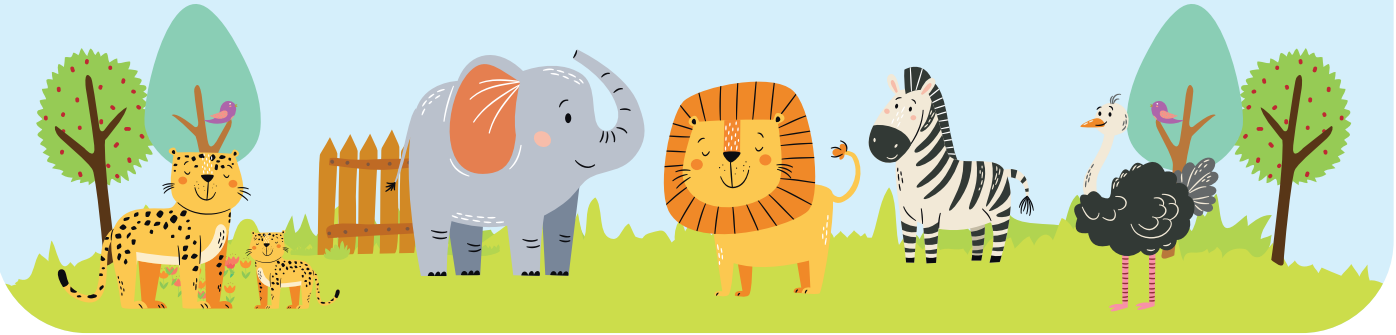

HAYVAN YAŞAM SÜRELERİ

Galapagos kaplumbağası	→	200+ yıl
Gri balina	→	75 yıl
Timsah	→	50 yıl
Şempanze	→	50 yıl
Kambur balina	→	50 yıl
Afrika fili	→	35 yıl
Deve kuşu	→	35 yıl
Şişe burunlu yunus	→	30 yıl
Goril	→	30 yıl
At	→	20 yıl
Karga	→	20 yıl
Kaplan	→	20 yıl
Kara ayı	→	18 yıl
Aslan	→	15 yıl
İstakoz	→	15 yıl
Kedi	→	15 yıl

İnek	→	15 yıl
Tarantula	→	15 yıl
Köpek	→	13 yıl
Deve	→	12 yıl
Domuz	→	10 yıl
Sincap	→	10 yıl
Geyik	→	8 yıl
Keçi	→	8 yıl
Kanguru	→	7 yıl
Kunduz	→	5 yıl
Tavşan	→	5 yıl
Kobay	→	4 yıl
Fare	→	3 yıl
İşçi arı	→	4-5 hafta
Kara sinek	→	3-4 hafta

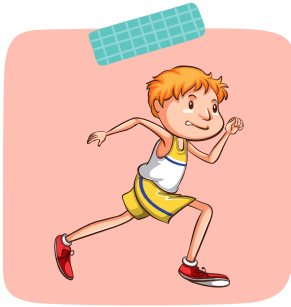
→ 5. 6 ve 7. soruları görsele göre cevaplayalım.

- 5.** Aşağıdakilerden hangisi kaplandan az, köpekten fazla yaşayan hayvanlardan biri değildir?
- A) İstakoz   B) Deve kuşu   C) Tarantula
- 6.** Keçi ile aynı yaşam süresine sahip hayvan aşağıdakilerden hangisidir?
- A) İnek   B) Karga   C) Geyik
- 7.** Kangurunun yaşam süresi ile atın yaşam süresi arasındaki fark aşağıdaki hayvanlardan hangisinin yaşam süresidir?
- A) Köpek   B) Sincap   C) Aslan

8. Olimpiyatlarda oynanan oyunlar, zaman içinde değişim göstermiştir. Olimpik sporlar olarak da bilinen bu spor dalları, kendi içlerinde farklı disiplinlere ayrılır. Örneğin, Antik Olimpiyatlardan beri oyunların vazgeçilmezi olan atletizm, farklı mesafelerdeki koşuları; uzun, yüksek ve ciritle atlamayı, gülle, disk, cirit gibi oyun araçlarını atmayı içeren dallara ayrılmıştır.

Bu metinde aşağıdaki spor dallarından hangisinden söz edilmemiştir?

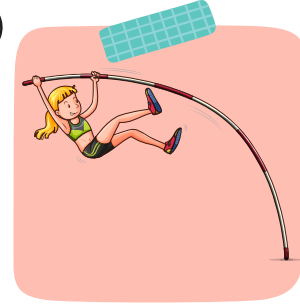
A)

B)

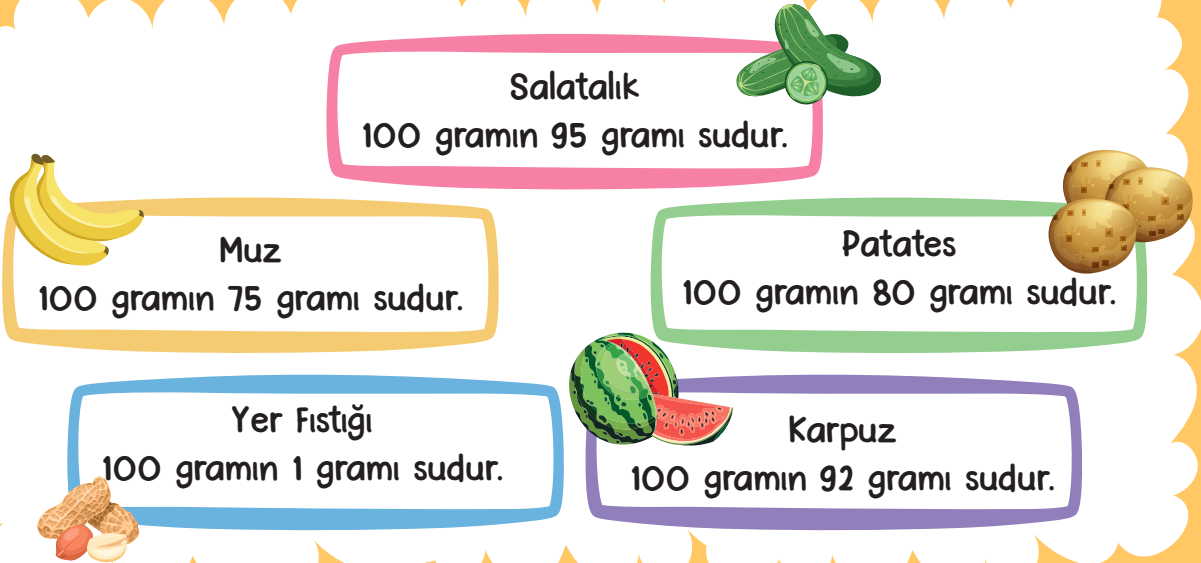

C)

9.

SU DOLU YİYECEKLER

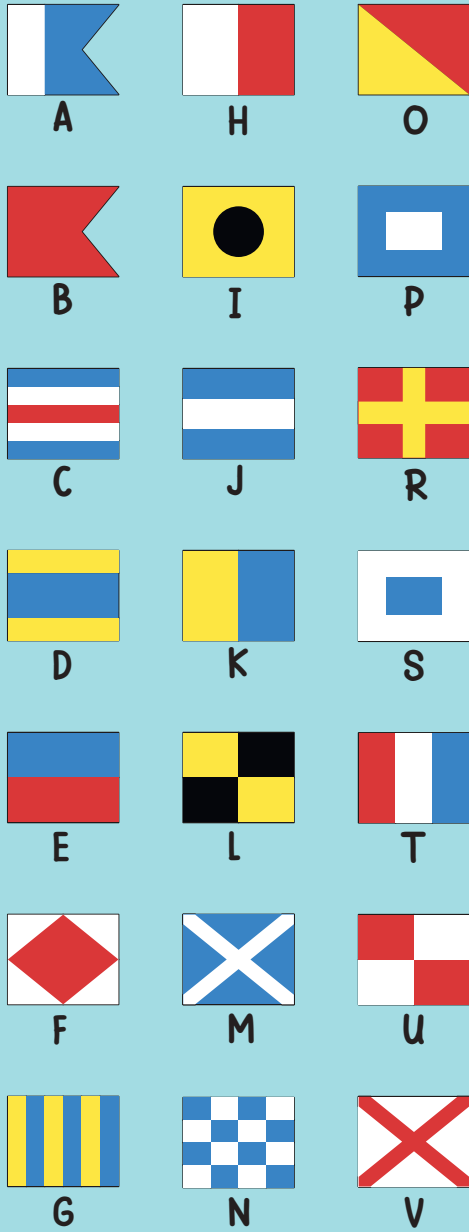

Ne kadar kuru görünürse görünsünler bütün yiyecekler su içerir.

Görsele göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Patateste, muzdan daha fazla su vardır.
- B) Karpuzda, salatalıktan daha fazla su vardır.
- C) En az su içeren yer fıstığıdır.

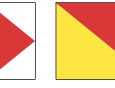

10.

DENİZCİLİKTE İŞARETLER

İşaretlerin sıklıkla kullanıldığı bir başka alan da denizciliktir. Büyük ya da küçük tüm deniz taşıtları; durumlarını belli eden işaret, bayrak ya da flamalar kullanmak zorundadır. Açıkta demirlemiş bir tekne, acil yardıma gereksinimi olan bir deniz taşıtı, hatta arızalı olduğu için başı boş sürüklenen bir geminin bile durumunu anlatacağı özel işaret ve görüntüler vardır. Denizciler arasında neredeyse bütünüyle farklı bir dil oluşmuştur. Bayraklarla simgelenen harflerden oluşan bir alfabe de vardır. Bu, tıpkı telgraflarda kullanılan, çizgi ve noktalardan oluşan Mors alfabesi gibi bütünüyle özel bir alfabedir.

Denizcilik alfabesine göre aşağıdakilerin hangisinde bir çiçek adı yazmaktadır?

- A)
- B)
- C)

11. Her ne kadar bir roman kahramanı olsa da tarihsel bir kişilikle de bağlantısı vardır. Yüzü çok solgun hatta bembeyaz gibidir. Gözleri koyu renkli ve parlak görünür. En bilinen özelliği uzun sivri köpek dişleridir. Saçları genellikle siyah ve geriye doğru taranmıştır. Alnı geniş, yüzü ince ve kemiklidir. Genellikle siyah uzun bir pelerin (kaban) giyer. Pelerinin iç kısmı kırmızı kadife olabilir. Beyaz gömlek, siyah takım elbise ve bazı tasvirlerde kırmızı bir papyon takar. Her zaman düzenli ve şık görünür.

Aşağıdakilerden hangisi metinde anlatılan roman kahramanıdır?

A)

B)

C)

12. Evcil kediler arasında suya girmekten hoşlanan birkaç cinsten biri Van kedisidir. Van kedisinin takma adı "Yüzen Kedi"dir. Van kedisinin tüyleri bembeyaz ve ipek gibi yumuşaktır. Bir gözü mavi, diğer gözü kehribar rengindedir. Uzun tüylü kuyruğu ve zarif vücudu ile çok güzel ve dikkat çekici bir kedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Van kedisidir?

A)

B)

C)

Grafik ve Tablo Yorumlama

1. Tablo Nedir?

Tablo, verilerin (bilgilerin, sayılarının) düzenli bir şekilde yazıldığı bölümdür.

Tabloda bilgiler genellikle satır ve sütunlar içinde gösterilir.

2. Grafik Nedir?

Grafikler, tabloda yer alan bilgilerin çizgi, sütun (çubuk) ya da resimlerle gösterilmiş hâlidir.

Grafikler, bilgileri daha kolay ve hızlı anlamamızı sağlar.

3. Grafik Türleri

Sütun (Çubuk) Grafiği: Bilgiler dik veya yatay çubuklarla gösterilir. Her çubuk bir grubu ya da bilgiyi temsil eder.

Çizgi Grafiği: Zaman içindeki değişimleri (örneğin, bir hafta boyunca hava sıcaklığı gibi) göstermek için kullanılır. Noktalar çizgiyle birleştirilir.

Şekil Grafiği: Bilgiler, resimlerle nesnelere anlatılır.

4. Grafik ve Tablo Nasıl Yorumlanır?

Grafik veya tabloyu incelerken şu sorulara cevap ararız:

En fazla olan nedir?

En az olan nedir?

Hangi iki bilgi eşittir?

İki değer arasındaki fark kaçtır?

Bir anaokulunda çocukların en sevdiği oyunlar sorulmuştur. Aşağıdaki tablo çocukların verdiği cevaplara göre hazırlanmıştır.

Tablo: Çocukların Sevdiği Oyunlar

Oyun Adı	Oyunu Seven Çocuk Sayısı
Saklambaç	12
Körebe	6
Seksek	8
Topaç çevirme	4
Kutu oyunları	13

→ 1, 2 ve 3. soruları tabloya göre cevaplayalım.

1. En çok sevilen oyun hangisidir?

A) Körebe

B) Saklambaç

C) Kutu oyunları

2. En az sevilen oyun hangisidir?

A) Topaç çevirme

B) Seksek

C) Körebe

3. Seksek oyununu seven çocuk sayısı, körebe oyununu sevenlerden kaç fazladır?

A) 1

B) 2

C) 3

★ **Tablo:** Dil Kursu Öğrencilerinin Meslekleri

Meslekler	Kişi Sayısı
Hemşire	12
Öğretmen	13
Doktor	12
Avukat	11
Mühendis	9

Yukarıdaki tabloda bir dil kursunda bulunan öğrencilerin mesleklerine göre sayıları verilmiştir.

→ 4. 5 ve 6. soruları tabloya göre cevaplayalım.

4. Bu kursta en fazla hangi meslek grubundan öğrenci vardır?

- A) Doktor   B) Avukat   C) Öğretmen

5. Bu kursta en az hangi meslek grubundan öğrenci vardır?

- A) Mühendis   B) Hemşire   C) Öğretmen

6. Bu kursta öğrenci sayısı aynı olan meslekler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Hemşire   B) Avukat   C) Doktor

Tablo: En Fazla Tercih Edilen Spor Branşları

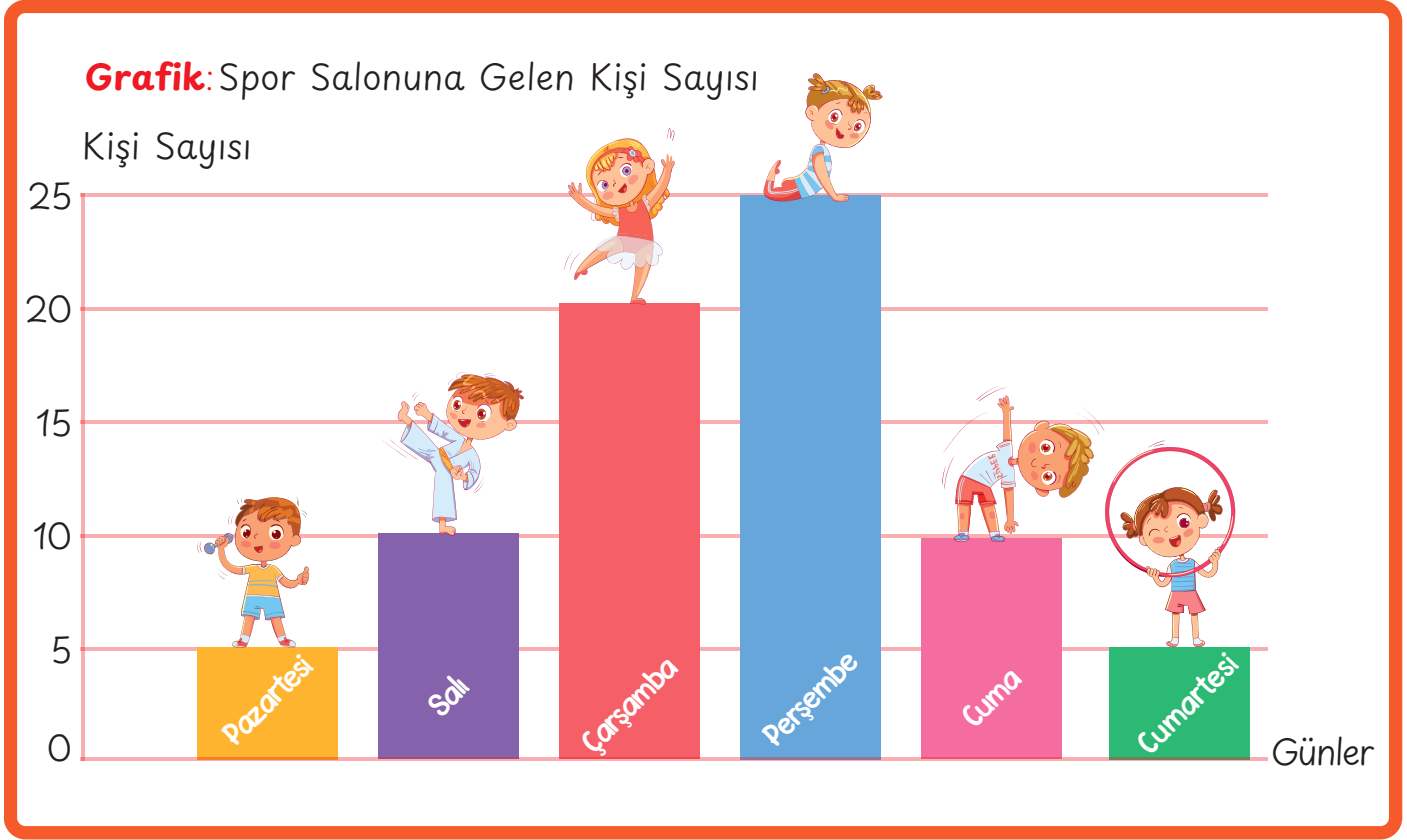
Branşlar	Kişi Sayısı
Yüzme	11
Basketbol	7
Voleybol	12
Tenis	9
Futbol	14

Yukarıdaki tablo bir sınıfta en fazla tercih edilen spor branşlarına göre hazırlanmıştır.

→ 7. 8 ve 9. soruları tabloya göre cevaplayalım.

7. Bu sınıfta öğrencilerin en fazla tercih ettiği spor branşı aşağıdakilerden hangisidir?
 A) Voleybol   B) Yüzme   C) Futbol
8. Bu sınıfta öğrencilerin en az tercih ettiği spor branşı hangisidir?
 A) Tenis   B) Yüzme   C) Basketbol
9. Bu sınıfta en çok tercih edilen spor branşı ile en az tercih edilen spor branşı arasındaki fark aşağıdakilerden hangisidir?
 A) 7   B) 5   C) 3

Yukarıdaki grafik haftanın altı günü bir spor salonuna gelen kişilerin sayısını göstermektedir.

→ 10, 11 ve 12. soruları grafiğe göre cevaplayalım.

10. Spor salonuna en fazla kişinin gittiği gün aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cumartesi   B) Çarşamba   C) Perşembe

11. Spor salonuna en az kişinin gittiği günler aşağıdakilerden hangileridir?

- A) Pazartesi – salı   B) Pazartesi – cumartesi
C) Cuma – çarşamba

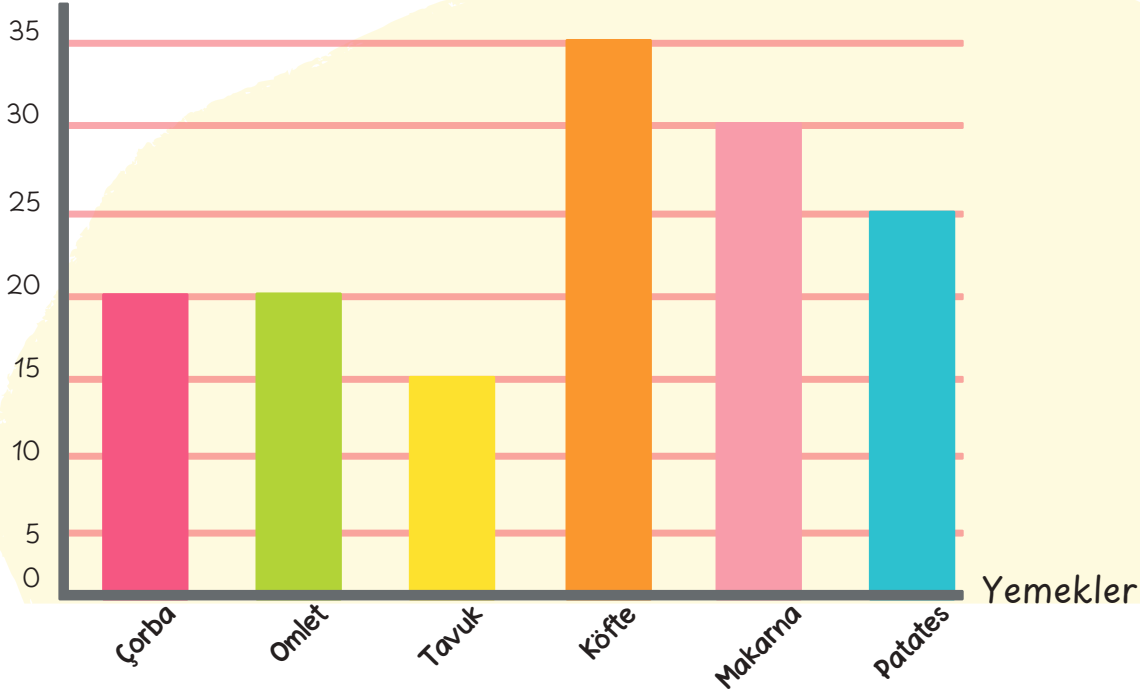
12. Spor salonuna en fazla kişinin gittiği gün ile cuma günü giden kişi sayısı arasındaki fark aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 5   B) 10   C) 15

Aşağıdaki grafik bir okuldaki öğrencilerin en sevdiği yemekleri göstermektedir.

Grafik: Sevilen Yemek Türleri
Öğrenci sayısı

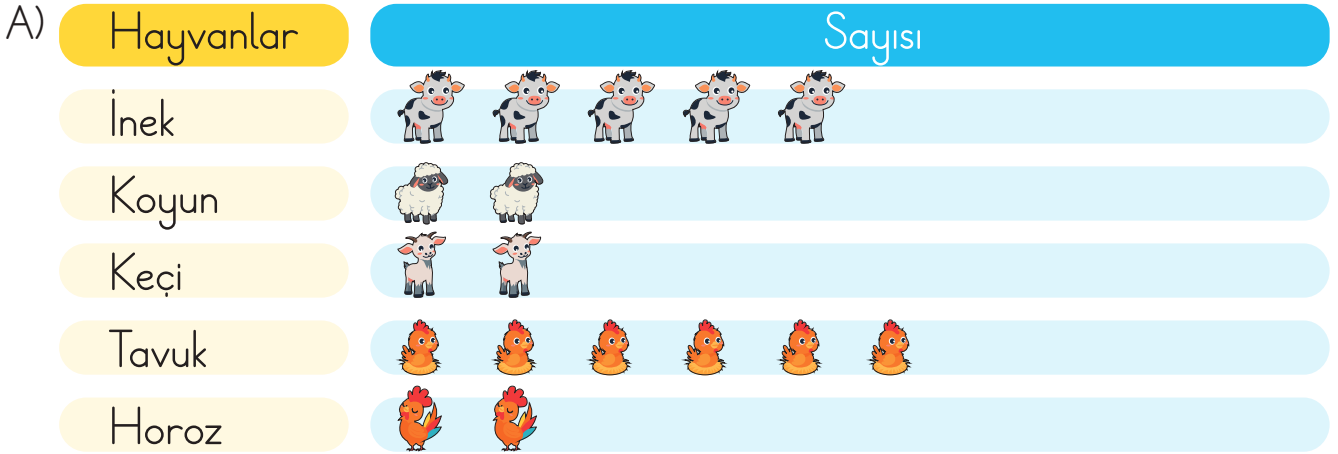

→ 1, 2, 3 ve 4. soruları grafiğe göre cevaplayalım.

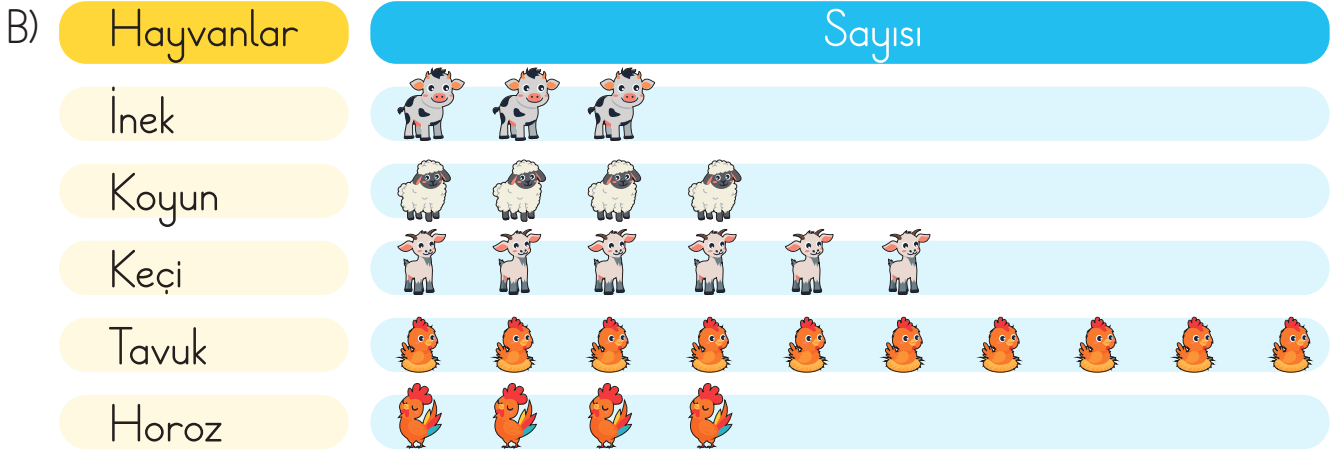
1. Grafiğe göre öğrencilerin en çok sevdiği yemek aşağıdakilerden hangisidir?
A) Çorba   B) Patates   C) Köfte
2. Grafiğe göre öğrencilerin en az sevdiği yemek aşağıdakilerden hangisidir?
A) Makarna   B) Tavuk   C) Omlet
3. Aynı sayıda öğrencilerin sevdiği yemekler aşağıdakilerden hangisidir?
A) Çorba – Omlet   B) Tavuk – Köfte   C) Makarna – Patates
4. Köfte seven çocuk sayısı, tavuk seven çocuk _____.
Grafiğe göre bu cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanabilir?
A) sayısından fazladır   B) sayısından azdır   C) sayısına eşittir

5. Bir çiftlikte 6 tane inek, 12 tane koyun, 8 tane keçi, 22 tane tavuk, 6 tane horoz vardır.

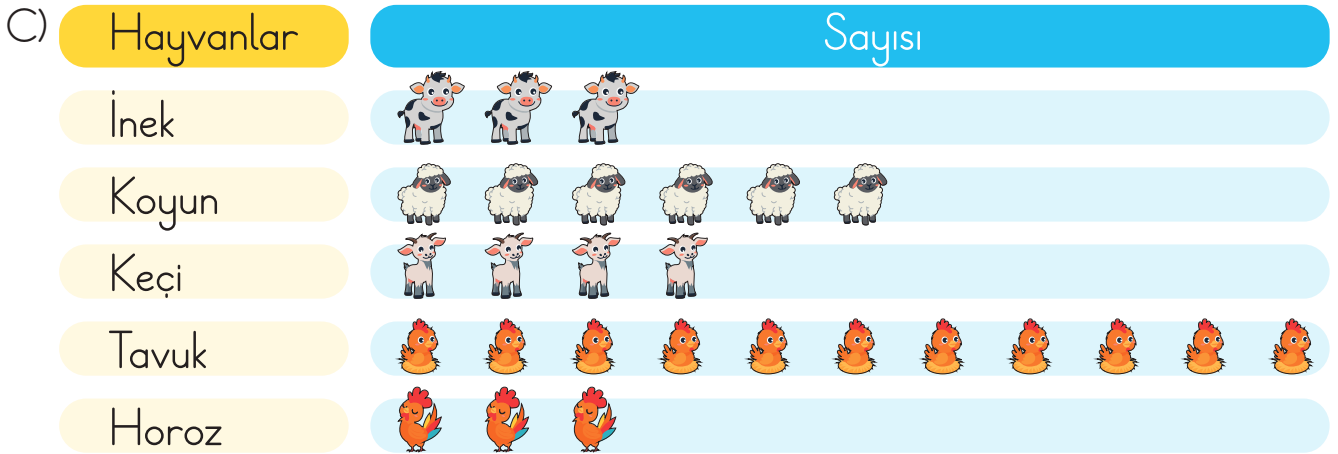
Bu bilgilere göre hazırlanabilecek şekil grafiği aşağıdakilerden hangisidir?

Not: Her şekil 2 hayvanı göstermektedir.

Not: Her şekil 2 hayvanı göstermektedir.

Not: Her şekil 2 hayvanı göstermektedir.

Aşağıdaki şekil grafiğinde bir dans kursunda farklı dans türlerine katılan öğrenci sayıları gösterilmiştir.

Grafik: Dans Türlerine Katılan

Dans Türleri

Öğrenci Sayıları

NOT: Her şekil bir öğrenciyi göstermektedir.

→ 6. 7. 8 ve 9. soruları grafiğe göre cevaplayalım.

6. Bu grafiğe göre hangi dans türüne en fazla öğrenci katılmaktadır?
A) Tango   B) Hip – hop   C) Salsa
7. Bu grafiğe göre hangi dans türüne en az öğrenci katılmaktadır?
A) Zumba   B) Tango   C) Vals
8. Hangi dans türlerinin öğrenci sayısı eşittir?
A) Zumba–Tango   B) Hip – hop   C) Vals–Tango
9. Kursa devam eden toplam kaç öğrenci vardır?
A) 25   B) 32   C) 42

Şekil, Sembol ve Akıllı İşaretler

Şekil, Sembol ve Akıllı İşaretlerin Önemi

Bilgiyi daha kısa ve hızlı anlatır. İnsanlara uyarı verir. Okuma bilmeyen kişiler için bile anlaşılabilir olur. Günlük yaşamda yön, bilgi ve güvenlik sağlar.

Günlük Hayatta Nerelerde Görürüz?

- Trafik işaretlerinde
- Haritalarda
- Okul panolarında
- Televizyon ekranlarında
- Telefon ve bilgisayarlarda

Şekil, Sembol ve Akıllı İşaretler Hayatımızı Kolaylaştırır:

Günlük hayatımızda birçok şekil, sembol ve akıllı işaretle karşılaşırız. Bu işaretler bize bilgi verir, yön gösterir ve uyarır. Trafikteki tabelalar, haritalardaki semboller ya da televizyondaki akıllı işaretler bize yardımcı olur. Bu sayede tehlikelerden korunur, doğru yöne gideriz. Semboller yazıya göre daha kolay anlaşılır ve zaman kazandırır. Okuma bilmeyen kişiler bile bu işaretler sayesinde ne yapması gerektiğini anlayabilir. Kısacası şekil, sembol ve akıllı işaretler yaşamımızı düzenler ve güvenli hâle getirir.

1.

Bu levhayı aşağıdakilerin hangisinde görebiliriz?

- A) Televizyonda
- B) Trafik işaretlerinde
- C) Okul panosunda

2.

Bu levha aşağıdakilerden hangisini ifade eder?

- A) Okul
- B) Hastane
- C) Park

3.

Bu akıllı işaretin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Genel izleyici
- B) 7 yaş üzeri izleyici
- C) 18 yaş üzeri izleyici

4.

Bu levha aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Çocuklar
- B) Yaşlılar
- C) Engelli bireyler

5.

Bu levha aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Anneler
- B) Yaşlılar
- C) Engelli bireyler

6.

Yukarıdaki sembol neyi ifade eder?

- A) Ses açma işareti
- B) Kablosuz internet bağlantısı
- C) Şarj göstergesi

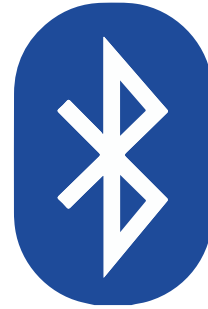
7.

Yukarıdaki sembol neyi ifade eder?

- A) Kablosuz internet bağlantısı
- B) Cihazı açma veya kapama işlevi
- C) Ses ayarını yükseltmeyi

8.

Yukarıdaki sembol neyi ifade eder?

- A) Kablosuz veri (dosya) paylaşımı
- B) Cihazı kapatma işlevi
- C) Şarj göstergesi

9.

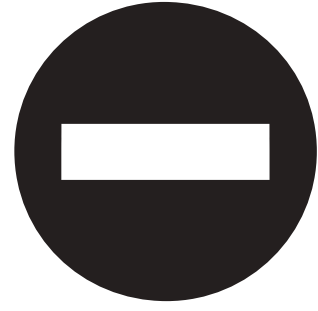
Bu akıllı işaretin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Genel izleyici
- B) 7 yaş üzeri izleyici
- C) 18 yaş üzeri izleyici

10.

Bu akıllı işaretin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Genel izleyici
- B) Şiddet / Korku
- C) 7 yaş üzeri izleyici

11.

Bu akıllı işaretin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 18 yaş üzeri program
- B) Olumsuz örnek olacak program
- C) 7 yaş üzeri izleyici

12.

Bu sembol aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Ses
- B) Görüntü
- C) İnternet bağlantısı

1. BÖLÜM - SÖZCÜKTE ANLAM

Zıt Anımlı Sözcükler

Okuma - Anlama	1. A	2. C	3. C			
Test 1	1. C	2. B	3. A	4. C	5. C	6. A
	7. B	8. B				
Test 2	1. A	2. B	3. A	4. B	5. C	

Eş Anımlı Sözcükler

Okuma - Anlama	1. C					
Test 1	1. A	2. B	3. B	4. C	5. A	6. B
	7. B	8. C				
Test 2	1. C	2. B	3. A	4. C	5. B	

Eş Sesli Sözcükler

Okuma - Anlama	1. B	2. C	3. B			
Test 1	1. B	2. A	3. A	4. C	5. B	6. C
	7. B	8. C	9. A	10. C	11. A	12. A
	13. B	14. B				
Test 2	1. B	2. C	3. B	4. B	5. A	6. A

Sözcüklerin Sözlük Anlamı

Okuma - Anlama	1. B	2. C				
Test 1	1. B	2. C	3. C	4. A	5. B	6. B
	7. A	8. B				
Test 2	1. B	2. B	3. A	4. C	5. A	6. C

Sözcük ve Görsellerin Çağrıştırdığı Sözcükleri Bulma

Okuma - Anlama	1. A	2. A				
Test 1	1. C	2. B	3. B	4. A	5. A	6. B
	7. C	8. A	9. A	10. A	11. C	
Test 2	1. A	2. B	3. B	4. C	5. B	6. A

Soru Anlamı Taşıyan Sözcükler

Okuma - Anlama	1. A	2. A				
Test 1	1. B	2. B	3. C	4. B	5. C	6. C
	7. A	8. C	9. C	10. B		
Test 2	1. B	2. B	3. C	4. A	5. B	

Gerçek Anlam-Mecaz Anlam

Okuma - Anlama	1. A	2. B				
Test 1	1. C	2. C	3. A	4. C	5. B	6. C
	7. C	8. A	9. A	10. A		
Test 2	1. A	2. B	3. C	4. C	5. B	

2. BÖLÜM - CÜMLEDE ANLAM

Anımlı ve Kurallı Cümleler

Okuma - Anlama	1. C	2. A				
Test 1	1. A	2. B	3. B	4. A	5. C	6. C
	7. B	8. A				
Test 2	1. B	2. C	3. B	4. B	5. A	

Cümle Tamamlama

Okuma - Anlama	1. B	2. C	3. A			
Test 1	1. A	2. A	3. A	4. A	5. B	6. C
	7. B	8. C	9. B	10. B	11. C	
Test 2	1. A	2. B	3. C	4. A	5. C	6. A
	7. B	8. C				

5NİK

Okuma - Anlama	1. A	2. C				
Test 1	1. C	2. B	3. B	4. B	5. C	6. C
	7. A	8. C	9. B	10. A		
Test 2	1. C	2. B	3. C	4. C	5. C	

Hikâye Unsurları

Okuma - Anlama	1. B					
Test 1	1. B	2. A	3. B	4. B	5. A	6. C
	7. A	8. B				
Test 2	1. A	2. B	3. C	4. B	5. A	

Olayların Oluş Sırası

Okuma - Anlama	1. B	2. C				
Test 1	1. C	2. A	3. B	4. A	5. A	6. C
	7. B	8. A				
Test 2	1. C	2. B	3. C	4. C	5. A	

Gerçek ve Hayalî Unsurlar

Okuma - Anlama	1. C					
Test 1	1. C	2. A	3. A	4. A	5. C	6. B
	7. A	8. B	9. A	10. B		
Test 2	1. B	2. A	3. C	4. A	5. B	

Atasözleri

Okuma - Anlama	1. A					
Test 1	1. B	2. A	3. A	4. C	5. B	6. A
	7. B	8. A				
Test 2	1. A	2. B	3. C	4. B	5. C	

Deyimler

Okuma - Anlama	1. A	2. C				
Test 1	1. A	2. B	3. A	4. B	5. A	6. B
	7. B	8. B	9. A	10. C	11. C	
Test 2	1. A	2. B	3. C	4. B		

3. BÖLÜM - PARÇADA ANLAM

Metinle İlgili Soruları Cevaplama

Okuma - Anlama	1. A	2. C				
Test 1	1. A	2. B	3. A	4. B	5. B	6. B
	7. B	8. B				
Test 2	1. A	2. C	3. C	4. B	5. C	6. A
Test 3	1. A	2. B	3. C	4. B	5. B	6. C
Test 4	1. B	2. B	3. C	4. B	5. C	6. A
Test 5	1. A	2. C	3. B	4. B		

Paragrafta Cümle Tamamlama

Okuma - Anlama	1. A					
Test 1	1. B	2. A	3. A	4. C	5. A	6. B
	7. A	8. C				
Test 2	1. A	2. B	3. C	4. A	5. C	

Metnin Konusu ve Ana Fikri

Okuma - Anlama	1. B	2. A				
Test 1	1. B	2. B	3. A	4. B	5. C	6. A
	7. B	8. A				
Test 2	1. C	2. B	3. B	4. A	5. A	

Metne Uygun Başlık

Okuma - Anlama	1. A					
Test 1	1. B	2. B	3. C	4. A	5. A	6. A
	7. B	8. A				
Test 2	1. B	2. B	3. A	4. C	5. A	6. B

4. BÖLÜM - METİN TÜRLERİ

Şiir - Hikâye - Masal

Okuma - Anlama	1. A					
Test 1	1. C	2. A	3. A	4. B	5. B	6. C
	7. B	8. B	9. B	10. A		
Test 2	1. B	2. B	3. A	4. C	5. A	6. A

Anı - Günlük - Masal

Okuma - Anlama	1. C	2. B				
Test 1	1. B	2. A	3. C	4. B	5. C	6. B
	7. B	8. C	9. A			
Test 2	1. C	2. A	3. A	4. A	5. C	6. C

Şiirin Konusu - Ana Duygusu

Okuma - Anlama	1. A	2. A				
Test 1	1. B	2. B	3. A	4. B	5. B	6. A
	7. C	8. A				
Test 2	1. C	2. B	3. A	4. B	5. B	6. A

Şiirin Başlığı

Okuma - Anlama	1. A					
Test 1	1. C	2. A	3. A	4. B	5. B	6. A
	7. B	8. A				
Test 2	1. A	2. B	3. B	4. B		

Metnin Bölümleri (Giriş - Gelişme - Sonuç)

Okuma - Anlama	1. B					
Test 1	1. B	2. B	3. A	4. A	5. B	6. A
	7. B	8. B	9. C	10. B	11. C	12. C
	13. B					
Test 2	1. C	2. A	3. C	4. A	5. C	6. A

Öyküleyici Metin ve Bilgilendirici Metin

Okuma - Anlama	1. A					
Test 1	1. A	2. C	3. A	4. C		
Test 2	1. C	2. B	3. C	4. A	5. C	

5. BÖLÜM - GÖRSEL OKUMA

Görselden Haraketle Soruları Cevaplama

Test 1	1. B	2. C	3. B			
Test 2	1. C	2. B	3. A	4. B	5. C	6. A
Test 3	1. A	2. C	3. B	4. C	5. B	6. B

Görsel Paragraf İlişkisi

Test 1	1. B	2. A	3. B	4. B	5. C	6. A
	7. A	8. C	9. A	10. A	11. C	
Test 2	1. A	2. B	3. C	4. B	5. B	6. C
	7. A	8. B	9. B	10. C	11. B	12. C

Grafik ve Tablo Yorumlama

Test 1	1. C	2. A	3. B	4. C	5. A	6. B
	7. C	8. C	9. A	10. C	11. B	12. C
Test 2	1. C	2. B	3. A	4. A	5. C	6. B
	7. A	8. C	9. B			

Şekil, Sembol ve Akıllı İşaretler

Test 1	1. B	2. B	3. A	4. C	5. B	6. B
	7. B	8. A	9. B	10. B	11. B	12. A